

Programmabegroting 2018 - 2021

“Wij werken

voor

Brummen”

Gemeente Brummen

Inhoudsopgave

2018

2021

Inhoudsopgave.....	3
Aanbieding van de programmabegroting.....	5
Deel 1 – Begroting	
De programma's	
1. Bestuur en veiligheid.....	11
2. Ruimtelijke ontwikkeling en Beheer.....	17
3. Sociaal Domein.....	29
4. Samenleving.....	37
5. Bedrijfsvoering en Financiering.....	41
De paragrafen	
A. Lokale heffingen.....	49
B. Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.....	55
C. Onderhoud kapitaalgoederen	61
D. Financiering	65
E. Bedrijfsvoering	71
F. Verbonden partijen	73
G. Grondbeleid	85
Deel 2 – Financiële overzichten	
Totaaloverzicht van baten en lasten per programma in 2018.....	89
Begroot te realiseren resultaat in 2018.....	91
De meerjarige resultaten van alle programma's.....	93
Bijlagen	
1. Investerings 2018.....	97
2. Subsidieplafonds 2018.....	99
3. Reserves en voorzieningen.....	101
4. Financiële uitgangspunten begroting 2018.....	103
5. Lasten en Baten Taakvelden 2018.....	105
6. Uitkomst werkgebieden 2016-2021.....	107
7. Verschillen begroting 2018 en Perspectiefnota.....	109
8. Niet opgenomen onderwerpen.....	111

Programmabegroting 2018-2021:
Kenmerk : INT17.1934
Vastgesteld : B&W dd. 19-09-2017 BWZ17.0257

Aan de leden van de Gemeenteraad,

“Afronden”

1. Inleiding

Hierbij bieden wij u de Programmabegroting 2018-2021 aan. De laatste begroting in deze raadsperiode. De basis voor deze begroting is de Perspectiefnota 2018-2021, die op 22 juni jl. door uw raad is besproken. Tijdens deze behandeling heeft uw raad een drietal moties aangenomen, waarmee mede richting werd gegeven aan de begrotingsvoorbereiding door ons college. De financiële effecten van deze moties zijn nu in de programma's 2 en 5 van de begroting verwerkt.

2. Financiële doelstelling

Het financieel beleid is en blijft deze bestuursperiode gericht op een *“sluitende begroting gericht op herstel van de omvang van het eigen vermogen”*. In dit beleidsuitgangspunt zijn in feite twee opdrachten opgenomen. Enerzijds de opdracht om een sluitende begroting te presenteren en anderzijds het streven naar herstel van de vermogenspositie. Om dit laatste beleidsvoornemen verder te concretiseren heeft de gemeenteraad, bij de vaststelling van de programmabegroting 2017-2020, op 3 november 2016, besloten de na te streven omvang van de vrije reserve te bepalen op 40% van de weerstandsreserve, met andere woorden een weerstandsratio van 1,4. De *weerstandsreserve* en de *vrije reserve* vormen samen de *algemene reserve*.

3. De financiële uitkomst 2018-2021

Bedragen x € 1.000	2018	V/N	2019	V/N	2020	V/N	2021	V/N
Uitkomst begroting <i>voor bestemming</i>	-487	N	-184	N	86	V	268	V
Voorgestelde toevoeging aan reserves, excl. saldo begroting	-1.573	N	-1.539	N	-1.566	N	-1.642	N
Voorgestelde onttrekking aan reserves, bestaand beleid	2.126	V	2.316	V	2.514	V	2.622	V
Saldo	66	V	593	V	1.033	V	1.247	V
Verrekening met vrije reserve ter versterking reservepositie	-66	N	-593	N	-1.033	N	-1.247	N
Uiteindelijk begrotingsresultaat na bestemming	0	N	0	N	0	N	0	N

Het effect van de begrotingsuitkomst op de hoogte van het eigen vermogen is als volgt:

Aard van de reserve bedragen x € 1.000	Saldo 31-12-2016	Saldo 31-12-2017	Saldo 31-12-2018	Saldo 31-12-2019	Saldo 31-12-2020	Saldo 31-12-2021
Algemene reserve						
Weerstandsreserve	€ 1.675	€ 1.959	€ 1.959	€ 1.959	€ 1.959	€ 1.959
Vrije reserve	€ 324	€ 1.101	€ 1.167	€ 1.759	€ 2.792	€ 4.039
Rekeningsresultaat 2016	€ 1.205	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal algemene reserve	€ 3.204	€ 3.060	€ 3.126	€ 3.718	€ 4.751	€ 5.998

De gewenste omvang van de algemene reserve is minimaal 1,4 maal de omvang van de weerstandsreserve. De omvang van de weerstandsreserve is bepaald op basis van de nieuwste risico-inventarisatie en bedraagt € 1.959.000. Een ratio van 1,4 betekent dat de algemene reserve een wenselijke omvang heeft van tenminste € 2.743.000. De nu gepresenteerde uitkomsten voldoen aan dit uitgangspunt.

4. Overige speerpunten; Sociaal Domein en Ruimte voor Eerbeek

Naast het op orde brengen van onze financiële positie, hebben we in deze bestuursperiode nog twee speerpunten; Een goede transitie en transformatie in het sociaal domein en het vinden van een nieuwe balans van wonen, werken en recreatie in Eerbeek.

Sociaal Domein

Binnen het sociaal domein is in de jaren 2015 en 2016 de uitvoering van de Jeugdwet, Participatiewet en Wet Maatschappelijke Ondersteuning ter hand genomen. De eerste jaren stonden in het teken van de transitie (goede overdracht van taken richting de gemeente). Nu verschuift de blik naar de toekomst. In de programma-begroting 2017-2020 constateerden wij al dat teruglopende rijksuitkeringen en een gelijkblijvend uitgavenpatroon er toe leiden dat de wens om tot budget neutrale uitvoering te komen vanaf 2020 onder druk komt te staan. De komende jaren zullen dan ook meer in het teken staan van de transformatie, waarbij we de verschuiving stimuleren van individuele voorzieningen naar minder kostbare algemene voorzieningen.

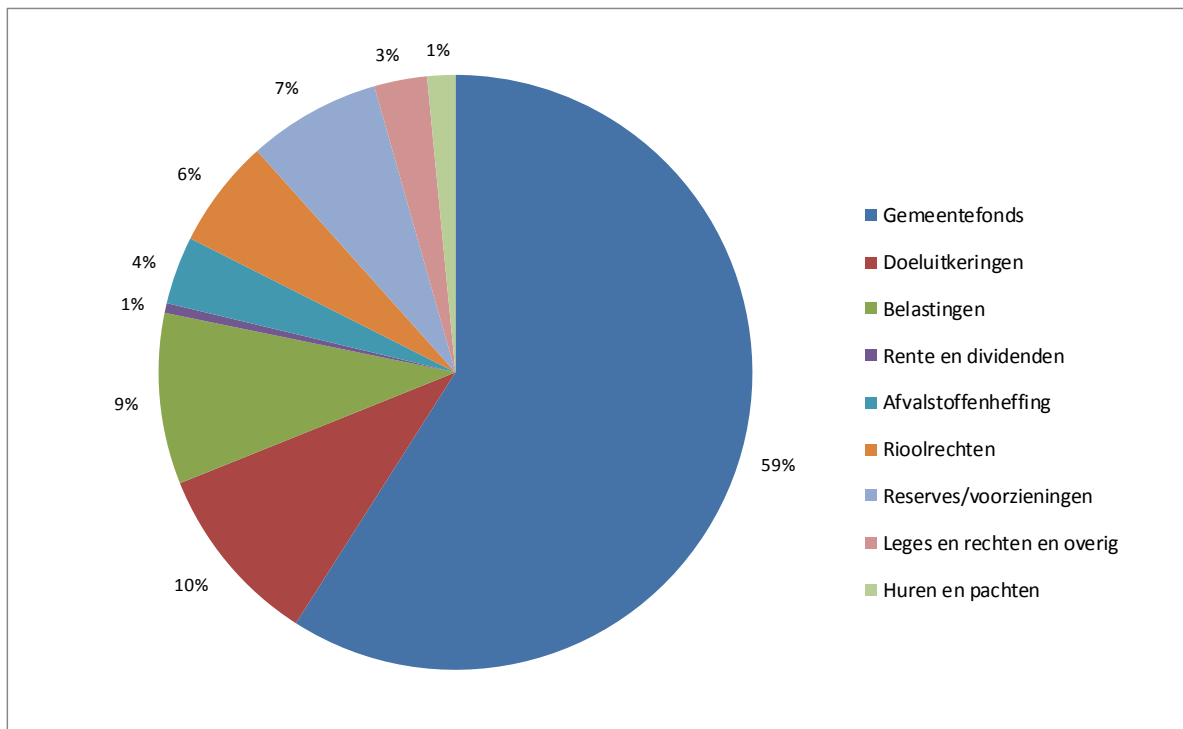
In 2018 zal er meer inzicht moeten komen in de vraag hoe we deze transformatie zoveel mogelijk budgettair neutraal kunnen laten plaatsvinden.

Ruimte voor Eerbeek

Het programma Ruimte voor Eerbeek is in 2017 in een cruciale fase beland. Als er in 2017 een planologisch-juridisch kader wordt vastgesteld waardoor het slot van Eerbeek afgaat, dan biedt dit de komende jaren de planologische ruimte om aan diverse gebiedsopgaven te werken.

Tot nu toe zijn er vooral programmakosten begroot om het fundament van het programma te kunnen leggen. Ons voornemen is om een nieuwe grondexploitatie in te richten waarin we een aantal programma-gebieden onderbrengen. De kosten die gemoeid zijn met de realisatie van het programma verlopen dan via deze grondexploitatie. De uitvoering van de ambities zal een forse verhoging van de inspanning van onze organisatie vragen, maar is een gedeelde opgave. Alleen als de industrie, de provincie, de inwoners en wij als gemeente de schouders er onder zetten, dan kunnen we komen tot een goede nieuwe balans tussen wonen, werken en recreëren in het dorp.

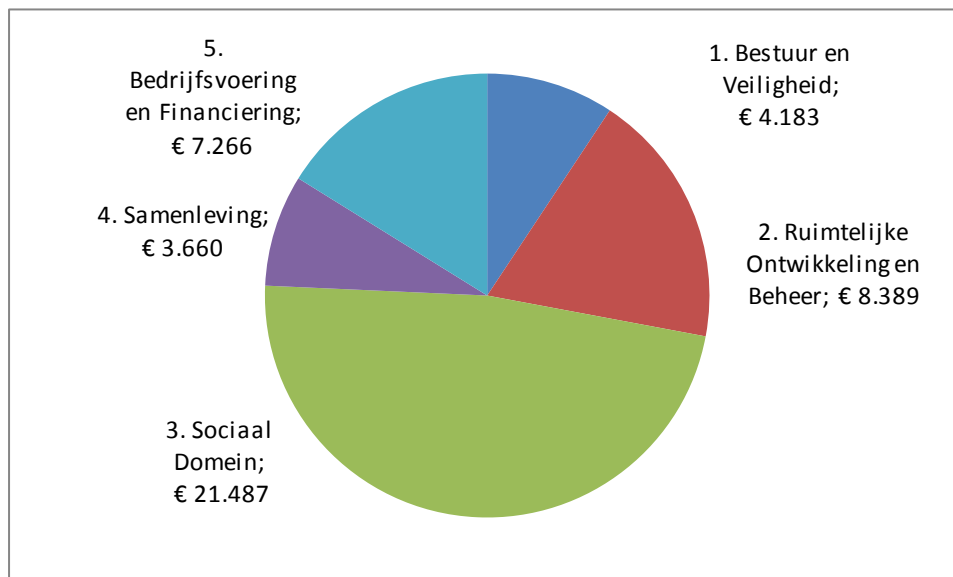
5. Overzicht herkomst van de baten in 2018

Het voorgaande diagram geeft aan dat Brummen voor 69% afhankelijk is van rijksmiddelen, dit beperkt de mogelijkheden om een gemeentelijk inkomstenbeleid te voeren.

6. De verdeling van de lasten over de verschillende programma's

De totale lasten in deze begroting bedragen afgerond ruim € 45,0 miljoen. Hieronder is af te lezen wat het aandeel van de verschillende programma's is in dit totale bedrag.

7. Vormgeving en presentatie

Tijdens de behandeling van de Perspectiefnota is aandacht gevraagd voor het vergroten van de leesbaarheid van de begrotingsstukken. In die zin dat is aangegeven om voordelige uitkomsten (saldi) van programma's enz. voortaan te presenteren als een positief bedrag (+) en negatieve uitkomsten als een negatief bedrag (-). In de nu voorliggende begroting is deze verandering doorgevoerd en wel voor alle jaarschijven 2016 tot en met 2021.

De cijfers 2016 sluiten aan met de uitkomst van de jaarstukken 2016. De begrotingscijfers 2017 zijn gebaseerd op de cijfers inclusief de 1^e bestuursrapportage, die in juni door de raad is behandeld.

Bij het opstellen van de Perspectiefnota werd uitgegaan van een ureninzet van de ambtelijke organisatie, zoals deze in de begroting 2017 was opgenomen. Voor de begroting 2018-2021 is deze ureninzet op onderdelen aangepast. Dit heeft geleid tot verschuiving van kosten tussen de programma's.

Hetzelfde geldt voor de toerekening van rente aan de verschillende investeringen en programma's. Op basis van de begrotingsvoorschriften moet dit vanaf 2018 gebeuren op basis berekening van een gemiddeld rentepercentage (rente-omslag). Toerekening via een specifiek aan de investering gekoppeld percentage is niet meer toegestaan. Net als bij de toerekening van uren betekent ook dit een verschuiving van kosten tussen de programma's. In paragraaf D – Financiering is een nadere uitleg van deze aangepaste systematiek opgenomen.

Tot slot:

Wij kijken met goed gevoel terug op de afgelopen bestuursperiode. Veel van onze voornemens uit het bestuursakkoord zijn gerealiseerd en op de drie speerpunten (Financiën, Sociaal Domein en Ruimte voor Eerbeek) hebben we concrete resultaten geboekt.

We staan er financieel een stuk beter voor dan in 2014, de transitie in het Sociaal Domein heeft succesvol plaatsgevonden en in het programma Ruimte voor Eerbeek zijn we in een cruciale fase gekomen ten aanzien van de planologische en economische haalbaarheid.

Voor u ligt een begroting die naar onze mening past in de lijn van de besprekingen van de Perspectiefnota in juni 2017. Het is nu aan u om hierover een oordeel te geven.

Brummen, september 2017
Burgemeester en wethouders

De programma's

Portefeuillehouders: A.J. van Hedel

Dit programma gaat over de volgende werkgebieden

- Bestuur en Dienstverlening
- Veiligheid, Handhaving en Toezicht

Bestuur en dienstverlening

Wat willen we bereiken?

Wij streven naar optimale en betrouwbare dienstverlening en naar het grootst mogelijke maatschappelijke rendement. Wij staan dicht bij onze klanten. Denken in kansen, met het algemeen belang voorop. Wij werken samen met inwoners, bedrijven en instellingen en andere overheden waar dat een toegevoegde waarde heeft voor de realisatie van lokale ambities. En anticiperen daarbij op de veranderende rol van de gemeente in de lokale samenleving. We blijven als gemeente wel een bijzondere rol spelen. We hebben een aantal wettelijke en uitvoerende taken. In die rol zijn we verantwoordelijk voor het algemeen belang, zorgen we voor stabiliteit en zijn we een vangnet voor de kwetsbaren. We zien steeds meer zaken waarbij de regionale samenwerking onze lokale aanpak versterkt. Hierbij denken we aan samenwerking in het Sociaal Domein. Het kan ook zijn dat we willen samenwerken omdat dit efficiënter is, hierbij denken we aan samenwerking op het gebied van ICT.

De (meerjarige) begroting is op orde en er wordt kritisch op de financiën gelet. Met beperkte middelen leveren wij de best mogelijke dienstverlening en de meest efficiënte bedrijfsvoering. We zijn compact en flexibel om in te kunnen spelen op wettelijke en maatschappelijke veranderingen. Wij handelen op basis van bewezen maatschappelijke en technische concepten.

Welke rol hebben we?

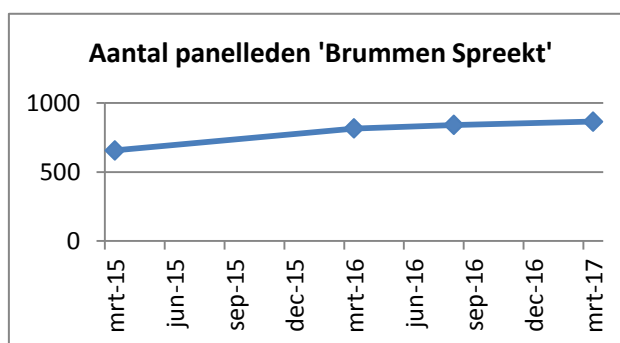
We komen inwoners en bedrijven tot op zekere hoogte in hun behoeften tegemoet. We werken daarbij procesgericht. Digitaal waar het kan en persoonlijk waar het moet. Wanneer maatschappelijke initiatieven en behoeften een grote inspanning van ons vragen, peilen wij eerst de behoefte. Dit kan bijvoorbeeld door initiatiefnemers te vragen inzicht te geven in het draagvlak van hun initiatief (via handtekeningen, steunbetuigingen, e.d.). Een andere manier kan zijn om het inwonerpanel hiervoor in te zetten. Alleen bij voldoende behoefte komen we in actie. Ook bij een zo optimaal mogelijke dienstverlening zijn we ons ervan bewust dat klanten bezwaren en klachten kunnen indienen. De afhandeling hiervan willen we op een zo kort mogelijke termijn afdoen, op een zo informeel mogelijke wijze, waarbij communicatie met belanghebbenden een speerpunt is.

	<i>Wat gaan we doen?</i>	<i>Wat mag het kosten?</i>	<i>Wanneer zijn we tevreden?</i>
	Raad (ook in LTA)		
1	Geen nieuwe kaderstelling		
	College		
2	Werken aan een optimalisering van de dienstverlening volgens de visie 'klantgerichte benadering'	Ureninzet binnen bestaande capaciteit.	Een score van 8 op dienstverlening bij het inwonerpanel.
3	Werken volgens de afspraken over burgerparticipatie	Ureninzet binnen bestaande capaciteit.	Twee startnotities in 2018 over het te doorlopen beleidsproces inclusief een evaluatie achteraf.
4	Inzet van Inwonerpanel 'Brummen spreekt' om wensen en meningen van inwoners en bedrijven te meten. Over de gemeentelijke dienstverlening en over inhoudelijke vraagstukken.	Ureninzet binnen bestaande capaciteit.	Wanneer de panelonderzoeken gemiddeld een respons hebben van 60%.

5	Inzetten op regionale samenwerking ter versterking van onze lokale aanpak en ambities door deelname aan het 'project Cleantech Regio Development'	Voor het project 'Cleantech Regio Development' van de Regio Stedendriehoek is voor 2018 een budget opgenomen van bijna €16.000.	Als uit de evaluatie t.z.t. blijkt dat de Cleantech Regio resultaten boekt op: <ul style="list-style-type: none"> - faciliteren cleantech gerelateerde businesscases en hotspots; - ondersteuning van bottom up energietransitie; - een permanent goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en cleantech gerelateerde werkgelegenheid; - afvalreductie en circulaire economie; - profilering door het vestigingsklimaat in binnen- en buitenland te promoten.
6	Organiseren van de gemeenteraadsverkiezingen.	Budget geraamd van € 22.000.	Wanneer het stemmen op correcte wijze is verlopen.

Kengetallen

	Benaming	Toelichting	Waarde	Bron
Lokaal	Tevredenheid dienstverlening	Rapportcijfer. De totale gemiddelde waardering van de dienstverlening als rapportcijfer, gemeten met toepassing van een inwonerpanel	2016: 7,4	Moventem

Relevante (beleids)documenten

Document	In werking	Evaluatie
Communicatiebeleidsnota 'Regisseur in woord en daad'	2011	2018
Service normen Gemeente Brummen 'En wat kunnen wij voor u doen?'	2014	2017
Bestuursprogramma 2015-2018 'Schakelen naar de toekomst'	2014	2018

Veiligheid, Handhaving en toezicht

Wat willen we bereiken?

Wij staan garant voor de basisveiligheid. Iedereen moet veilig zijn en zich veilig kunnen voelen. Wij houden toezicht en handhaven wetten en regels.

Welke rol hebben we?

In dit werkgebied levert vooral de gemeente een inspanning. Met onze samenwerkingspartners geven we uitvoering aan het Integraal Veiligheidsplan 2016-2019 (Brummen, Lochem, Voorst en Zutphen). Wij faciliteren ondersteunende middelen zoals Burgernet en WhatsApp-groepen. Onze handhavers en toezichthouders hebben een 'oog- en oorfunctie'.

	<i>Wat gaan we doen?</i>	<i>Wat mag het kosten?</i>	<i>Wanneer zijn we tevreden?</i>
	Raad (ook in LTA)		
1	Geen nieuwe kaderstelling		
	College		
2	Sturen op vergroten zelfredzaamheid in het kader van integraal veiligheidsbeleid	Ureninzet binnen bestaande capaciteit.	Wanneer alle woonkernen een goede dekking hebben van app-groepen
3	Een uitvoeringsprogramma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving opstellen.	Ureninzet binnen bestaande capaciteit.	Wanneer in 2018 een meetbaar uitvoeringsprogramma is opgesteld.
4	Evaluatie evenementenbeleid, incl. effecten jaarlijkse evenementenvergunningen.	Ureninzet binnen bestaande capaciteit.	Wanneer er in 2018 minder dan 5 evenementgerelateerde klachten worden ingediend.
5	Blijven inzetten op procesverbeteringen in het VTH-proces.	Ureninzet binnen bestaande capaciteit.	Wanneer de besluitvorming over vergunningaanvragen in 100% van de gevallen binnen de wettelijke termijn plaatsvindt.

Relevante (beleids)documenten

Document	In werking	Evaluatie
<u>Drank- en Horecabeleid gemeente Brummen</u>	2013	2017
<u>Preventie en handavingsplan Drank en Horeca 2014-2018</u>	2014	2017
Evenementenbeleid gemeente Brummen	2016	2017
<u>Nota Vergunningen, Toezicht en handavingsbeleid fysieke leefomgeving 2015-2019</u>	2015	2019
Integraal Veiligheidsplan IJsselstreek 2016 – 2019	2015	2019

Kengetallen

BBV	Benaming	Toelichting	Waarde	Bron
6	Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 jongeren	2014: 89 (16 verwijzingen) 2015: 67 (11 verwijzingen) 2016: 55 (10 verwijzingen)	Bureau Halt
7	Harde kern jongeren	Het aantal harde kern jongeren, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-24 jaar	2014: 0	KLPD
8	Winkeldiefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	2015: 0,5 (10 diefstallen) 2016: 0,7 (15 diefstallen)	CBS
9	Geweldmisdrijven	Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. (o.a. seksuele misdrijven, moord en doodslag, lichamelijk letsel door schuld, bedreiging, mishandeling)	2015: 2,8 (59 geweldsmisdrijven) 2016: 2,6 (54 geweldsmisdrijven)	CBS
10	Diefstal uit woning	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners	2015: 2,6 (54 diefstallen) 2016: 3,1 (65 diefstallen)	CBS
11	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners	2015: 4,7 (98 stuks) 2016: 4,1 (86 stuks)	CBS

Toelichting op de financiële ontwikkelingen

Programma 1 - Bestuur en Veiligheid

	Realisatie 2016	Begroting 2017 nw.	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten						
Incidenteel	-€ 10	€ 57	€ 40	€ 0	€ 10	€ 0
Structureel (incl. organisatie)	€ 5.823	€ 4.190	€ 4.142	€ 4.211	€ 4.164	€ 4.206
Totale lasten (excl. bestemming)	€ 5.813	€ 4.247	€ 4.183	€ 4.211	€ 4.174	€ 4.206
Baten						
Incidenteel	€ 26	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Structureel	€ 762	€ 507	€ 485	€ 445	€ 406	€ 418
Totale baten (excl. bestemming)	€ 789	€ 507	€ 485	€ 445	€ 406	€ 418
Saldo excl. bestemmingen	-€ 5.024	-€ 3.740	-€ 3.698	-€ 3.766	-€ 3.768	-€ 3.788
Bestemmingen						
Toevoeging aan reserves	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Ottrekking aan reserves	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Bestemmingen per saldo	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Saldo incl. bestemmingen	-€ 5.024	-€ 3.740	-€ 3.698	-€ 3.766	-€ 3.768	-€ 3.788
	nadelig	nadelig	nadelig	nadelig	nadelig	nadelig

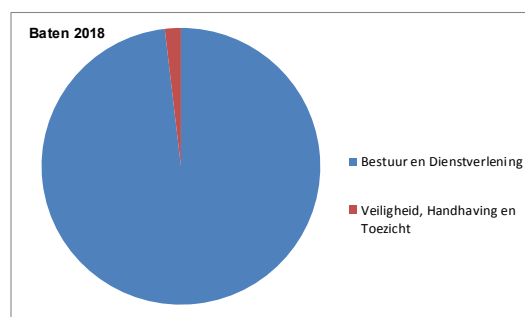
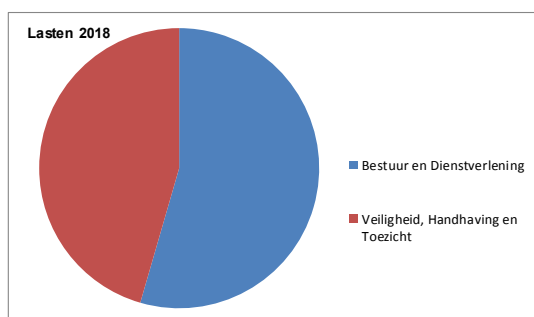
Kenmerkende onderdelen 2018-2021

- Voor het project "Schone Mobiliteit" binnen de regio Stedendriehoek was in 2017 een incidenteel budget beschikbaar van ruim € 21.000. Naar 2018 en volgende jaren toe is dit budget weer komen te vervallen.
- In 2018 is € 22.000 opgenomen voor de organisatie van de gemeenteraadsverkiezingen. In 2019 is rekening gehouden met verkiezingen voor Provinciale Staten, het Waterschap en het Europees Parlement.
- De bijdrage aan de Veiligheidsregio is gebaseerd op de conceptbegroting van dit samenwerkingsverband.
- De Olympische Spelen worden in 2020 in Tokyo gehouden, waarbij Koriyama een van de gaststeden is. Reden waarom in het meerjarenperspectief rekening wordt gehouden met een incidentele verhoging van het budget voor jumelage van € 10.000.

Het financiële verloop van de werkgebieden

Bij het programma horende de volgende producten van het college van burgemeester en wethouders. De bedragen betreffen de saldi na bestemming, dus inclusief toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. Voor een uitgebreid overzicht van de werkgebieden zie bijlage 6.

	2017 Nw	2018	2019	2020	2021
Werkgebieden x € 1.000	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
Bestuur en Dienstverlening	-€ 1.872	-€ 1.803	-€ 1.866	-€ 1.858	-€ 1.866
Veiligheid, Handhaving en Toezicht	-€ 1.867	-€ 1.895	-€ 1.899	-€ 1.910	-€ 1.920
Totaal 1 Bestuur en veiligheid	-€ 3.740	-€ 3.698	-€ 3.766	-€ 3.768	-€ 3.788

Toelichting op de geraamde incidentele lasten (bedragen x € 1.000)

Onderwerp	2018	2019	2020	2021
Incidentele kosten wisseling raad/college 2018	€ 5			
Audit BAG 2018	€ 6			
Cleantech Regio Development	€ 16			
Regionale veiligheidsscan	€ 13			
Verhoging budget jumelage vanwege Olympische Spelen 2020			€ 10	
TOTAAL	€ 40		€ 10	

Portefeuillehouders: E. van Ooijen en L. Tuiten

Dit programma gaat over de volgende werkgebieden

- Ruimte voor Eerbeek
- Centrum Brummen
- Duurzame energie
- Economie Recreatie en toerisme
- Klimaatmaatregelen
- Cultureel Erfgoed
- Natuur en landschap
- Openbare ruimte en afval
- Verkeer en vervoer
- Wonen

Ruimte voor Eerbeek

Wat willen we bereiken?

Papier is een kernwaarde die de gemeente uniek maakt. Wij willen een vitaal Eerbeek. Papierdorp Eerbeek! Met voldoende ontwikkelingsruimte voor de papierindustrie. En tegelijkertijd een prettig woon- en leefklimaat. Naast papier bieden andere kernwaarden, de bossen op de Veluwe, de beken en sprengen en de vele historische landgoederen, kansen om Eerbeek te ontwikkelen tot een toeristische factor van betekenis. Wij zetten hier op in.

Welke rol hebben we?

In dit werkgebied leveren wij samen met onze (lokale) stakeholders een grote inspanning: de papierindustrie, de detailhandel, de woningstichting, de ontwikkelaars en onze inwoners. Een dynamisch proces, waarin wij een regisserende rol hebben. Maar, ook een wettelijke rol. Zoals bij wettelijke instrumenten als de PlanMer en bestemmingsplannen.

	<i>Wat gaan we doen?</i>	<i>Wat mag het kosten?</i>	<i>Wanneer zijn we tevreden?</i>
	Raad (ook in LTA)		
1	Besluitvorming over startnotities voor gebiedsopgaven en/of (planologische wijzigingen voor) initiatieven voor gebieds- of locatieontwikkeling.	In principe ureninzet binnen bestaande capaciteit. En dekking procesgeldten uit bestemmingsreserve. Waar mogelijk wordt ingezet op subsidies en/of cofinanciering.	Wanneer alle gebiedsopgaven in voorbereiding zijn en de uitvoering van 1 gebiedsopgave of locatieontwikkeling is gestart in 2018
	College		
2	Uitvoering programmaplan 'Ruimte voor Eerbeek' (2017).	In principe ureninzet binnen bestaande capaciteit. En dekking procesgeldten uit bestemmingsreserve. Waar mogelijk wordt ingezet op subsidies en/of cofinanciering.	Wanneer alle gebiedsopgaven in voorbereiding zijn en de uitvoering van 1 gebiedsopgave of locatieontwikkeling is gestart in 2018
3	Actualisatie programmaplan 'Ruimte voor Eerbeek' (2017).	Uit de actualisatie moet blijken of de uren en middelen voldoende zijn om de gestelde ambities in het programmaplan te realiseren.	Wanneer er bij de eerste burap in 2018 duidelijkheid is over de benodigde uren en middelen.

Relevante (beleids)documenten

Document	In werking	Evaluatie
Programmaplan 'Ruimte voor Eerbeek'	2017	2018
Ruimtelijke economische visie Eerbeek	2017	2021
PlanMer Eerbeek	2018	N.v.t.
Bestemmingsplan Eerbeek	2018	N.v.t.

Centrum Brummen

Wat willen we bereiken?

Wij willen het functioneren en de ruimtelijke kwaliteit van het centrumgebied verbeteren.

Welke rol hebben we?

In dit werkgebied leveren vooral de ondernemers en ontwikkelaars een inspanning. We denken mee met ondernemers en ontwikkelaars over nieuwe passende ontwikkelingen in het centrumgebied. We hebben daarbij een reactieve houding, omdat de focus ligt op programma 'Ruimte voor Eerbeek'. Bij motie heeft de raad in juni 2017 het college verzocht in 2018 te starten met het opstellen van een inrichtingsplan voor het centrum van Brummen.

	<i>Wat gaan we doen?</i>	<i>Wat mag het kosten?</i>	<i>Wanneer zijn we tevreden?</i>
	Raad (ook in LTA)		
1	Geen nieuwe kaderstelling		
	College		
2	Starten met het opstellen van een inrichtingsplan.	€ 25.000 aan plankosten en € 25.000 aan uren.	Als in 2018 gestart is met het opstellen van een inrichtingsplan.

Relevante (beleids)documenten

Document	In werking	Evaluatie
<u>Structuurvisie Centrumplan Brummen</u>	2011	2019

Duurzame energie

Wat willen we bereiken?

Energieneutraliteit in de gemeente Brummen in 2030.

Welke rol hebben we?

In dit werkgebied levert vooral de samenleving een inspanning. Wij faciliteren initiatieven en projecten, proberen belemmeringen weg te nemen en verbinden partijen met elkaar. Daarnaast geven wij invulling aan onze voorbeeldfunctie. Bij motie heeft de raad in juni 2017 het college verzocht extra investeringen in de begroting op te nemen, deze vindt u onder punt 3,4 en 5 benoemd.

	<i>Wat gaan we doen?</i>	<i>Wat mag het kosten?</i>	<i>Wanneer zijn we tevreden?</i>
	Raad (ook in LTA)		
1	Geen nieuwe kaderstelling		
	College		
2	Uitvoering van het Koersdocument 'Duurzame energie' en bijbehorende uitvoeringsagenda. Prioriteit voor projecten en initiatieven die samenhangen met het programma 'Ruimte voor Eerbeek'.	Ureninzet binnen bestaande capaciteit. Benutten samengevoegde reserves Duurzaamheid en Licht op groen. Waar mogelijk wordt ingezet op subsidies en/of cofinanciering.	Wanneer we 10% hernieuwbare elektriciteit hebben behaald in 2018 en in 2030 energieneutraal zijn.
3	Treffen voor duurzaamheidsmaatregelen in het gemeentehuis, De Bhoele en Rhienderoord.	€ 25.000 aan kapitaallasten	Wanneer de maatregelen leiden tot minder CO2-uitstoot: Gemeentehuis: - 30% CO2 De Bhoele: - 50% CO2 Rhienderoord: -15% CO2
4	Invoeren van een stimuleringsregeling/ duurzaamheidslening.	€ 5.000 aan uitvoeringskosten	Als de regeling voor 100% wordt benut.
5	Bijdragen aan de financiering van de energieloketten via het Gelders Energie Akkoord en bijdragen in de regionale aanpak Wet milieubeheer	€ 15.500 gemeentelijke bijdrage	Als blijkt dat de regionale aanpak Wet Milieubeheer vruchten afwerpt.

Relevante (beleids)documenten

Document	In werking	Evaluatie
Koersdocument Duurzame energie 2016-2018	2016	2019

Kengetallen

BBV nr.	Benaming	Toelichting	Waarde	Bron
34	Hernieuwbare elektriciteit	Percentage. Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.	2014: 5,2 % 2015: 5,2 %	RWS

Economie, Recreatie en toerisme

Wat willen we bereiken?

Een toekomstbestendige lokale economie met een goed vestigingsklimaat.

Welke rol hebben we?

In dit werkgebied levert vooral de samenleving een inspanning. Met name ondernemers; de industrie, het midden- en kleinbedrijf en de agrarische ondernemers. Wij faciliteren initiatieven, proberen belemmeringen weg te nemen en verbinden partijen met elkaar.

	<i>Wat gaan we doen?</i>	<i>Wat mag het kosten?</i>	<i>Wanneer zijn we tevreden?</i>
	Raad (ook in LTA)		
1	Besluitvorming krediet en planologische wijziging passage N348	Ureninzet binnen bestaande capaciteit. In de jaarschijf 2018 zit een investeringsbudget van € 500.000. De kapitaallasten komen ten laste van de reserve Toerisme en Recreatie.	Als de planologische wijziging is vastgesteld door de raad in 2018. En de passage is gerealiseerd in 2019.
2	Ondernemersfonds in centrum Brummen (BIZ) instellen	Ureninzet binnen bestaande capaciteit	Wanneer de BIZ in werking is getreden in 2018. En daarmee er meer middelen worden gegenereerd om het functioneren van het centrum te verbeteren
	College		

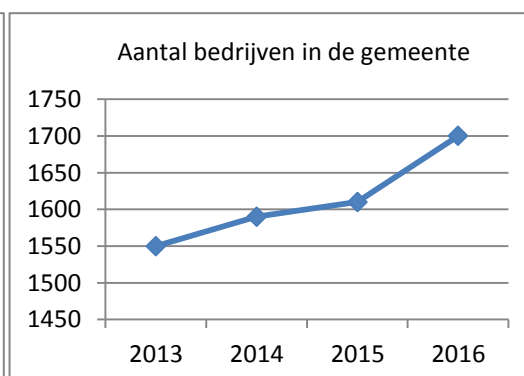
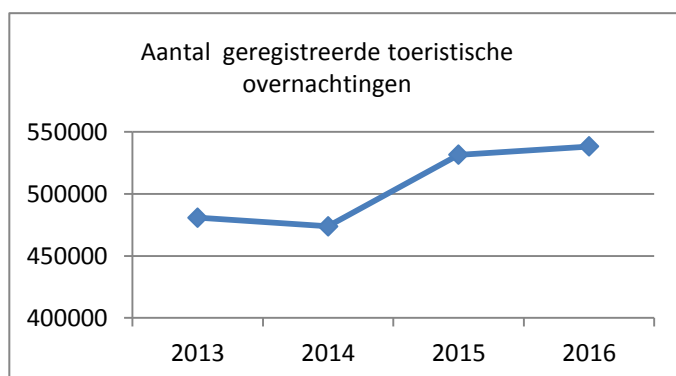
3	Onderhouden van netwerken zoals: a. de OVE, OVB, IKEL en IVB b. netwerkbijeenkomst voor lokale ondernemers c. samenwerking gericht op promotie, marketing en toeristische informatie (Stichting Visit Brummen Eerbeek)	Ureninzet binnen bestaande capaciteit	Als Brummen beter dan landelijk gemiddeld scoort in de peiling van MKB-Nederland over de MKB vriendelijkste gemeente van Nederland 2018/2019.
4	Uitvoering van de Ruimtelijk economische visie Eerbeek. Valt onder programma Ruimte voor Eerbeek.	Zie werkgebied Ruimte voor Eerbeek.	Wanneer het Haltermodel extra impulsen krijgt en er plannen zijn uitgewerkt voor extra winkeltoevoeging aan het kernwinkelgebied en er zicht is op verplaatsing vanuit de aanloopgebieden en daarbuiten.
5	Opstellen en uitvoeren van een investeringsprogramma Recreatie en Toerisme	Ureninzet binnen bestaande capaciteit. Dekking uit bestemmingsreserve Toerisme.	Wanneer het aantal banen per 1.000 inwoners in de recreatiesector blijft stijgen.

Relevante (beleids)documenten

Document	In werking	Evaluatie
Ruimtelijk Economische Visie Eerbeek	2017	2021

Kengetallen

BBV nr.	Benaming	Toelichting	Waarde	Bron
14	Funcziemenging	De funcziemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken).	2015: 45,2 2016: 45,6	LISA
15	Bruto gemeentelijk product	Bruto gemeentelijk product (BGP) is het product van de toegevoegde waarde per baan en het aantal banen in een gemeente. De verhoudingswaarde tussen verwacht BGP en gemeten BGP geeft aan of er boven verwachting (<100) of beneden verwachting (>100) wordt gemeten.	2013: 125	Atlas voor gemeenten
16	Vestigingen (van bedrijven)	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	2015: 125,3 2016: 131,1	LISA
Lokaal	Banen in recreatie en toerisme	Het aantal banen in Recreatie en Toerisme per 1.000 inwoners	2014: 44,7 2015: 46,9 2016: 47,0	LISA

Klimaatmaatregelen IJssel

Wat willen we bereiken?

Behoud van een veilige situatie met betrekking tot hoog water in de IJssel.

Welke rol hebben we?

In dit werkgebied leveren vooral Rijkswaterstaat en het Waterschap een inspanning. Wij faciliteren de dijkverleggingen in Cortenoever en de Voorsterklei en faciliteren goede oplossingen voor agrarische bedrijven en inwoners. De dijkverleggingen zijn nagenoeg afgerond. Nu monitoren wij de ontwikkeling van het Deltaprogramma Grote Rivieren met eventuele maatregelen voor de lange termijn.

	<i>Wat gaan we doen?</i>	<i>Wat mag het kosten?</i>	<i>Wanneer zijn we tevreden?</i>
	Raad (ook in LTA)		
1	Mogelijk nieuwe kaderstelling in de zin van een standpuntbepaling over de Deltabeslissing.	Ureninzet binnen bestaande capaciteit	Als kaderstelling tijdig
	College		
2	Faciliteren afronden/afhechten dijkverleggingen Cortenoever en Voorsterklei, inclusief de verplaatsing van agrarische ondernemingen en (dienst)woningen.	Ureninzet binnen bestaande capaciteit	Wanneer de afronding verloopt volgens de gemaakte afspraken.

Landgoederen en Cultureel Erfgoed

Het Actieprogramma Landgoederen is geëindigd op 31 december 2016. De onderdelen Archeologie, Monumentenbeleid en Plattelandsontwikkeling blijven in 2018 doorlopen.

Natuur en landschap

Wat willen we bereiken?

Behoud en versterking van natuur en landschap, zonder de ontwikkeling van nieuwe natuurgebieden. Behoud van de bestaande balans tussen het areaal natuur en areaal agrarische grond.

Welke rol spelen we?

In dit werkgebied levert vooral de samenleving een inspanning. Wij faciliteren initiatieven door uitvoering te geven aan het landschapscontract. Dit contract loopt af op 31 december 2018.

	<i>Wat gaan we doen?</i>	<i>Wat mag het kosten?</i>	<i>Wanneer zijn we tevreden?</i>
	Raad (ook in LTA)		
1	Geen nieuwe kaderstelling		
	College		
2	Afronden van het landschapscontract.	Ureninzet binnen bestaande capaciteit. Voor verschillende projecten in het kader van de plattelandsontwikkeling, zoals het Landschapscontract, worden de kosten geheel bekostigd uit subsidie van de Provincie Gelderland en eigen gemeentelijke reserves.	Wanneer de gelden uit het contract in 2018 voor meer dan 70% zijn benut.
3	Voorbereiding en ontwikkeling groene opgave, onderdeel 'landschappelijke en recreatieve versterking' tussen Zutphen en Brummen.	Kosten worden volledig vergoed door rijk, provincie en waterschap. Inclusief ambtelijke ureninzet.	Wanneer de groene opgave in 2018 in uitvoering komt.

Relevante (beleids)documenten

Document	In werking	Evaluatie
Landschapscontract Brummen 2014-2018	2014	2018

Openbare ruimte en afval

Wat willen we bereiken?

Wij willen een prettige woon- en leefomgeving voor onze inwoners. Een zo duurzaam, efficiënt en effectief mogelijk basisbeheer. Innovatief op basis van bewezen technische en maatschappelijke concepten en alleen wanneer dat op termijn kosten bespaart.

Welke rol hebben we?

In dit werkgebied leveren wij als gemeente de grootste inspanning. Wij zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van de openbare ruimte en afvalverwerking. Voor alle bovengrondse en ondergrondse infrastructuur, zoals de riolering. We zien incidenteel ruimte voor initiatieven van inwoners en ondernemers om zelf de openbare ruimte te beheren. Niet met het oog op een kostenbesparing, maar met het oog op een vergroting van de sociale cohesie.

	Wat gaan we doen?	Wat mag het kosten?	Wanneer zijn we tevreden?
	Raad (ook in LTA)		
1	Geen nieuwe kaderstelling		
	College		
2	Handhaven onderhoudsniveau C beheer openbare ruimte. Toegangsroutes naar en in de centra van Brummen en Eerbeek onderhoudsniveau B.	Extra budget 2018-2021: € 100.000 t.b.v. wegwerken achterstallig onderhoud	Wanneer het aantal klachtmeldingen van inwoners over de openbare ruimte daalt t.o.v. 2017.
3	Voortzetten uitvoering plan 'Van afval naar grondstof'.	Ureninzet binnen bestaande capaciteit	Wanneer het huishoudelijk restafval wordt teruggebracht naar max. 100 kg per inwoner in 2018.
4	Uitvoering verbetermaatregelen aan het gemeentelijk rioelstelsel'.	Ureninzet binnen bestaande capaciteit	Wanneer er niet meer dan eens per 5 jaar overlast en maximaal eens per 25 jaar schade door water op straat plaatsvindt in woongebieden en op bedrijfsterreinen. Er niet meer dan eens per 10 jaar overlast en geen schade door water op straat plaatsvindt in winkelcentra en op de hoofdinfrastructuur.
5	Uitvoering vervangingsplan Openbare verlichting.	Investering 2018: € 270.000 Ureninzet binnen bestaande capaciteit.	Als in 2021 180 MWh/jaar bespaard wordt op het energieverbruik van de openbare verlichting (t.o.v. 680 MWh/jaar in 2016)
6	Voorbereiding invoering Omgevingswet	€ 25.000 plus nader in te vullen aantal uren	Als in 2018 beleidsdoelstellingen als basis voor een omgevingsvisie in beeld zijn gebracht.

Relevante (beleids)documenten

Document	In werking	Evaluatie
Uitvoeringsplan 'Van afval naar grondstof'	2014	2018
Bestuursprogramma 2015-2018 Schakelen naar de toekomst	2014	2018
Koersdocument jeugd- en jongerenbeleid inclusief uitvoeringsprogramma	2015	2018
Verbreed gemeentelijk rioleringsplan 2016-2020	2015	2020
Beleidsplan Openbare Verlichting 2016-2020	2016	2020

Kengetallen

BBV nr.	Benaming	Toelichting	Waarde	Bron
33	Omvang huishoudelijk afval.	De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg).	2015: 152 kg 2016: 111 kg	Circulus Berkel

Verkeer en vervoer

Wat willen we bereiken?

Een optimale bereikbaarheid en verkeersveiligheid. We behartigen daarbij de belangen van onze industrie, bedrijven en inwoners en streven naar minimale overlast van verkeer met het oog op een goede leefbaarheid.

Welke rol hebben we?

In dit werkgebied levert vooral de gemeente een inspanning. Wij monitoren de ontwikkelingen ten aanzien van de provinciale wegen en het spoor. En faciliteren ontwikkelingen die we passend vinden.

	Wat gaan we doen?	Wat mag het kosten?	Wanneer zijn we tevreden?
	Raad (ook in LTA)		
1	Geen nieuwe kaderstelling		
	College		
2	Monitoring, advies en belangenbehartiging ten aanzien van de volgende ontwikkelingen: a. plannen van de provincie voor een verbetering van de aansluiting van de N345 op de N348; b. (mogelijke) intensivering van het goederenvervoer over het spoor Arnhem-Zutphen; c. oplossing voor de N786. In het bijzonder aandacht voor een goede ontsluiting van en voor de papierindustrie. En daarbij aandacht voor goede verbindingen tussen het centrumgebied en het Wilhelminapark/Landal Coldenhove.	Ureninzet binnen bestaande capaciteit.	Wanneer er in 2018 meer duidelijkheid komt over de plannen van rijk en provincie.
3	Lobby om de westelijke rondweg Brummen op de provinciale verkeersagenda te Krijgen.	Ureninzet binnen bestaande capaciteit.	Wanneer de westelijke rondweg in deze bestuursperiode (uiterlijk 2018) op de provinciale verkeersagenda wordt geplaatst
4	Faciliteren van de planontwikkeling voor de rondweg om de Hoven en faciliteren van de aanleg.	Ureninzet binnen bestaande capaciteit.	Wanneer de rondweg wordt ingepast volgens het onherroepelijke inpassingsplan en Brummense inwoners en bedrijven die schade lijden als gevolg hiervan worden gecompenseerd.
5	Uitvoering gemeenschappelijke regeling Basismobiliteit.	Uitvoering binnen bestaande budgetten voor leerlingenvervoer en voor WMO-vervoer.	Wanneer er in 2018 positieve ervaringen met het nieuwe netwerk worden opgedaan.

Relevante (beleids)documenten

Document	In werking	Evaluatie
Kadernota Basismobiliteit 'Op Weg'	2015	PM
<u>Gemeenschappelijke regeling Basismobiliteit</u>	2016	PM

Kengetallen

BBV nr.	Benaming	Toelichting	Waarde	Bron
12	Ziekenhuisopname na verkeersongeval met motorvoertuig.	Percentage als aandeel van het totaal aantal ongevallen.	2014: 10%	VeiligheidNL
13	Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser.	Percentage als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.	2014: 9%	VeiligheidNL

Wonen

Wat willen we bereiken?

Goede huisvesting voor iedereen. Een ontwikkeling van de woningvoorraad die voorziet in oplossingen voor krimp, vergrijzing, het scheiden van wonen en zorg, ontgroening, beschikbaarheid, betaalbaarheid en verdeling van woonruimte. Duurzame woningen met een gezond leefklimaat. En een groene en duurzame leefomgeving. In het bijzonder zien wij een relatie met de ontwikkelingen in het sociale domein voor wat betreft de huisvesting van speciale doelgroepen in het kader van beschermd wonen, inclusief statushouders. Ons streven is dat oudere inwoners in hun wijk of kern kunnen blijven wonen. Ook vanuit het oogpunt van mantelzorg is dit wenselijk. We zetten in op woningen waar ouderen lang zelfstandig kunnen wonen. Woningen kunnen indien nodig worden aangepast.

Welke rol hebben we?

In dit werkgebied levert vooral de samenleving een inspanning. Met name de woningcorporaties, de huurdersverenigingen en ontwikkelaars. De woningmarkt vraagt om kleinschalig en vraaggericht ontwikkelen. Samenwerking met bewoners en ontwikkelaars is belangrijker geworden. De corporaties beperken zich tot hun kerntaak, de sociale woningvoorraad. Een opgave in het duurdere segment kan worden opgepakt door de particuliere sector. Wij hebben vooral een regisserende, faciliterende en toetsende rol bij de uitvoering van de Woonvisie.

	Wat gaan we doen?	Wat mag het kosten?	Wanneer zijn we tevreden?
	Raad (ook in LTA)		
1	Besluitvorming over 'blijverslening'	Ureninzet binnen bestaande capaciteit	Wanneer er met de blijverslening positieve ervaringen worden opgedaan.
	College		
2	Uitvoering woonvisie; uitvoeringsprogramma, prestatieafspraken en toepassing afwegingskader woningbouw.	Ureninzet binnen bestaande capaciteit	Een goed functionerende woningmarkt. Vraag en aanbod sluiten goed op elkaar aan. En afspraken met onze partners voor de primaire doelgroep worden nagekomen.

Relevante (beleids)documenten

Document	In werking	Evaluatie
Woonvisie 'Wonen in de gemeente Brummen' 2016-2025, incl. uitvoeringsprogramma en afwegingskader woningbouw	2016	2019

Kengetallen

BBV nr.	Benaming	Toelichting	Waarde	Bron
35	Gemiddelde WOZ-waarde	De gemiddelde WOZ waarde van woningen in euro's	2015: € 233.000 2016: € 233.000	CBS
36	Nieuw gebouwde woningen	Het aantal nieuwbouwwoningen per 1.000 woningen	2013: 3 2014: 4,3	Basisregistratie adressen en gebouwen
37	Demografische	De som van het aantal personen van 0 tot 20	2015: 79,2	CBS

	druk	jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.	2016: 80,2 2017: 80,8	
38	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishoudens	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een eenpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten (eigenaar/bewoner)	2015: € 569 2016: € 565 2017: € 557	COELO
39	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten (eigenaar/bewoner)	2015: € 832 2016: € 817 2017: € 802	COELO

Toelichting op de financiële ontwikkelingen

Programma 2 - Ruimtelijke Ontwikkeling en Beheer

	Realisatie 2016	Begroting 2017 nw.	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten						
Incidenteel	€ 1.817	€ 1.189	€ 198	€ 175	€ 90	€ 21
Structureel (incl. organisatie)	€ 11.675	€ 9.621	€ 8.191	€ 8.092	€ 8.126	€ 7.922
Totale lasten (excl. bestemming)	€ 13.492	€ 10.811	€ 8.389	€ 8.267	€ 8.216	€ 7.943
Baten						
Incidenteel	€ 2.420	€ 707	€ 5	€ 5	€ 0	€ 0
Structureel	€ 7.332	€ 6.071	€ 5.136	€ 4.956	€ 4.860	€ 4.452
Totale baten (excl. bestemming)	€ 9.752	€ 6.778	€ 5.141	€ 4.962	€ 4.860	€ 4.452
Saldo excl. bestemmingen	-€ 3.740	-€ 4.032	-€ 3.248	-€ 3.305	-€ 3.356	-€ 3.491
Bestemmingen						
Toevoeging aan reserves	€ 434	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Onttrekking aan reserves	€ 351	€ 547	€ 425	€ 540	€ 662	€ 790
Bestemmingen per saldo	-€ 83	€ 547	€ 425	€ 540	€ 662	€ 790
Saldo incl. bestemmingen	-€ 3.823	-€ 3.485	-€ 2.823	-€ 2.765	-€ 2.694	-€ 2.702
	nadelig	nadelig	nadelig	nadelig	nadelig	nadelig

Kenmerkende mutaties 2018-2021

In de kosten van 2018 is rekening gehouden met de incidentele activiteiten die hieronder worden toegelicht. Aanvullend nog de volgende opmerkingen:

- Op basis van de behandeling van de Perspectiefnota 2018-2021 (motie 18) is voor de gehele periode 2018-2021 een jaarlijks budget van € 100.000 opgenomen voor het inlopen van achterstanden in het onderhoud van de openbare ruimte.
- De meerjarig opgenomen ramingen voor het project circulair bermgras en grond(water)beheer komen ten laste van de reserve Duurzaamheid.
- In de begroting is vanaf de jaarschijf 2018 rekening gehouden met de kapitaallasten van de aanleg van een fiets/voetbrug over de N348 in de kern Brummen. Het gaat hierbij om een

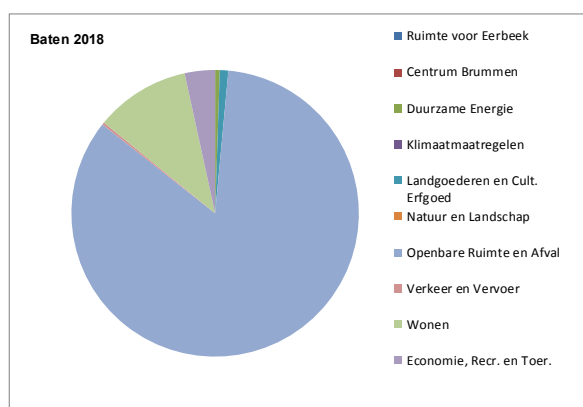
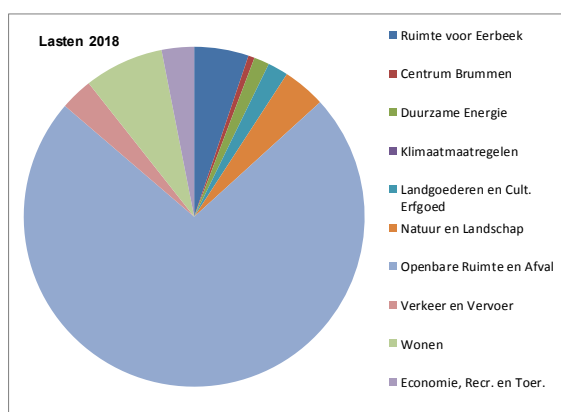
investering van € 500.000, met in 2018 een afschrijvingslast van afgerond € 8.000, jaarlijks te dekken uit de reserve Toerisme en Recreatie.

- Uitgangspunt bij de verwijdering van huishoudelijk afval en het rioolbeheer is 100% kostendekking. Jaarlijkse overschotten of tekorten worden op rekeningsbasis verrekend met de beschikbare reserve en voorziening. Gezien de stand van deze fondsen en de te verwachten kostenontwikkeling richting 2018 en volgende jaren, kunnen de tarieven 2018 voor de afvalstoffenheffing met 7,5% worden verlaagd. Voor de rioolheffing 2018 kunnen de tarieven met 5,0% naar beneden worden bijgesteld. Voor verdere toelichting en de effecten op de totale lastendruk wordt verwezen naar paragraaf A – lokale heffingen.

Het financiële verloop van de werkgebieden

Bij het programma horen de volgende werkgebieden. De bedragen betreffen de uitkomsten na bestemming, dus inclusief toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. Voor een uitgebreid overzicht van de werkgebieden zie bijlage 6.

	2017 Nw	2018	2019	2020	2021
Werkgebieden x € 1.000	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
Ruimte voor Eerbeek	-€ 450	-€ 433	-€ 433	-€ 433	-€ 433
Centrum Brummen	-€ 13	-€ 50	€ 0	€ 0	€ 0
Duurzame Energie	-€ 35	-€ 93	-€ 162	-€ 86	-€ 77
Klimaatmaatregelen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Landgoederen en Cult. Erfgoed	-€ 121	-€ 110	-€ 107	-€ 107	-€ 107
Natuur en Landschap	-€ 347	-€ 342	-€ 328	-€ 328	-€ 329
Openbare Ruimte en Afval	-€ 2.233	-€ 1.446	-€ 1.497	-€ 1.506	-€ 1.528
Verkeer en Vervoer	-€ 280	-€ 243	-€ 190	-€ 193	-€ 195
Wonen	€ 81	-€ 39	€ 17	€ 27	€ 35
Economie, Recr. en Toer.	-€ 88	-€ 68	-€ 68	-€ 68	-€ 68
Totaal 2 Ruimtelijke ontwikkeling en beheer	-€ 3.485	-€ 2.823	-€ 2.766	-€ 2.694	-€ 2.702

Toelichting op de geraamde incidentele lasten (bedragen x € 1.000)

Onderwerp	2018	2019	2020	2021
Centrumplan Brummen (motie 23 perspectiefnota)	€ 50			
Wet Milieubeheer (motie 11 perspectiefnota)	€ 5	€ 7	€ 9	
Gelders Energie akkoord (motie 11 perspectiefnota)	€ 16	€ 16		
Project circulair bermgras (uit reserve)	€ 6	€ 6	€ 6	€ 6
Gebiedsgericht grond(water)beheer (uit reserve)	€ 10	€ 10	€ 5	€ 5
Bijdrage realisatie laadpalen	€ 7			
Actualiseren archeologiebeleid	€ 10			
Verwijderen grafzerken begraafplaats Eerbeek	€ 14			
Hogere waarden woningen Eerbeek-Zuid		€ 66		
Vorbereiding invoering Omgevingswet	€ 25			
Herziening bestemmingsplan buitengebied		€ 60	€ 50	
Onderzoekskosten gemeentelijk rioleringsplan (GRP)			€ 20	
Evaluatie woonbeleid		€ 10		
Parkeeronderzoek kernen	€ 25			
Verkeersonderzoek	€ 20			
Compensatie afbouw regionaal subsidie verkeerseducatie	€ 10			
Urnzuil begraafplaats Brummen				€ 10
TOTAAL	€ 198	€ 175	€ 90	€ 21

Toelichting op de geraamde incidentele baten (bedragen x € 1.000)

Onderwerp	2018	2019	2020	2021
Bijdrage provincie Gelders Energie akkoord (motie 11 perspectiefnota)	€ 5	€ 5		
TOTAAL	€ 5	€ 5		

Portefeuillehouders: J. Pierik - van der Snel**Dit programma gaat over de volgende werkgebieden**

- Arbeidsparticipatie
- Wet maatschappelijke ondersteuning
- Jeugdzorg

In de gemeente Brummen bieden we onze inwoners zorg volgens het uitgangspunt 1 gezin 1 plan 1 regisseur en het leefringenmodel.

De vraag van de inwoners is leidend: wij bieden zorg en ondersteuning die het best aansluit bij hun behoefte. De toegang werkt integraal en heeft mandaat om onafhankelijk vast te stellen wat de best passende zorg is. Onder het motto "Wij Werken Samen Voor Brummen" werkt iedereen samen gericht op de zorgvraag van onze inwoner. Samen realiseren we de samenredzaamheid in Brummen. We stimuleren innovatie en vernieuwing bij onze zorgaanbieders en het ondersteuningsaanbod in onze gemeente.

Zorg wordt integraal vormgeven, ingericht en uitgevoerd. Dat betekent dat we kijken hoe het geheel het best werkt, zowel voor individuele inwoners met een zorgvraag, de inrichting van de toegang en het aanbod van algemene voorzieningen en activiteiten in de samenleving. De activiteiten in programma 3 en 4 worden conform de beleidsnota 3 Decentralisaties Gemeente Brummen (2014) uitgevoerd.

We werken programmatisch. Dat wil zeggen dat alle doelen en activiteiten die nodig zijn om deze te realiseren worden opgenomen in 1 programma: Samen Goed voor Elkaar.

Het programma heeft 9 programmadoelen:

1. De vraag van de inwoner en versterking van de zelfredzaamheid en eigen regie staat centraal
2. We bieden integrale zorg en ondersteuning volgens het uitgangspunt 1 gezin 1 plan 1 regisseur en het leefringenmodel
3. Inwoners kunnen langer zelfstandig (blijven) wonen in de gemeente Brummen
4. Minder gebruik van individuele en maatwerkvoorzieningen
5. We verbeteren de samenwerking tussen stakeholders in de zorg en de samenredzaamheid in de samenleving in Brummen
6. Minder inwoners zijn aangewezen op een gemeentelijke (Participatiewet) uitkering
7. Ieder kind kan gezond en veilig opgroeien en zich ontwikkelen tot een inwoner die vanuit eigen kracht naar vermogen volwaardig participeert in onze samenleving
8. We versterken de positieve gezondheidsbeleving van inwoners
9. We voeren de taken voortkomend uit de Wet maatschappelijke ondersteuning, Jeugdwet en Participatiewet uit binnen het totaal beschikbare budget van het Rijk

In deze begroting volgen we voor het Sociale Domein (programma 3) en voor Samenleving (programma 4) de volgende lijnen:

- 1) Het ingezette beleid van de afgelopen 3 jaar wordt gecontinueerd.
- 2) De lokale structuur die nodig is om de doelen te realiseren (wijkteam TVE en organisatie van Algemene Voorzieningen) wordt verder doorontwikkeld.
- 3) We realiseren een betere scheiding van de opdrachtgevers en opdrachtnemersrol.
- 4) We realiseren een betere monitoring (SMART) binnen het sociaal domein
- 5) Uitvoeren van een investeringsagenda om de verdere transformatie bij zorg en welzijn vorm te geven.

Arbeidsparticipatie

Wat willen we bereiken?

Minder inwoners zijn aangewezen op een gemeentelijke (Participatiewet) uitkering.

Welke rol hebben we?

De samenwerking met werkgevers, met andere gemeenten, met organisaties in de samenleving en met zorgaanbieders zijn cruciaal om dit doel te bereiken. Samen kunnen we een passend aanbod van voorzieningen creëren om werkervaring op te doen en talenten in te zetten en te ontwikkelen.

	<i>Wat gaan we doen?</i>	<i>Wat mag het kosten?</i>	<i>Wanneer zijn we tevreden?</i>
	Raad (ook in LTA)		
1	Geen nieuwe kaderstelling		
	College		
2	Een uitvoeringsplan Werk opstellen en uitvoeren	Uitvoering binnen huidige begroting	<p>Wanneer in 2018 een uitvoeringsplan is opgesteld.</p> <p>Wanneer 40 uitkeringsgerechtigden regulier bij een werkgever aan het werk zijn en geen gemeentelijke participatiewet uitkering meer ontvangen;</p> <p>Wanneer alle uitkeringsgerechtigden eind 2018 een actueel ondersteuningsplan hebben dat gericht is op werk of participatie;</p> <p>Wanneer het aantal uitkeringsgerechtigden met een ontheffing arbeidsplicht met 50 personen is gedaald.</p>
3	Uitvoering van het Actieplan Integratie Nieuwkomers	Uitvoering binnen huidige begroting	<p>Wanneer alle nieuwkomers (statushouders) een taalcoach hebben en worden ondersteund door het Taalhuis Brummen</p> <p>Wanneer alle nieuwkomers (statushouders) de participatieverklaring hebben ondertekend;</p> <p>Wanneer er voldoende passende huisvesting is gerealiseerd voor statushouders in de gemeente Brummen</p> <p>Wanneer er draagvlak in de Brummense samenleving is voor opvang van vluchtelingen, huisvesting van en het met wederzijds respect samenleven met nieuwkomers in onze gemeente</p>
4	Uitvoeringsplan Armoedebeleid	Uitvoering binnen huidige begroting	Wanneer het armoedebeleid effectief fungeert als vangnet
5	Afwikkeling GR Delta	Kosten zijn afhankelijk van het uittredings- of liquidatieproces en worden bij de besluitvorming betrokken.	<p>Wanneer er in 2018 duidelijkheid is over de vraag of en hoe Brummen blijft deelnemen aan de GR Delta.</p> <p>Wanneer de inrichting van lokaal beschut werk (oud Wsw) in 2018 is gerealiseerd.</p>

Relevante (beleids)documenten

Document	In werking	Evaluatie
Integraal beleidsnota 3 Decentralisaties Gemeente Brummen	2014	
Beleidsnota Participatiewet 2015 – 2016 gemeente Brummen	2014	2017
Investeringsagenda 'Samen Goed Voor Elkaar'	2017	2020
Programmaplan 'Samen Goed Voor Elkaar'	2017	2018
Actieplan Nieuwkomers in Brummen	2016	2018
Strategisch Plan "Wij Werken Samen Voor Brummen" Algemene Voorzieningen in de gemeente Brummen	2016	2020

Kengetallen

BBV nr.	Benaming	Toelichting	Waarde	Bron
21	Aantal banen.	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	2015: 585,8 (12.265 banen) 2016: 598,3 (12.527 banen)	LISA
24	Netto participatiegraad.	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	2015: 65,2% 2016: 66,0%	CBS
28	Personen met een lopend re-integratietraject.	Het aantal re-integratie voorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	2015: 62,3 (130 personen) 2016: 54,7 (115 personen)	CBS

Wet Maatschappelijke Ondersteuning

Wat willen we bereiken?

We bieden integrale zorg en ondersteuning volgens het uitgangspunt 1 gezin 1 plan 1 regisseur en het leefringenmodel. Door goede informatie, advies, een sluitende aanpak, algemene voorzieningen en een meer effectieve en efficiëntere uitvoering realiseren we minder gebruik van maatwerkvoorzieningen. We vergroten de samenredzaamheid in Brummen. We verbeteren de positieve gezondheidsbeleving van gezondheid van inwoners.

Welke rol hebben we?

De gemeente is opdrachtgever en regisseur om de door de raad bepaalde doelen en resultaten te behalen. Daarvoor is samenwerking met de samenleving noodzakelijk. We gaan uit van zelfinitiatief van inwoners bij het organiseren van activiteiten en initiatieven. Van maatschappelijke partners en zorgaanbieders wordt verwacht dat zij binnen de door de raad vastgestelde kaders de transformatie en de uitvoering samen met inwoners, andere partners, Team voor Elkaar en gemeente vormgeven.

	Wat gaan we doen?	Wat mag het kosten?	Wanneer zijn we tevreden?
	Raad (ook in LTA)		
1	Integrale Raamovereenkomst Wmo – Jeugd en Beschermd Wonen 2019	-	Wanneer de nieuwe Integrale Raamovereenkomst Wmo – Jeugd en Beschermd Wonen 2019 is tijdig vastgesteld.
	College		
2	Uitvoering samenwerkingsagenda Zorglandschap	Nog te bepalen	Wanneer we samen met de zorgverzekeraars, huisartsen en aanbieders tot een goede samenwerking, planvorming en concrete resultaten komen.
3	Uitvoering transformatieagenda Maatschappelijke Opvang en	Uitvoering binnen huidige begroting	Wanneer er in 2018 duidelijkheid is over de lokale uitvoering van Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen (m.n. de organisatie van

	Beschermd Wonen GGZ		passende begeleiding, passende huisvesting en adequate algemene voorzieningen).
4	Uitvoering Transformatieagenda Huiselijk Geweld en Kindermishandeling	Uitvoering binnen huidige begroting	Wanneer de uitvoering van de transformatieagenda op koers ligt. Wanneer de werkwijze van Veilig Thuis aansluit op de werkwijze van Team Voor Elkaar en andere lokale maatschappelijke partners.
5	Opstellen en uitvoeren uitvoeringsplan Integrale Gezondheid	€ 25.000	Wanneer er in 2018 een gezondheidsnetwerk is gerealiseerd.

Relevante (beleids)documenten

Document	In werking	Evaluatie
Integraal beleidsnota 3 Decentralisaties Gemeente Brummen	2014	
Beleidsnota WMO 2015 – 2016 gemeente Brummen	2014	2017
Investeringsagenda 'Samen Goed Voor Elkaar'	2017	2020
Programmaplan 'Samen Goed Voor Elkaar'	2017	2018
Actieplan Nieuwkomers in Brummen	2016	2018
Strategisch Plan "Wij Werken Samen Voor Brummen" Algemene Voorzieningen in de gemeente Brummen	2016	2020

Kengetallen

BBV nr.	Benaming	Toelichting	Waarde	Bron
27	Personen met een bijstandsuitkering	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners	2015: 229,5 (481 pers.) 2016: 223,0 (467 pers.)	CBS
32	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 1.000 inwoners. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo.	2015: 10,5 (220 cliënten) 2016: 65,0 (1.361 cliënten)*	GMSD

* In 2015 is alleen het aantal maatwerkvoorzieningen nieuwe taken Wmo 2015 vermeld. Maatwerkvoorzieningen die eerder in het kader van de uitvoering van de Wmo 2007 (o.a. huishoudelijke hulp, voorzieningen in en om huis) zijn verstrekt zijn in dit genoemde aantal van 220 niet opgenomen.
In 2016 is inzichtelijk gemaakt hoeveel maatwerkvoorzieningen in de gemeente Brummen verstrekt in kader van zowel nieuwe taken Wmo 2015 alsmede oude taken Wmo 2007. Dit verklaart de stijging van het absolute aantal van 220 naar 1361. In dit aantal van 1361 zitten dus alle voorzieningen die in het kader van oude en nieuwe taken versterkt zijn.

Jeugdzorg

Wat willen we bereiken?

Ieder kind kan gezond en veilig opgroeien om zich te ontwikkelen tot een inwoner die vanuit eigen kracht naar vermogen volwaardig participeert in onze samenleving.

Welke rol hebben we?

De gemeente is opdrachtgever en regisseur om de door de raad bepaalde doelen en resultaten te behalen. Daarvoor is samenwerking met de samenleving noodzakelijk. We gaan uit van zelfinitiatief van inwoners bij het organiseren van activiteiten en initiatieven. Van maatschappelijke partners en zorgaanbieders wordt verwacht dat zij binnen de door de raad vastgestelde kaders de transformatie en de uitvoering samen met inwoners, andere partners, Team voor Elkaar en gemeente vormgeven.

	Wat gaan we doen?	Wat mag het kosten?	Wanneer zijn we tevreden?
	Raad (ook in LTA)		
1	Integrale Raamovereenkomst Wmo – Jeugd en Beschermd Wonen 2019	NVT	Wanneer de nieuwe Integrale Raamovereenkomst Wmo – Jeugd en

	vaststellen		Beschermd Wonen 2019 tijdig is vastgesteld.
	College		
2	Opstellen en uitvoeren van een plan van aanpak voor de samenwerking TVE met huisartsen	Uitvoering binnen huidige begroting	Wanneer het aantal directe verwijzingen door huisartsen eind 2018 met 5% is gedaald.
3	Opstellen en uitvoeren van een plan van aanpak preventie en vroegsignalering		Wanneer maatwerkvoorzieningen in aantal, zwaarte en duur in 2018 afnemen t.o.v. 2017 en het aantal uithuisplaatsingen van kinderen daalt.
4	Doorontwikkelen van Team voor Elkaar sociaal domein breed (analyse capaciteit, beveiligd berichtenverkeer, scholing, deskundigheidsbevordering)		Wanneer TVE in staat is de taken conform beleid uit te voeren en benodigde transformatie te realiseren.
5	Realiseren een betere monitoring (SMART) binnen het sociaal domein		Wanneer we eind 2018 meer inzicht hebben in de effectiviteit van het beleid en de uitvoering. Wanneer er inzicht is in gebruik en effecten algemene, preventieve en maatwerkvoorzieningen. Wanneer de taken van het sociaal domein binnen het beschikbare budget van het Rijk worden uitgevoerd.
6	Uitvoering van het Actieplan Integratie Nieuwkomers	Uitvoering via reguliere begroting Jeugd	Wanneer alle kinderen van nieuwkomers (statushouders) naar school gaan en indien nodig tijdelijke passende ondersteuning krijgen; Wanneer alle kinderen van nieuwkomers (statushouders) deelnemen aan de Brummense samenleving, participeren en indien nodig tijdelijke passende ondersteuning krijgen;

Relevante (beleids)documenten

Document	In werking	Evaluatie
Integraal beleidsnota 3 Decentralisaties Gemeente Brummen	2014	
Lokaal beleidsplan Jeugd 2015 – 2016 gemeente Brummen	2014	2017
Koersdocument jeugd- en jongerenbeleid inclusief uitvoeringsprogramma	2015	2018
Investeringsagenda 'Samen Goed Voor Elkaar'	2017	2020
Programmaplan 'Samen Goed Voor Elkaar'	2017	2018
Actieplan Nieuwkomers in Brummen	2016	2018
Strategisch Plan "Wij Werken Samen Voor Brummen" Algemene Voorzieningen in de gemeente Brummen	2016	2020

Kengetallen

BBV nr.	Benaming	Toelichting	Waarde	Bron
22	Jongeren met een delict voor de rechter	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.	2012: 1,95% 2015: 0,90% (23 pers.)	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel
23	Kinderen in uitkeringsgezinnen	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.	2012: 3,43% 2015: 4,01% (160 pers.)	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel
25	Achterstandsleerlingen	Het percentage leerlingen (4-12 jaar) in het primair onderwijs dat kans heeft op een leerachterstand.	2012: 8,32%	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel
26	Werkeloze jongeren	Het percentage werkeloze jongeren (16-22 jaar).	2012: 1,17%	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel

			2015: 0,60% (10 pers.)	
29	Jongeren t/m 18 jaar met jeugdhulp	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp.	2015: 9,1% 2016: 9,2% (80 pers.)	CBS
30	Jongeren t/m 18 jaar met jeugdbescherming	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel.	2015: 1,2% 2016: 1,1% (46 pers.)	CBS
31	Jongeren t/m 23 jaar met jeugdreclassering	Het percentage jongeren (12-23 jr) met een jeugdreclasseringsmaatregel.	2015: 0,4% 2016: 0,3% (16 pers.)	CBS

Toelichting op de financiële ontwikkelingen

Programma 3 - Sociaal Domein

	Realisatie 2016	Begroting 2017 nw.	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten						
Incidenteel	€ 27	€ 45	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Structureel (incl. organisatie)	€ 20.599	€ 20.067	€ 20.082	€ 20.147	€ 20.234	€ 20.255
Totale lasten (excl. bestemming)	€ 20.626	€ 20.112	€ 20.082	€ 20.147	€ 20.234	€ 20.255
Baten						
Incidenteel	€ 153	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Structureel	€ 16.712	€ 15.293	€ 15.572	€ 15.484	€ 15.457	€ 15.555
Totale baten (excl. bestemming)	€ 16.864	€ 15.293	€ 15.572	€ 15.484	€ 15.457	€ 15.555
Saldo excl. bestemmingen	-€ 3.761	-€ 4.820	-€ 4.510	-€ 4.663	-€ 4.777	-€ 4.700
Bestemmingen						
Toevoeging aan reserves	€ 1.959	€ 1.128	€ 1.405	€ 1.372	€ 1.400	€ 1.475
Onttrekking aan reserves	€ 1.394	€ 2.057	€ 1.557	€ 1.642	€ 1.717	€ 1.697
Bestemmingen per saldo	-€ 565	€ 928	€ 152	€ 271	€ 318	€ 222
Saldo incl. bestemmingen	-€ 4.326	-€ 3.891	-€ 4.358	-€ 4.393	-€ 4.460	-€ 4.478
	nadelig	nadelig	nadelig	nadelig	nadelig	nadelig

Kenmerkende mutaties 2018-2021

- Vanaf 2017 wordt het klantmanagement bij de algemene bijstand en de werkgeversdienstverlening weer in eigen beheer binnen de Brummense organisatie uitgevoerd. Tot en met 2016 waren deze taken uitbesteed aan de gemeente Apeldoorn. Dit heeft er toe geleid dat het bedrag, dat aan Apeldoorn voor deze dienstverlening werd betaald, is gedaald met ruim € 342.000. Tegenover dit voordeel staat een stijging van de gemeentelijke personeelslasten binnen programma 5.
- Het aantal deelnemers aan de gemeentelijke zorgpolis is in 2016 fors toegenomen. Vandaar dat de raming voor deze voorziening vanaf 2018 is verhoogd met een structureel bedrag van € 110.000 tot een jaarlijks bedrag van € 150.000. Na 2018 wordt rekening gehouden met een verdere toename tot € 170.000.
- Via de gemeentefondsuitkering wordt een budget van € 70.000 ontvangen voor armoedebestrijding onder kinderen. In 2017 wordt een nota integrale armoedebestrijding opgesteld waarin maatregelen worden opgenomen en over de inzet van de middelen wordt besloten. Binnen dit programma is vanaf 2018 rekening gehouden met een budget om de maatregelen te bekostigen.

- Vanaf 2018 is een structureel budget van € 25.000 per jaar opgenomen voor de positieve en integrale uitvoering van de gezondheidszorg in Brummen.
- De rijksuitkering sociaal domein, onderdeel Jeugd startte in 2015 met een bedrag van ruim € 4.800.000. Voor de komende jaren wordt uitgegaan van een uitkering van rond de € 4.000.000. Net als bij de andere onderdelen van het sociaal domein geldt ook hier dat, waar kostendalingen niet mogelijk zijn, de reserve wordt aangesproken.
- Het laatste onderdeel van het sociaal domein 2015 is het onderdeel WMO 2015. In 2015 werd voor dit onderdeel nog een rijksuitkering ontvangen van ruim € 3.661.000. De komende jaren wordt een uitkering verwacht van rond de € 2.700.000.
- De rijksuitkering sociaal domein, onderdeel Participatie (WSW) bedroeg in 2015 nog afgerond € 2.456.000. Richting 2021 zal de uitkering dalen tot ruim € 1.600.000. Voor zover dit nadeel niet kan worden opgevangen door daling van de kosten, wordt de reserve sociaal domein aangesproken.
- Het onderdeel re-integratie binnen de rijksuitkering startte in 2015 met een bedrag van afgerond € 332.000. In tegenstelling tot de andere onderdelen, wordt bij dit budget een toename verwacht tot ruim € 479.000 in 2021.

Het totale beschikbare budget voor het gehele sociaal domein 2015 ontwikkelt zich, op basis van de meest recente gegevens van het rijk, de komende jaren als volgt:

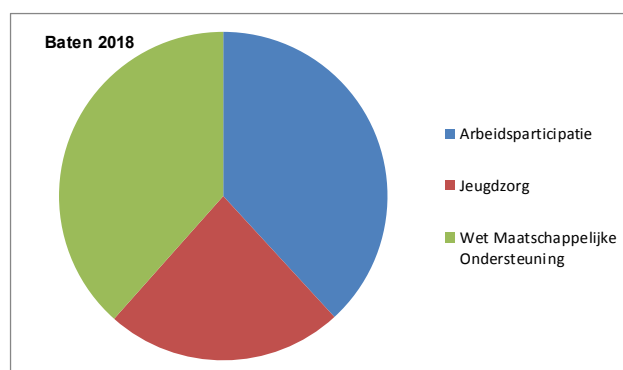
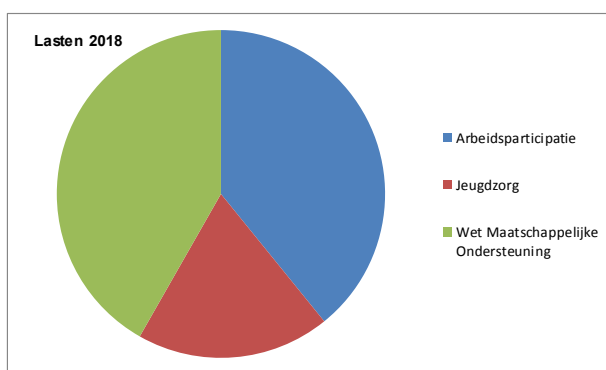
Sociaal Domein vanaf 2015	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Rijksuitkering, onderdeel Jeugd	4.819.830	4.300.229	3.726.938	4.008.683	4.008.683	4.035.993	4.057.252
Rijksuitkering, onderdeel WMO 2015	3.661.192	3.420.465	2.977.188	2.997.343	2.963.445	2.976.548	2.971.699
Rijksuitkering, onderdeel Participatie	2.455.729	2.204.260	1.929.954	1.813.429	1.738.956	1.641.255	1.604.921
Rijksuitkering, onderdeel Reintegratie	331.939	360.869	385.541	400.961	421.752	437.601	479.502
Overige inkomsten	0	0	76.312	0	0	0	0
Totaal budget vanaf 2015	11.268.690	10.285.823	9.095.933	9.220.416	9.132.836	9.091.397	9.113.374

- Wat geldt voor het sociaal domein 2015 geldt ook voor het WMO-taken 2007. Ook hiervoor is een bestemmingsreserve beschikbaar, waarmee over- en onderschrijdingen ten opzichte van het beschikbare rijksbudget worden verrekend. Deze reserve heeft een plafond van € 750.000. Op basis van de meest recente gegevens bedraagt de rijksuitkering voor 2018 afgerond € 1.860.000. Naar 2021 toe loopt dit budget op tot afgerond € 1.952.000.

Het financiële verloop van de werkgebieden

Bij het programma horende de volgende producten van het college van burgemeester en wethouders. De bedragen betreffen de saldi na bestemming, dus inclusief toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. Voor een uitgebreid overzicht van de werkgebieden zie bijlage 6.

	2017 Nw	2018	2019	2020	2021
Werkgebieden x € 1.000	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
Arbeidsparticipatie	-€ 1.422	-€ 1.879	-€ 1.953	-€ 2.035	-€ 2.029
Jeugdzorg	-€ 59	-€ 88	-€ 88	-€ 61	-€ 40
Wet Maatschappelijke Ondersteuning	-€ 2.411	-€ 2.392	-€ 2.352	-€ 2.365	-€ 2.409
Totaal 3 Sociaal Domein	-€ 3.891	-€ 4.358	-€ 4.392	-€ 4.460	-€ 4.477

Portefeuillehouders: E. van Ooijen en L. Tuiten en J. Pierik

Dit programma gaat over de volgende werkgebieden

- Maatschappelijke voorzieningen en welzijn
- Onderwijs en kinderopvang

Maatschappelijke voorzieningen en welzijn

De inspanningen die plaatsvinden in programma 4 dragen allen bij aan de doelstellingen uit het programmaplan 'Samen Goed Voor Elkaar'. De in Programma 3 genoemde kaders zijn ook op dit programma van toepassing.

Welke rol hebben we?

De gemeente is opdrachtgever en regisseur. Realisatie van de doelstellingen, een integrale uitvoering en samenwerken met de samenleving staan daarbij centraal. We gaan uit van zelfinitiatief van inwoners bij het organiseren van activiteiten en initiatieven. Maatschappelijke partners en zorgaanbieders zijn aan zet om conform de door de raad vastgestelde kaders de transformatie van de uitvoering samen met inwoners, andere partners, het TVE en gemeente vorm te geven.

	<i>Wat gaan we doen?</i>	<i>Wat mag het kosten?</i>	<i>Wanneer zijn we tevreden?</i>
	Raad (ook in LTA)		
1	Geen nieuwe kaderstelling		
	College		
2	Doorontwikkeling van SWB naar een uitvoeringsorganisatie voor Algemene Voorzieningen in Brummen	Uitvoering binnen huidige begroting	Wanneer de SWB meer bijdraagt aan een effectieve en efficiënte uitvoering van het programma Samen Goed voor Elkaar en de ambtelijke capaciteit anders en efficiënter kan worden ingezet door een betere scheiding van de opdrachtgevers en opdrachtnemersrol. Wanneer de uitvoering van een integraal programma op de gebieden van Kunst, Cultuur, Participatie & Educatie en Ontmoeting in samenwerking met de Bibliotheek Brummen – Voorst en de Culturele Stichting in 2018 tot stand komt.
3	Uitvoering Vrijwillige inzet	Uitvoering binnen huidige begroting	Wanneer inwoners meer zelf kunnen oplossen (leefring 1 en 2) en wanneer er meer mensen in Brummen als vrijwilliger actief zijn.

Relevante (beleids)documenten

Document	In werking	Evaluatie
Bestuursprogramma 2015-2018 Schakelen naar de toekomst	2014	2018
Integraal beleidsnota 3 Decentralisaties Gemeente Brummen	2014	N.v.t.
Lokaal beleidsplan Jeugd 2015 – 2016 gemeente Brummen	2014	2017
Beleidsplan Maatschappelijke ondersteuning 2015 – 2016	2014	2017
Beleidsnota Participatiewet 2015 – 2016	2014	2017
Investeringsagenda 'Samen Goed Voor Elkaar'	2017	2020
Programmaplan 'Samen Goed Voor Elkaar'	2017	2018
Actieplan Nieuwkomers in Brummen	2016	2018
Strategisch Plan "Wij Werken Samen Voor Brummen" Algemene Voorzieningen in de gemeente Brummen	2016	2020

Kengetallen

BBV nr.	Benaming	Toelichting	Waarde	Bron
20	Niet sporters	Het percentage inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners.	2012: 49,5% 2014: 50,2%	CBS/RIVM

Onderwijs en kinderopvang

Wat willen we bereiken?

Wij willen goed onderwijs en goede huisvesting voor de lokale onderwijsinstellingen.

Welke rol hebben we?

De gemeente is als opdrachtgever en regisseur aan zet om tot realisatie van de doelstellingen te komen. De gemeente is ook als regisseur verantwoordelijk voor de integraliteit in de uitvoering in Brummen.

	Wat gaan we doen?	Wat mag het kosten?	Wanneer zijn we tevreden?
	Raad (ook in LTA)		
1	Geen nieuwe kaderstelling.		
	College		
2	We blijven inzetten op een goede uitvoering en dienstverlening leerplicht binnen het Team Voor Elkaar.	Uitvoering via reguliere middelen programma	Wanneer leerplicht en scholen elkaar verstevigen in de opdracht te komen tot de opgave geen kind langer dan 3 maanden thuis (exclusief vrijstellingen)
3	We vergroten de inzet op Peuteropvang binnen de kinderopvang (voorschool) voor ouders die niet in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag.	Uitvoering via reguliere middelen programma	Wanneer alle peuters naar de voorschool gaan.
4	Versterking samenwerking Voortgezet Onderwijs en MBO Onderwijs en TVE.	Uitvoering via reguliere middelen programma	Wanneer er in 2018 samenwerkingsafspraken worden vastgesteld.
5	Pilot verbinden onderwijs en zorg.	Uitvoering via reguliere middelen programma	Wanneer het aantal thuiszitters is gedaald conform de landelijke doelstelling: in 2020 geen kind langer dan 3 maanden thuis.
6	Goede huisvesting, beheer en onderhoud van basisscholen		Wanneer de bouw van twee scholen in 2018 wordt afgerond; Wanneer het beheer en onderhoud voor de gerealiseerde scholen in 2018 is overgedragen;
7	Huisvestingssituatie school De Lans op locatie Michaelshoeve verstevigen en renoveren	Voor 2018 is € 100.000 opgenomen voor gedeeltelijke renovatie van de school.	Wanneer in 2018 de grondsituatie is opgelost en er goede afspraken over renovatie zijn gemaakt.
8	Blijven inzetten op goed onderwijsachterstandenbeleid		Wanneer alle (door het consultatiebureau) geïndiceerde kinderen met een taalachterstand daadwerkelijk op een traject geplaatst zijn.

Relevante (beleids)documenten

Document	In werking	Evaluatie
Integraal huisvestingsplan onderwijsvoorzieningen	2007	N.v.t.
Bestuursprogramma 2015-2018 Schakelen naar de toekomst	2014	2018
Integraal beleidsnota 3 Decentralisaties Gemeente Brummen	2014	N.v.t.
Lokaal beleidsplan Jeugd 2015 – 2016 gemeente Brummen	2014	2017
Investeringsagenda 'Samen Goed Voor Elkaar'	2016	2020

Programmaplan 'Samen Goed Voor Elkaar'	2016	2018
Actieplan Nieuwkomers in Brummen	2016	2018
Strategisch Plan "Wij Werken Samen Voor Brummen" Algemene Voorzieningen in de gemeente Brummen	2016	2020
Nadere regels Alle peuters naar de voorschool	2017	
Onderwijsachterstandenbeleidsplan	2017	

Kengetallen

BBV nr.	Benaming	Toelichting	Waarde	Bron
17	Absoluut verzuim	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen.	2014: 6,73 (22 leerplichtigen) 2015: 1,26 (4 leerplichtigen) 2016: 2,59 (8 leerplichtigen)	DUO
18	Relatief verzuim	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen.	2014: 27,53 (90 leerplichtigen) 2015: 25,55 (81 leerplichtigen) 2016: 24,95 (77 leerplichtigen)	DUO
19	Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie	Percentage leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, (zonder startkwalificatie) het onderwijs verlaat.	2013: 2,2% (40 leerlingen) 2014: 0,9% (17 leerlingen)	DUO

Toelichting op financiële ontwikkelingen

Programma 4 - Samenleving

	Realisatie 2016	Begroting 2017 nw.	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten						
Incidenteel	€ 0	€ 95	€ 43	€ 43	€ 0	€ 0
Structureel (incl. organisatie)	€ 4.287	€ 4.374	€ 3.617	€ 3.690	€ 3.764	€ 3.798
Totale lasten (excl. bestemming)	€ 4.287	€ 4.469	€ 3.660	€ 3.733	€ 3.764	€ 3.798
Baten						
Incidenteel	€ 0	€ 45	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Structureel	€ 819	€ 825	€ 875	€ 876	€ 877	€ 879
Totale baten (excl. bestemming)	€ 819	€ 869	€ 875	€ 876	€ 877	€ 879
Saldo excl. bestemmingen	-€ 3.468	-€ 3.600	-€ 2.786	-€ 2.857	-€ 2.886	-€ 2.919
Bestemmingen						
Toevoeging aan reserves	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Onttrekking aan reserves	€ 7	€ 7	€ 7	€ 7	€ 7	€ 7
Bestemmingen per saldo	€ 7	€ 7	€ 7	€ 7	€ 7	€ 7
Saldo incl. bestemmingen	-€ 3.461	-€ 3.592	-€ 2.779	-€ 2.850	-€ 2.879	-€ 2.912
	nadelig	nadelig	nadelig	nadelig	nadelig	nadelig

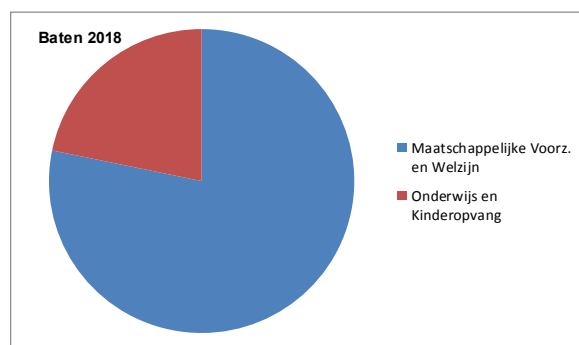
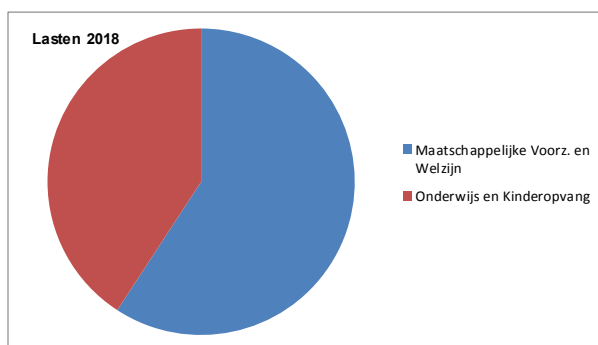
Kenmerkende mutaties 2018-2021

- Voor de jaren 2018 en 2019 is rekening gehouden met een budget van afgerond € 13.000 respectievelijk € 6.500 voor kosten die voortkomen uit de inrichting van een sportkoepel in de gemeente.
- Voor de jaren 2018 en 2019 is een jaarlijks budget van € 30.000 opgenomen voor de bekostiging van het project jongeren op gezond gewicht (JOGG).
- Op het sportcomplex de Hazenberg zijn een tweetal investeringen in jaarschijf 2018 opgenomen. Betreft het vervangen van kunstgrasveld sportclub Brummen en het renoveren van Veld 1.
- Ter uitvoering van motie 11 bij de Perspectienota zijn voor de jaren 2018 tot en met 2020 diverse investeringsbudgetten opgenomen voor verduurzaming van sporthal de Bhoele in Eerbeek en zwembad Rhienderoord in Brummen. In 2018 te treffen maatregelen aan het gemeentehuis zijn geraamd binnen programma 5. Zie verder bijlage 1 met daarin de investeringen 2018.

Het financiële verloop van de werkgebieden

Bij het programma horen de volgende producten van het college van burgemeester en wethouders. De bedragen betreffen de saldi na bestemming, dus inclusief toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. Voor een uitgebreid overzicht van de werkgebieden zie bijlage 6.

	2017 Nw	2018	2019	2020	2021
Werkgebieden x € 1.000	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
Maatschappelijke Voorz. en Welzijn	-€ 1.745	-€ 1.477	-€ 1.529	-€ 1.519	-€ 1.545
Onderwijs en Kinderopvang	-€ 1.847	-€ 1.302	-€ 1.320	-€ 1.360	-€ 1.367
Totaal 4 Samenleving	-€ 3.592	-€ 2.779	-€ 2.849	-€ 2.879	-€ 2.912

Toelichting op de geraamde incidentele lasten (bedragen x € 1.000)

Onderwerp	2018	2019	2020	2021
Inrichting sportkoepel	€ 13	€ 13		
Budget project Jongeren op Gezond Gewicht	€ 30	€ 30		
TOTAAL	€ 43	€ 43		

Portefeuillehouders: J. Pierik – van der Snel, A van Hedel en E. van Ooijen

Dit programma gaat over de volgende werkgebieden

- Bedrijfsvoering
- Financiering en overig

Bedrijfsvoering

Wat willen we bereiken?

Onze bedrijfsvoering is er op gericht de dienstverlening verder te optimaliseren (zie werkgebied Bestuur en dienstverlening). Daarbij handelen we kostenbewust. De (meerjarige) begroting is op orde en er wordt kritisch op de financiën gelet. Met beperkte middelen leveren wij de best mogelijke dienstverlening en de meest efficiënte bedrijfsvoering. We zijn compact en flexibel om in te kunnen spelen op wettelijke en maatschappelijke veranderingen.

Welke rol hebben we?

De bedrijfsvoering is klantgericht, efficiënt, proces gestuurd en betrouwbaar. Vanuit het leanmanagement verbinden we een reductie aan kosten en het verkorten van doorlooptijden. De sturing vanuit management en medewerkers focust op houding en gedrag t.o.v. de klanten en is gericht op een voortdurende verbetering van het serviceniveau en de participatie. De sturing wordt ondersteund door kwalitatieve en kwantitatieve informatie op basis van metingen aan de hand van prestatie-indicatoren. We hebben deze speerpunten vastgelegd in een concernplan en procesplannen om gestructureerd een vervolg te kunnen geven aan het proces van de organisatieontwikkeling 'Wij werken voor Brummen'.

	<i>Wat gaan we doen?</i>	<i>Wat mag het kosten?</i>	<i>Wanneer zijn we tevreden?</i>
	Raad (ook in LTA)		
1	Geen nieuwe kaderstelling		
	College		
2	Invulling geven aan de wet Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) met behulp van de Monitor op Doelgerichte Digitalisering.	Ureninzet binnen bestaande capaciteit	Als Dienstverlening een 8 scoort op klanttevredenheid
3	Slimme processen en een uitgekende ICT inrichten ten behoeve van een flexibele, toekomstgerichte Bedrijfsvoering (zaakgerichtwerken)	Ureninzet binnen bestaande capaciteit	Als Dienstverlening een 8 scoort op klanttevredenheid
4	Slimmer werken: Samenwerking, Lean, Informatiemanagement en Mensen	Ureninzet binnen bestaande capaciteit	Als Dienstverlening een 8 scoort op klanttevredenheid
5	Invoeren producten (verplichtingen) van de landelijke Digitale Agenda 2020 van KINGVNG	Ureninzet binnen bestaande capaciteit	Als Dienstverlening een 8 scoort op klanttevredenheid

Relevante (beleids)documenten

Document	In werking	Evaluatie
Perspectiefnota's 2015 en 2016	2015 en 2016	2017

Kengetallen

BBV nr.	Benaming	Toelichting	Waarde	Jaar	Bron
1	Formatie	Fte. per 1.000 inwoners (20.945) Fte. per 1.000 inwoners (20.850)	6,65 7,28	2017 2018	Eigen begroting

2	Bezetting	Fte. per 1.000 inwoners (20.945) per 1-1-2016 Fte. per 1.000 inwoners (20.850) per 1-1-2017	6,00 6,88	2017 2018	Eigen begroting
3	Apparaatskosten	Kosten per inwoner (20.945) Kosten per inwoner (20.850)	€ 574 € 601	2017 2018	Eigen begroting
4	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	0,31% 0,28%	2017 2018	Eigen begroting
5	Overhead	% van totale lasten van de begroting	14,6% 15,3%	2017 2018	Eigen begroting

Financiering en overig

Wat willen we bereiken?

Voorwaarde voor een financieel gezonde gemeente is een meerjarig structureel sluitende begroting met een gezonde omvang van de algemene reserve. Voor de omvang van de algemene reserve wordt een ratio aangehouden van 1,4 maal de omvang van de benodigde weerstandsreserve.

Bij de decentralisaties op het gebied van het sociale domein geldt dat de budgetten alleen voor deze doelen worden gebruikt en eventuele overschotten worden gestort in reserves. Bij tekorten in dit domein wordt eerst geput uit de bestemmingsreserve Sociaal Domein en/of de bestemmingsreserve WMO 2007.

De ontwikkeling van de ambtelijke organisatie

De ambtelijke formatie (incl. bovenformatief 1,7 fte.) heeft in 2018 een omvang van ruim 155 fte (2017: 150 fte). Achtergrond van deze formatietoename is oa. dat de inrichting van de procesgestuurde organisatie nagenoeg is afgerond en het organisatieplan voor het sociale domein nu volledig is gerealiseerd.

Verder zijn knelpunten als gevolg van het generatiepact op basis van de cao opgelost en is voorgesorteerd op de opvang van de natuurlijke uitstroom. Dit via het opleiden van eigen personeel om interne doorstroom mogelijk te maken en achterblijvende posities opnieuw invullen. Ook is het programma "Ruimte voor Eerbeek" nu voor het grootste deel met eigen personeel bemensd.

Al deze ontwikkelingen zijn vertaald in de doorontwikkeling van de ambtelijke formatie en daarmee de salariskosten.

De loonsom voor het Team voor Elkaar wordt gedekt binnen de ontvangen rijksmiddelen voor het sociaal domein en de WMO 2007 en beïnvloedt de begrotingspositie daardoor niet.

De taakstellende besparing op de organisatiekosten

In de jaren na 2017 staan op basis van het strategische personeelsplanning 2018-2022 nog formatieverminderingen gepland voor diverse taakvelden binnen onze organisatie. De focus komt voor een groot deel te liggen in het opvangen van de natuurlijke uitstroom van personeel. In de periode 2018-2020 zal ruim 17 fte. de organisatie verlaten. De loonsom die hiermee gemoeid is bedraagt ca. € 1.100.000.

Als gevolg van automatisering en procesoptimalisatie verwachten we dat maar een deel van de vrijval ingevuld hoeft te worden. Hierdoor kan verdere invulling worden gegeven aan de taakstellende besparing. Met deze taakstelling moet vanaf 2017 een besparing op de organisatiekosten in brede zin worden bereikt van € 125.000 per jaar oplopend naar € 500.000 vanaf 2020.

Op dit moment is van deze taakstelling al een bedrag van € 161.000 gerealiseerd. De natuurlijke uitstroom in de komende jaren biedt mogelijkheden om de resterende taakstelling te realiseren. Hierop zal door het management worden gestuurd.

Net als voorgaande jaren is het, gezien de optredende vergrijzing in zowel de samenleving als in de ambtelijke organisatie, van groot belang te blijven investeren in aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden, vooral voor de jongere generaties. Het bieden van ruimte voor flexibele werktijden, thuiswerken, het beschikbaar stellen van eigentijdse werk- en communicatiemiddelen en het ondersteunen en faciliteren van opleidings- en loopbaanplannen maken onderdeel uit van die maatregelen.

	<i>Wat gaan we doen?</i>	<i>Wat mag het kosten?</i>	<i>Wanneer zijn we tevreden?</i>
	<i>Raad (ook in LTA)</i>		
1	Zorgen voor een algemene reserve met een omvang van 1,4 keer de weerstandsreserve		Als de algemene reserve een omvang heeft van 1,4 keer de weerstandsreserve"
2	Zorgen voor zoveel mogelijk kostendekkende tarieven		Als er zoveel als mogelijk kostendekkende tarieven worden gehanteerd".
	<i>College</i>		
3	Jaarlijks af te sluiten met een jaarrekening met een positief resultaat.		Als de jaarrekening 2017 met een positief resultaat wordt afgesloten

Relevante (beleids)documenten

Document	In werking	Evaluatie
Perspectiefnota's 2015-2016	2015 en 2016	2017

Toelichting op de financiële ontwikkelingen

Programma 5 - Bedrijfsvoering en Financiering

	Realisatie 2016	Begroting 2017 nw.	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten						
Incidenteel	€ 7	€ 232	€ 8	€ 0	€ 0	€ 0
Structureel (incl. organisatie)	€ 4.290	€ 5.532	€ 7.024	€ 6.852	€ 6.724	€ 6.727
Totale lasten (excl. bestemming)	€ 4.297	€ 5.765	€ 7.032	€ 6.852	€ 6.724	€ 6.727
Baten						
Incidenteel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Structureel	€ 22.309	€ 19.859	€ 20.787	€ 21.258	€ 21.598	€ 21.893
Totale baten (excl. bestemming)	€ 22.309	€ 19.859	€ 20.787	€ 21.258	€ 21.598	€ 21.893
Saldo excl. bestemmingen	€ 18.012	€ 14.094	€ 13.755	€ 14.406	€ 14.874	€ 15.166
Bestemmingen						
Toevoeging aan reserves	€ 217	€ 168	€ 234	€ 761	€ 1.201	€ 1.415
Onttrekking aan reserves	€ 43	€ 127	€ 136	€ 127	€ 128	€ 129
Bestemmingen per saldo	-€ 173	-€ 41	-€ 97	-€ 634	-€ 1.073	-€ 1.286
Saldo incl. bestemmingen	€ 17.839	€ 14.054	€ 13.658	€ 13.773	€ 13.801	€ 13.880

voordelig voordelig voordelig voordelig voordelig voordelig

Dit programma toont jaarlijks een positief saldo, dat binnen de totale begroting mede bijdraagt aan de bekostiging van de overige programma's met negatieve uitkomsten. Achtergrond van dit positieve resultaat is het feit dat binnen dit programma het algemene deel van de gemeentefondsuitkering wordt verantwoord, naast de opbrengst van de onroerendezaakbelastingen.

Binnen dit programma staan tegenover deze opbrengsten vanaf 2017 de kosten van de bedrijfsvoering van de organisatie. Op basis van de begrotingsvoorschriften (BBV) mogen deze kosten (de overhead) niet meer via een opslag op de uren worden toegerekend aan de andere programma's, zoals tot en met 2016 gebeurde. Dit om de landelijke vergelijkbaarheid van gemeentebegrotingen te vergroten. Onder overhead worden o.a. begrepen de uren van de organisatie die niet aan andere programma's mogen worden toegerekend en kosten van huisvesting, tractiemiddelen, HRM. en ICT.

In de Perspectiefnota was de urenverdeling 2017 van de ambtelijke organisatie qua kostenniveau en omvang ongewijzigd doorgezet richting komende jaren. Bij het samenstellen van de programmabegroting 2018-2021 is de toerekening aan de verschillende programma's aangepast aan de nieuwste inzichten, o.a. rekening houdend met de voor 2018 geformuleerde prioriteiten. Dit heeft verschuiving van kosten tussen de programma's veroorzaakt.

De gemeentefondsuitkering is gebaseerd op de laatste rijks gegevens die bekend zijn geworden via de meicirculaire 2017.

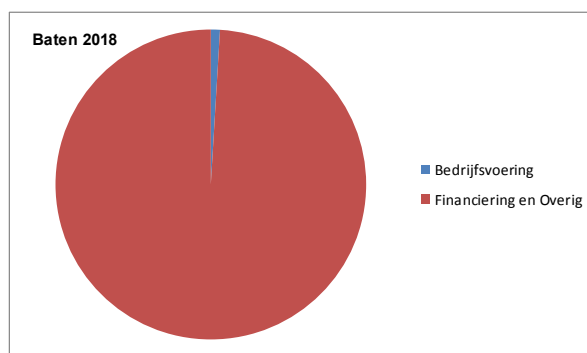
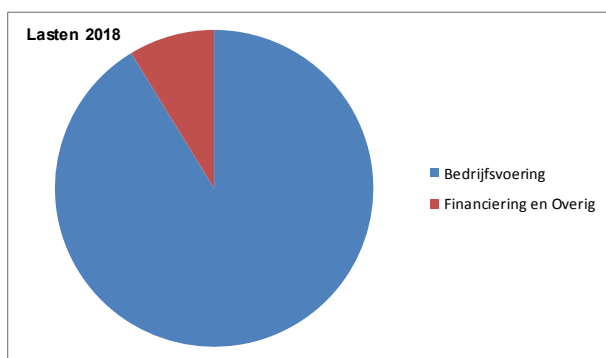
Kenmerkende mutaties 2018-2021

- Bij de berekening van de opbrengst van de onroerendezaakbelastingen is voor de gehele periode 2018 tot en met 2021 uitgegaan van een inflatiecorrectie met 0,9% (€ 36.000) per jaar.
- In de berekeningen is geen rekening gehouden met verhoging van het tarief voor de toeristenbelasting. Vanaf 2012 wordt een tarief geheven van € 1,35 per overnachting.
- De jaarlijks vanuit de begrotingsvoorschriften verplichte stelpost voor onvoorziene uitgaven wordt gehandhaafd op € 20.000 per jaar.
- Voor elk van de jaren 2018-2021 is rekening gehouden met een stelpost van € 25.000 voor rente van nog af te sluiten langlopende geldleningen.
- Vanaf 2017 is in de begroting een taakstellende besparing opgenomen op de organisatiekosten in brede zin van € 125.000 per jaar oplopend. Dit moet er toe leiden dat er eind 2020 een structurele besparing is bereikt van € 500.000. Met de tot nu toe getroffen maatregelen wordt in 2018 een besparing bereikt van bijna € 161.000, terwijl de taakstelling dat jaar € 250.000 bedraagt (2 x € 125.000). Nog in te vullen voor eind 2018 ruim € 89.000.
- Op basis van motie 11 bij de Perspectiefnota worden voor de jaren 2018 tot en met 2020 diverse investeringen geraamd om het gemeentehuis verder te verduurzamen. Zie verder bijlage 1 waarin de voor 2018 geraamde investeringen zijn opgenomen.

Het financiële verloop van de werkgebieden

Bij het programma horende de volgende producten van het college van burgemeester en wethouders. De bedragen betreffen de saldi na bestemming, dus inclusief toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. Voor een uitgebreid overzicht van de werkgebieden zie bijlage 6.

	2017 Nw	2018	2019	2020	2021
Werkgebieden x € 1.000	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
Bedrijfsvoering	-€ 6.763	-€ 6.435	-€ 6.465	-€ 6.514	-€ 6.431
Financiering en Overig	€ 20.817	€ 20.092	€ 20.237	€ 20.315	€ 20.312
Totaal 5 Bedrijfsvoering en Financiering	€ 14.054	€ 13.658	€ 13.773	€ 13.801	€ 13.879

Toelichting op de geraamde incidentele lasten (bedragen x € 1.000)

Onderwerp	2018	2019	2020	2021
Herdruk promotiefolder	€ 8			
TOTAAL	€ 8			

Paragrafen

Algemeen

In deze paragraaf worden de beleidslijnen beschreven die van belang zijn voor de gemeentelijke belastingen en heffingen. De redactionele en technische wijzigingen van de belastingverordeningen worden in de jaarlijkse, afzonderlijke, raadsvoorstellen nader toegelicht.

De onroerende-zaak belastingen (OZB)**De wettelijke bepalingen ten aanzien van de tarieven**

Voor de stijging van de OZB tarieven geldt de zogenoemde “macronorm”. Deze norm is door de Rijksoverheid ingesteld om een maximaal wenselijk geachte gemiddelde landelijke stijging van de opbrengst OZB aan te geven. Als de gemiddelde landelijke stijging boven deze norm uitkomt dan kan het Rijk ingrijpen via een verlaging van het volume van het gemeentefonds.

Voor 2017 werd de macronorm vastgesteld op een stijgingspercentage van 1,97%. Volgens cijfers van onderzoeksinstituut COELO stijgt de totale landelijke OZB-opbrengst in 2017 met € 67 miljoen, een stijging met 1,69%. De stijging bleef daarmee binnen de macronorm.

Het beleid van de gemeenteraad van Brummen

Via het coalitieakkoord “Schakelen naar de toekomst” 2014-2018 is het bestaande beleid van in principe alleen inflatiecorrectie bij de belastingtarieven herbevestigd. Voor de jaarlijkse inflatiecorrectie OZB binnen onze gemeente is het indexeringscijfer voor de consumentenprijsindices (CPI) over het tijdvak juli vorig jaar – juni lopend jaar van belang. Dit percentage komt voor 2016-2017 uit op 0,9%.

De Onroerende Zaakbelastingen als percentage van de waarde

De onroerende zaakbelastingen (OZB) worden geheven als een percentage van de WOZ-waarde van de betreffende onroerende zaak. Eenzelfde systematiek als bij de berekening van het eigenwoningforfait bij de inkomstenbelasting.

Bij de vaststelling van de percentages voor 2018 is rekening gehouden met de verschuiving van de waardepeildatum van 1 januari 2016 naar 1 januari 2017. Op basis van marktanalyses wordt de waardeontwikkeling in onze gemeente bij woningen geschat op 2,25%. Voor niet-woningen is dat rond de 0%. Bij de vaststelling van de tarieven voor 2018 is met deze ontwikkeling rekening gehouden.

Onroerende-zaakbelastingen	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
Netto gerealiseerde c.q. te realiseren opbrengst, inclusief jaarlijks accres	€ 3.524.947	€ 3.593.360	€ 3.640.835
Jaarlijkse accres opgenomen in bovenstaande opbrengst	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000
Inflatiecorrectie op basis ontwikkeling CPI.	0,7%	0,5%	0,9%
Voorgesteld inflatiepercentage	0,7%	0,0%	0,9%
Woningen, eigenarenheffing in %	0,108%	0,106%	0,105%
Niet-woningen, gebruikersheffing in %	0,169%	0,173%	0,175%
Niet-woningen, eigenarenheffing in %	0,212%	0,217%	0,219%

De toeristenbelasting

Bepalend voor de hoogte van de aanslagen toeristenbelasting is het aantal overnachtingen door personen die niet in onze gemeente woonachtig zijn en het tarief per overnachting. Vanaf 2012 is een verhoging van het tarief doorgevoerd tot € 1,35. De meeropbrengst toeristenbelasting ten opzichte van de opbrengst 2011 van € 318.000, komt voor 50% ten gunste van de algemene middelen van de gemeente. Het resterende bedrag wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve Toerisme en recreatie. Deze reserve wordt vervolgens ingezet voor de bekostiging van de kosten van al bestaande en nieuwe recreatieve voorzieningen. De totale opbrengst toeristenbelasting is voor 2018 geraamd op € 654.000.

Bedrijven Investeringszone (BIZ)

Op basis van de Verordening BI-Zone Eerbeek 2016-2020 wordt een directe belasting geheven ter bestrijding van de kosten die zijn verbonden aan activiteiten in de openbare ruimte en op het internet, die zijn gericht op het bevorderen van de economische versterking van het centrum van Eerbeek. De BIZ-bijdrage bedraagt per onroerende zaak € 550.

De afvalstoffenheffing

Beleidsuitgangspunt is 100% dekking van de toe te rekenen kosten. Dekkingstekorten of –overschotten worden aan het eind van het jaar verrekend met de bestemmingsreserve afvalstoffenheffing en worden vervolgens weer betrokken bij de tariefstelling in komende jaren. De stand van de reserve per 1 januari 2017 bedraagt ruim € 1.923.000. Met dit bedrag kan een deel van de kostenontwikkelingen in de komende jaren worden opgevangen. Voor 2018 is er ruimte voor verlaging van de tarieven met 7,5%.

Afvalstoffenheffing	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
Gerealiseerde cq. te realiseren opbrengst via tarieven	€ 1.615.878	€ 1.661.486	€ 1.479.740
Vast recht per perceel per maand of een deel daarvan	€ 10,87	€ 10,76	€ 9,95
Container hoogbouw 30 liter voor restafval	€ 0,88	€ 0,87	€ 0,80
Container hoogbouw 60 liter voor restafval	€ 1,66	€ 1,64	€ 1,52
Een container van 80 liter bestemd voor restafval	€ 2,52	€ 2,49	€ 2,30
Een container van 140 liter bestemd voor restafval	€ 3,99	€ 3,95	€ 3,65
Een container van 240 liter bestemd voor restafval	€ 6,44	€ 6,38	€ 5,90
Een container van 80 liter bestemd voor gft-afval	€ 0,90	€ 0,89	€ 0,82
Een container van 140 liter bestemd voor gft-afval	€ 1,44	€ 1,43	€ 1,32
Een container van 240 liter bestemd voor gft-afval	€ 2,31	€ 2,29	€ 2,12
Procentuele stijging t.o.v. het voorgaande jaar	Gft -50%	-1,0%	-7,5%

De rioolheffing

Net als bij de afvalstoffenheffing is ook bij de rioolheffing het beleidsuitgangspunt dat 100% van de toe te rekenen kosten moet worden gedekt. Verder wordt hier met een egalisatievoorziening gewerkt. Per 1 januari 2017 was de stand van de voorziening bijna € 1.337.000. Uit dit bedrag kan in de komende jaren een deel van de kostenontwikkeling worden opgevangen en is er ruimte voor verlaging van de tarieven 2018 met 5%.

Rioolheffing	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
Gerealiseerde cq. te realiseren opbrengst via tarieven	€ 2.856.437	€ 2.714.690	€ 2.578.955
Aantal m3 waterverbruik voor heffing	1.033.159 m3	1.017.500 m3	1.017.500 m3
Vastrecht per rioolaansluiting	€ 41,51	€ 40,27	€ 38,26
Variabel tarief per m3 waterverbruik	€ 2,37	€ 2,30	€ 2,18
Procentuele stijging tarief t.o.v. het voorgaande jaar	-2,0%	-3,0%	-5,0%

Kostendekkendheid

Voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing wordt hieronder de kostendekkendheid weergegeven. Voor de berekening van de overhead is een opslagpercentage van 43% op de organisatiekosten gehanteerd.

Berekening van de kostendekkendheid van een heffing	Afvalstoffenheffing	Rioolheffing
Kosten product Afval (taakveld 7.3) / Riolering (taakveld 7.2)	€ 1.285.834	€ 1.523.637
Inkomsten product, excl. heffingen	€ 73.000	€ 3.250
Toevoeging aan reserve/voorziening	€ 0	€ 0
Netto kosten taakveld	€ 1.212.834	€ 1.520.387
Toe te rekenen kosten:		
Overhead op organisatiekosten	€ 40.850	€ 115.017
Kosten minimabeleid (taakveld 6.3)	€ 80.000	€ 100.000
Kosten openbare reiniging/straatvegen (taakveld 2.1)	€ 93.835	€ 140.753
Aandeel rente over investeringen (t/m 2017)	€ 8.227	€ 547.029
BTW	€ 271.592	€ 320.718
Totale kosten	€ 1.707.338	€ 2.743.904

Inzet reserve/voorziening (reserve taakveld 0.10)	€ 227.598	€ 164.949
Opbrengst heffingen	€ 1.479.740	€ 2.578.955
Totale opbrengsten	€ 1.707.338	€ 2.743.904
Dekkingspercentage	100%	100%

Zoals valt af te lezen uit de berekening van de kostendekkendheid van de heffing vallen er naast de kosten van het taakveld riolering en afval zelf ook kosten van overhead, minimabeleid, openbare reiniging/straatvegen, aandeel rente over investeringen t/m 2017 en btw onder de 100% kostendekking.

Minimaregeling

Vanaf 2018 wordt afzonderlijk inzicht gegeven welk bedrag vanuit het taakveld Inkomensregelingen is opgenomen in de heffing. T/m 2017 zat dit bedrag ook in de heffing, maar was dit niet apart via het taakveld Inkomensregelingen zichtbaar in bovenstaande tabel.

Openbare reiniging/straatvegen

Vanaf 2018 wordt afzonderlijk inzicht gegeven welk bedrag vanuit het taakveld Verkeer en vervoer is opgenomen in de heffing. T/m 2017 zat dit bedrag ook in de heffing, maar was dit niet apart via het taakveld Verkeer en vervoer zichtbaar in bovenstaande tabel. Conform bestaand beleid wordt 40% van deze activiteiten toegerekend aan Afvalstoffenheffing en 60% aan Riolheffing.

Rentelasten over investeringen

Zoals in de aanbiedingsbrief van deze begroting en in Paragraaf D - Financiering is aangegeven, zijn de begrotingsvoorschriften (BBV) ook gewijzigd voor wat betreft het toerekenen van rente aan producten. Tot en met 2017 hanteerden wij een vast rentepercentage voor elke investering. Dit percentage kwam overeen met het gemiddelde percentage voor vaste leningen in het jaar waarin de investering was gepleegd. Deze methode staat beschreven in de vastgestelde Nota investerings- en afschrijvingsbeleid 2014. De rentelasten maken onderdeel uit van de heffing.

Vanaf 2018 moet het product belast worden op basis van de zogenoemde "rente-omslag". Deze rentelasten zijn opgenomen in de kosten van het product. Zoals uit Paragraaf D – Financiering valt op te maken is de rente-omslag voor 2018: 0%.

De wijziging van de voorschriften heeft geen gevolgen voor de manier waarop gemeenten hun tarieven mogen berekenen. Fiscaal juridisch gezien blijft het toegestaan om een redelijk deel van de rentelasten mee te nemen in de kostenopstelling die ten grondslag ligt aan de tariefberekening, zoals voor de rioolrechten en de afvalstoffenheffing. Vandaar dat voor de bepaling van de tarieven 2018 de rentelasten op dezelfde manier zijn berekend als tot nu toe gebeurde, namelijk via vaste rentepercentages.

Overhead

Vanaf 2017 gelden de vernieuwde begrotingsvoorschriften (BBV). Eén van de wijzigingen betreft het in beeld brengen van kosten van overhead en deze apart in de begroting opnemen. Het centraal begroten van de kosten van overhead (o.a. huisvesting en automatisering) betekent dat er niet langer sprake is van een integrale kostprijsberekening op de programma's. In plaats daarvan moet op een andere manier uit de begroting blijken hoe de tarieven worden berekend en welke beleidskeuzes bij die berekening zijn gemaakt. In deze paragraaf wordt nu inzicht gegeven in de berekeningsmethodiek van overhead voor kostendekkende tarieven. De berekening van de tarieven moet extracomptabel gemaakt worden. De overhead moet daarbij op een consistente wijze worden toegerekend en door de Raad worden vastgesteld en opgenomen in de financiële verordening.

Berekeningsmethodiek van overhead Brummen:

- A) Totale loonsom ambtelijke organisatie Brummen (incl. rechtspositionele vergoedingen)
- B) Totale kosten minus opbrengsten van die producten (kostenplaatsen) die t/m jaar 2016 een kostencomponent waren van het uurtarief.

Het opslagpercentage overhead wordt als volgt berekend:

$$\frac{\text{Totaal van B}}{\text{Totaal van A}} \times 100\% = \text{uitkomst in \%}, \text{ naar beneden afgerond.}$$

Het berekende percentage zal elk jaar opnieuw beoordeeld worden.

Berekening overhead:

Voor begrotingsjaar 2018 geldt een percentage van **43%**, op basis van onderstaande berekening:

Totaal kostenplaatsen € 4.144.024 = 43,34%

Totale loonsom € 9.561.458.

Leges

Om de opbrengst inflatiebestendig te houden worden de tarieven jaarlijks aangepast met de inflatie in Nederland.

De afgelopen jaren is de mate van kostendekking zeer actueel. Zoals ook bij de Afvalstoffenheffing en de Rioolrechten, mag immers geen winst gemaakt worden op leges. In de rechtspraak is dit item veelvuldig onder de aandacht bij de rechter gebracht. Veelal met succes. Probleem is dat niet alle kosten daadwerkelijk toegerekend mogen worden. Alleen de kosten die in een direct verband staan met een verstrekte dienst mogen meegewogen worden bij de beoordeling van de kostendekking.

Opbrengst leges	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
Rijks- en gemeentelijke leges productgroep burgerzaken	€ 340.503	€ 351.795	€ 334.889
Leges naturalisaties	€ 11.162	€ 7.470	€ 7.497
Leges burgerlijke stand	€ 55.833	€ 42.548	€ 42.973
Leges o.b.v. de Algemene Plaatselijke Verordening (APV)	€ 9.514	€ 10.998	€ 11.108
Leges omgevingsvergunningen w.o. bouwen	€ 365.101	€ 510.425	€ 514.929

Begrafnisrechten

Om de opbrengst inflatiebestendig te houden worden de tarieven jaarlijks aangepast met de inflatie in Nederland. Bij de ramingen voor 2018 is rekening gehouden met inflatiecorrectie.

Opbrengst leges	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
Gerealiseerde cq. te realiseren opbrengst	€ 96.165	€ 91.144	€ 92.055

Het kwijtscheldingsbeleid

Gemeenten hebben de mogelijkheid om in individuele gevallen belastingvorderingen kwijt te schelden als belastingplichtigen niet in staat zijn te betalen. In het kader van de vaststelling van het gemeentelijk minimabeleid is er voor gekozen om geen kwijtscheldingsbeleid te voeren, maar belastingplichtigen waar nodig te compenseren via het minimabeleid.

De lokale lastendruk

Met het weergeven van de lastendruk wordt beoogd aan te geven met welke belastingaanslag een gemiddeld huishouden in onze gemeente te maken krijgt. Hierbij worden een aantal algemene heffingen meegerekend, te weten de onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Het gemeentelijke beleid richt zich niet op de ontwikkeling van de lastendruk van een individuele gezinshuishouding, maar veel meer op de samenstellende delen van de lastenontwikkeling. Bij de afvalstoffenheffing en de rioolheffing is 100% kostendekking uitgangspunt en bij de ozb normaliter de inflatiecorrectie. De aanslag die op basis daarvan ontstaat is dan puur een resultaat en geen onderwerp waarop wordt gestuurd.

Daarnaast is het zo dat het berekenen van een belastingaanslag in praktische zin wordt bemoeilijkt omdat er geen gemiddeld huishouden bestaat. De gezinnen kunnen de hoogte van hun aanslag zelf mede bepalen door hun gedrag aan te passen. Het waterverbruik, de keuze voor een bepaalde containeromvang en het aantal keren dat deze voor lediging wordt aangeboden zijn hierbij heel bepalend. Om een berekening te kunnen maken moeten de volgende gegevens bekend zijn:

- Wat is de Woz-waarde van de woning waarin het gezin woont;
- Is het gezin eigenaar van de woning;
- Welke containergrootte heeft het gezin voor het restafval en hoe vaak wordt deze aan de weg gezet;
- Welke containergrootte heeft het gezin voor het gft-afval en hoe vaak wordt deze aan de weg gezet;
- Wat is het waterverbruik van het gezin.

Uit het voorafgaande blijkt dat er niet zonder meer een gemiddelde aanslag kan worden berekend en zeker geen aanslag die iets zegt over de lastendruk voor de inwoners van onze gemeente. Hooguit kan een arbitraire aanslag in de tijd gezien als statistisch materiaal worden gebruikt. Zo berekent de provincie Gelderland jaarlijks de lastendruk op basis van een aantal eigen uitgangspunten. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) heeft weer andere uitgangspunten en dus uitkomsten.

Ook de provincie Gelderland stelt jaarlijks een lijst samen rond de ontwikkeling van de gemeentelijke heffingen in Gelderland. Als het gaat om de *belastingdruk per inwoner* dan staat Brummen in 2017 op de 26^e plaats, van alle 54 Gelderse gemeenten. In 2016 was dat nog plaats 23.

Zoals in deze paragraaf al eerder duidelijk is gemaakt richt ons beleid zich niet op de ontwikkeling van de lokale lastendruk zelf. Het overzicht dat hieronder wordt gepresenteerd is daarom qua absolute uitkomst arbitrair en gebaseerd op de volgende uitgangspunten/berekeningsfactoren:

- a. Een gezin bestaande uit 4 personen, met een waterverbruik van 150 m³ totaal;
- b. Gehanteerde WOZ-waarden:
 2016 - € 214.278 peildatum 1-1-2015 (1-1-2014 plus 0,6%)
 2017 - € 217.492 peildatum 1-1-2016 (1-1-2015 plus 1,5%)
 2018 - € 222.846 peildatum 1-1-2017 (1-1-2016 plus 2,25%)
- c. Het gezin heeft een container voor groenafval met een inhoud van 140 liter en biedt deze container per jaar 8 maal ter lediging aan.
- d. Het gezin heeft een container voor restafval met een inhoud van 140 liter en biedt deze container per jaar 7 maal ter lediging aan.
- e. 100% kostendekkend tarief bij zowel rioolrechten als afvalstoffenheffing.

Op basis van deze uitgangspunten ontstaat het volgende beeld van de lokale kostendruk:

De Brummense Lokale Lasten Monitor

Onderdeel	2016	2017	2018
Rioolheffing: 150 m ³ waterverbruik	€ 355,50	€ 345,00	€ 327,00
Rioolheffing: vastrecht	€ 41,51	€ 40,27	€ 38,26
OZB-aanslag eigenaren gedeelte	€ 231,42	€ 230,54	€ 233,98
Afvalstoffenheffing: vastrecht 12 maanden	€ 130,44	€ 129,12	€ 119,40
Afvalstoffenheffing: groene container 140 liter, 8 maal per jaar ledigen *1	€ 11,52	€ 11,44	€ 10,56
Afvalstoffenheffing: grijze container 140 liter, 7 maal per jaar ledigen *2	€ 27,93	€ 27,65	€ 25,55
Totale aanslag	€ 798,32	€ 784,02	€ 754,75
Procentuele stijging/daling t.o.v. het voorgaande jaar	-/-2,26 %	-/- 1,79 %	-/- 3,73 %

*1 In de praktijk is gebleken dat de groene gft. container gemiddeld 8 keer per jaar ter lediging wordt aangeboden. Vandaar dat dit aantal nu in de monitor wordt aangehouden. Voor de vergelijkbaarheid zijn ook de cijfers voor 2016 en 2017 hierop aangepast.

*2 Bij de grijze container voor restafval is het zo dat de meeste huishoudens (52%) gebruik maken van een container met een inhoud van 140 liter en deze gemiddeld 7 keer per jaar ter lediging aanbieden. Ook deze gegevens zijn nu meerjarig in de monitor verwerkt.

Algemeen

Deze paragraaf gaat in op het weerstandsvermogen van de gemeente Brummen. Uitgangspunt is de begin november 2016 door de gemeenteraad vastgestelde Nota weerstandsvermogen 2016 – 2017.

Deze paragraaf bevat volgens artikel 11. lid 1 van het BBV tenminste:

- a. een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- b. een inventarisatie van de risico's;
- c. het beleid betreffende de weerstandscapaciteit en de risico's;
- d. kengetallen;
- e. een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Bij het weerstandsvermogen gaat het om het vermogen om risico's te kunnen opvangen, zodat het afgesproken takenpakket toch onverkort kan worden uitgevoerd. Of anders gezegd: "de mate waarin de gemeente in staat is middelen vrij te maken zonder het beleid te veranderen". Dit is enerzijds afhankelijk van de weerstandscapaciteit (welke middelen zijn voorhanden) en anderzijds van de risico's die worden gelopen (het risicoprofiel).

De weerstandscapaciteit

Er bestaat geen eenduidige definitie van de weerstandscapaciteit. Een vrij algemeen gehanteerde definitie is: "de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote lasten (die onverwachts en substantieel zijn) te dekken, zonder dat de begroting en het beleid aangepast behoeven te worden." Daarbij kan worden uitgegaan van een enge en een ruime interpretatie.

In de nota weerstandsvermogen 2016-2017 staat dat we in Brummen uit willen gaan van de zogenaamde enge definitie van de weerstandscapaciteit. Het verschil tussen beide zit vooral in de snelle beschikbaarheid van de middelen en de vraag of het beleid moet worden aangepast. In onderstaande tabel wordt dit zichtbaar gemaakt:

Omschrijving	Eng	Ruim
Algemene reserve (inclusief weerstandsreserve)	X	X
Bestemmingsreserves	X	X
Stelpost onvoorzien	X	X
Flexibiliteit van de begroting	X	X
Stille reserves (niet direct beschikbaar)		X
Onbenutte belastingcapaciteit (vraagt beleidswijziging)		X

Dat betekent dat bijvoorbeeld de zogenaamde stille reserves en onbenutte belastingcapaciteit niet worden meegenomen bij de berekening van de weerstandscapaciteit.

De weerstandscapaciteit van onze gemeente bestaat medio 2017 uit de volgende onderdelen:

1. Algemene reserve

De algemene reserve van de gemeente Brummen bestaat uit de volgende onderdelen en bedragen (prognose per 31 december 2017):

- Weerstandsreserve € 1.959.000
- Vrije reserve € 1.101.000
- Totaal algemene reserve € 3.060.000 positief

Weerstandsreserve

Het bedrag is alleen bedoeld als weerstandscapaciteit om risico's te kunnen afdekken. Het is te beschouwen als een soort ijzeren voorraad. De reserve is dus een onderdeel van de totale capaciteit om risico's op te vangen.

Algemene reserve

Het geringe saldo van deze reserve is vooral ontstaan door het treffen van voorzieningen voor de grondexploitaties in eerdere jaren. Hierdoor is het noodzakelijk de lasten te blijven te beheersen en/of de baten te verhogen. Het BBV bepaalt dat reserves geen negatief saldo mogen hebben.

2. Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves maken in principe deel uit van de weerstandscapaciteit.

De bestemmingsreserves zullen naar verwachting grotendeels worden ingezet in de aankomende vier jaren. In de programmabegroting 2018-2021 is inzicht gegeven in het verloop van de bestemmingsreserves. Vanwege het tijdelijke karakter zijn deze niet meegenomen in de weerstandscapaciteit.

3. De jaarlijks in de begroting opgenomen stelpost voor onvoorziene uitgaven

Op basis van artikel 189 lid 2 van de Gemeentewet is het verplicht om een bedrag voor onvoorziene uitgaven in de begroting op te nemen. De begrotingsvoorschriften (BBV 2004) laten gemeenten de vrijheid om per programma een bedrag op te nemen of hiervoor een centrale stelpost aan te wijzen. Onze gemeente heeft altijd voor de laatste mogelijkheid gekozen omdat hiermee het meeste recht wordt gedaan aan het karakter van de stelpost als buffer om daarmee onvoorziene ontwikkelingen binnen de totale begroting op te kunnen vangen.

Bij het inzetten van de stelpost wordt een strikte begrotingsdiscipline gehanteerd, waardoor alleen een beroep op de stelpost kan worden gedaan als er sprake is van de zogenaamde drie O's. Alleen onderwerpen die onvoorzien, onafwendbaar en onuitstelbaar zijn komen voor incidentele dekking in aanmerking. Voor 2018 is het bedrag van € 20.000 opgevoerd binnen het onderdeel financiering en algemene dekkingsmiddelen.

4. Flexibiliteit van de begroting

Tot de weerstandscapaciteit rekenen wij ook de flexibiliteit van de begroting. Dat wil zeggen of we in de gemeente Brummen in staat zijn om snel ons inkomsten- en uitgavenpatroon aan te passen. Door de diverse bezuinigingsoperaties in de afgelopen jaren is de rek (flexibiliteit) hier nagenoeg uit. Overigens is in de nota Weerstandsvermogen zoveel mogelijk rekening gehouden met de tijd fase die nodig is om bijsturingen in de begroting te kunnen effectueren. Conclusie is dat flexibiliteit op zich wel een onderdeel van de weerstandscapaciteit is, maar qua omvang moet de capaciteit op nul gesteld worden.

5. Aanwezige stille reserves

Van een stille reserve is sprake wanneer de actuele waarde van een bezitting hoger is dan de boekwaarde die op de gemeentelijke balans is opgenomen. Omdat gemeenten deze hogere waarde niet op de balans mogen opnemen ontstaat daardoor een overwaarde die stille reserve wordt genoemd.

6. De onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit zijn de extra structurele middelen die gegenereerd kunnen worden door de gemeentelijke belastingen en heffingen (OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing en leges) te verhogen. Voor de heffingen zijn overigens regels gesteld: de tarieven mogen maximaal kostendekkend zijn in meerjarenperspectief.

In paragraaf A – Lokale heffingen van de programmabegroting is het beleid ten aanzien van de belastingen en rechten uiteengezet. Uitgangspunt bij de leges en heffingen zijn kostendekkende tarieven. Dit geldt ook voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Hierin zit geen ruimte die de weerstandscapaciteit vergroot. Blijft over de onbenutte capaciteit binnen de OZB.

Voor de OZB is de capaciteit te berekenen door de maximale belastingtarieven te vergelijken met de belastingtarieven in de gemeente Brummen. Voor de maximale belastingtarieven is gebruik gemaakt van de normen voor “een redelijk peil van de eigen heffingen” bij het zogenaamde artikel 12 beleid zoals genoemd in de circulaire Gemeentefonds.

Uitgaande van deze maximale tarieven en de voorgestelde Brummense tarieven 2018 is een onbenutte belastingcapaciteit berekend van afgerond € 2.137.000.

Deze bedragen zijn niet meegenomen bij het bepalen van de weerstandscapaciteit van de gemeente Brummen. Reden: wijziging van OZB-tarieven vraagt om een beleidswijziging van de Raad.

Totaaloverzicht van de weerstandscapaciteit van de gemeente Brummen

De weerstandscapaciteit	In het vermogen
De benodigde weerstandsreserve	€ 1.959.000
De geschatte algemene reserve per 31-12-2017	€ 3.060.000
De vrije reserve	€ 1.101.000

De ratio weerstandsvermogen is de beschikbare weerstandscapaciteit (betreft hier algemene reserve) gedeeld door de benodigde weerstandscapaciteit (betreft benodigde weerstandsreserve). Deze ratio komt uit op 1,6. Dit houdt in een waardering op niveau B van “ruim voldoende”.

Het vastgestelde beleid gaat uit van een ratio van 1,4, hetgeen leidt tot een vrije reserve van € 784.000.

De financiële risico's

De nota weerstandsvermogen van 2016 - 2017 is als basis gebruikt. Bedragen met een uitkomst < € 10.000 voor het financieel risico x kans zijn evenals in 2016 niet meer meegenomen in de berekening voor de benodigde weerstandsreserve. Reden hiervan is dat dit soort bedragen veelal gedekt kunnen worden uit de reguliere begrotingsposten.

Onderstaand volgt een beschrijving van de potentiële risico's (> € 100.000) die Brummen loopt, waarvoor geldmiddelen zijn gereserveerd:

Nr	Werkgebied	Gebeurtenis	Bedrag
1	1. Veiligheid, handhaven en toezicht	Grote calamiteit zoals natuur-ramp, treinongeluk etc.	€ 100.000
2	8. Openbare ruimte en Afval	Minder rendabele exploitaties en contractrisico's	P.M.
3	9. Ruimte voor Eerbeek	Diverse gebeurtenissen	P.M.
4	14. Arbeidsparticipatie	Opheffing/ doorontwikkeling GR Delta.	€ 315.000
5	16. Onderwijs en kinderopvang	Extra afschrijving geïnvesteerde gelden gebouwen en contractrisico's nieuwbouw	P.M.
6	17. Bestuur en dienstverlening	Overheveling ineens aan een pensioenfonds voor uitkeringen aan gepensioneerde wet-houders door wettelijke regeling	€ 100.000

Nr	Werkgebied	Gebeurtenis	Bedrag
7	18. Bedrijfsvoering	Gevolgen van verkeerde aanbestedingsprocedure	€ 150.000
8	Risico's P.M. en overige risico's < € 100.000		€ 1.294.000
	Totaal weerstandsreserve		€ 1.959.000

Voor een aantal gebeurtenissen is P.M. ingevuld omdat het openbaar maken de gemeente mogelijk zou kunnen schaden.

Conclusie

De weerstandscapaciteit is bepaald op positief € 3.060.000. Het totaal aan gewogen risico's is bepaald op € 1.959.000. Hieruit blijkt dat de risico's binnen de huidige weerstandscapaciteit in "voldoende" mate kunnen worden opgevangen met een ratio van 1,6.

Het vastgestelde beleid gaat uit van een ratio van 1,4, hetgeen leidt tot een vrije reserve van € 784.000.

NB: *De rapportage omtrent het weerstandsvermogen is een momentopname. Nieuwe projecten, economische ontwikkelingen en investeringsbeslissingen kunnen het risicoprofiel beïnvloeden waardoor het benodigde weerstandsvermogen een andere waardering kan krijgen.*

7. Financiële kengetallen

Vanaf 2016 zijn gemeenten verplicht om een aantal "kengetallen" in de begroting op te nemen. De bedoeling hiervan is om de financiële positie van gemeenten weer te geven en te kunnen vergelijken. Eén afzonderlijk kengetal zegt niet alles en moet daarom altijd in relatie worden gezien met andere kengetallen. Als de kengetallen gezamenlijk een verontrustend beeld geven, betekent dit dat de financiële positie van een gemeente onder druk staat en dat maatregelen noodzakelijk zijn om deze situatie te verbeteren.

Hieronder de uitwerking van de kengetallen voor Brummen. De komende jaren zullen we hier verder ervaring mee moeten gaan opdoen, zowel bij het opstellen van als met het trekken van conclusies in de Brummense situatie.

7a – Netto schuldquote, exclusief verstrekte leningen

De netto schuld geeft het niveau van de schuldenlast van de gemeente weer, ten opzichte van de eigen middelen. Daarmee ontstaat er een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen / afschrijvingen op de exploitatiebegroting/rekening.

Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
95,9%	103,5%	126,5%

7b – Netto schuldquote, inclusief verstrekte leningen

Om inzicht te krijgen in welke mate er sprake is van doorlenen van kapitaal, wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op die manier wordt in beeld gebracht wat het aandeel is van de verstrekte leningen en wat dit betekent voor de schuldenlast van de gemeente.

Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
99,8%	107,5%	130,0%

7c – De solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het geeft het eigen vermogen weer als percentage van het balanstotaal.

Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
16,0%	9,7%	11,9%

7d – Kengetal bouwgrondexploitatie

Ook in Brummen is de afgelopen jaren gebleken dat de grondexploitatie een grote invloed kan hebben op de financiële positie van de gemeente. Het kengetal geeft aan het aandeel van boekwaarde van de gronden in exploitatie en niet in exploitatie in de totale bate van de gemeente (exclusief de verrekeningen met reserves).

Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
42,6%	37,3%	28,0%

7e – Structurele exploitatieruimte

Bij de beoordeling van de begroting wordt altijd een onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten en baten. Hoewel het onderscheid niet altijd even goed te maken is gaat het bij eenmalige zaken vaak om onderwerpen die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten en dit uit te drukken in een percentage.

Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
0,9%	1,0%	0,4%

7f – Belastingcapaciteit – Woonlasten meerpersoonshuishoudens

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Hieronder worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. De uitkomst van de berekening zijn de woonlasten in Brummen uitgedrukt in een percentage van het landelijk gemiddelde. De cijfers die in de Brummense lokale lastenmonitor worden genoemd, zie paragraaf A, vormen de basis van de berekening.

Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
118,2%	116,1%	104,4%

Algemeen

In deze paragraaf gaan wij in op het beleidskader en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties met betrekking tot de 'grotere' kapitaalgoederen van de gemeente. Hierbij moeten we denken aan de kosten van aanleg en instandhouding van wegen, riolering, water, groen en gebouwen.

Een groot deel van het 'vermogen' van onze gemeente bestaat uit het bezit van wegen, rioleringen, groenvoorzieningen, gebouwen en aanverwante zaken. Een zorgvuldig beheer en onderhoud hiervan is dan ook van wezenlijk belang. Een tweede, wellicht nog belangrijker aspect, is dat de kwaliteit van het openbaar gebied door de inwoners vaak het meest intensief beleefd wordt. Zwerfvuil, hondenpoep, loszittende stoeptegels, boomwortels, slecht onderhouden gebouwen, moeilijk toegankelijke gemeentelijke gebouwen: deze onderwerpen in de directe omgeving raken de inwoners direct en hier hebben zij vaak een eigen en duidelijke mening over.

De kosten van instandhouding worden berekend aan de hand van onderhoudsplannen (de beheersplannen), voor wegen, groen, riolering en gebouwen. Onderhoudskosten maken een wezenlijk deel van de uitgaven uit en zijn maar deels beïnvloedbaar via het maken van een keuze in het niveau van onderhoud.

Om het onderhoudsniveau en de kosten daarvan vast te kunnen stellen is in september 2007 het Beheerkwaliteitsplan Gemeente Brummen opgesteld. In dit plan is de kwaliteit van het beheer van de openbare voorzieningen geanalyseerd en meetbaar gemaakt.

Het vastgestelde kwaliteitsniveau is het toetsingskader voor bestuur, inwoners en medewerkers.

In 2017 is een Integrale visie Beheer Openbare Ruimte opgesteld. In de visie zijn de kaders opgenomen waarbinnen het beheer van de openbare ruimte plaats vindt. Ook zijn ambities beschreven om onder andere de buitenruimte beter toekomstbestendig en duurzaam te maken.

Het onderhoud van de wegen

Beheerplan: Zie aan het eind van deze paragraaf

Kwaliteitsniveau: C

Budget: € 407.734

Jaarlijks wordt een uitvoeringsplan wegen op- en vastgesteld. Voor de financiering van de uitvoering wordt jaarlijks een bedrag, jaar 2018 € 352.981, toegevoegd aan de voorziening onderhoud wegen. Uit deze voorziening worden het groot onderhoud van de asfalt- en elementenverhardingen bekostigd en ook de oppervlaktebehandelingen.

Basis voor het uitvoeringsplan 2018 en daarmee de begroting en planning voor 2018 vormt de weginspectie van 2017. De weginspecties worden eens per twee jaar uitgevoerd en geven input voor het onderhoudsprogramma van de volgende twee beheerjaren.

Het asfaltonderhoud en de straat- en andere werkzaamheden worden in de markt gezet en aanbesteed. Medio September 2017 wordt de weginspectie uitgevoerd die de basis zal vormen voor het onderhoudsplan van 2018 en 2019. Uit de inspectie van 2015 zijn er nog enkele wegvakken welke gerepareerd moet worden, deze staan in onderstaande tabel. De overige wegvakken worden bepaald aan de hand van de weginspectie 2017

Asfaltonderhoud, herstraat- en andere werkzaamheden aan wegen en fietspaden in 2018

Reparaties asfalt deklaag: Bernstein(voetpaden), Beekpad, G.K. van Hogendorpstraat en Troelstralaan.

Herstraatwerkzaamheden:

Diverse trottoirs vogelbuurt Brummen, diverse trottoirs omgeving Doornbosch Hofstede, trottoirs omgeving Jan Mankestraat

Bruggenbeheer

In 2017 zijn de drie bruggen over het Apeldoornkanaal vervangen.

Openbare reiniging

Met uitzondering van de centra en enkele toegangswegen tot de centra vindt het vegen van wegen en verwijderen van (zwerf-)vuil in de openbare ruimte op een sober en laag niveau plaats (C-niveau van de CROW kwaliteit catalogus). In de centra en op de toegangswegen vindt het onderhoud op B-niveau plaats (basis niveau). Inwoners en bedrijven wordt gevraagd zelf een steentje bij te dragen in het ruimen van zwerfvuil in hun woonomgeving om een beter straatbeeld te krijgen.

Het verwijderen van zwerfvuil wordt uitgevoerd door mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.

De openbare straatverlichting

In april 2016 heeft de gemeenteraad een nieuw beleidsplan openbare verlichting vastgesteld. In dit plan zijn de uitgangspunten voor de openbare verlichting opgenomen.

Op basis van dit beleidsplan wordt het bestand van lichtmasten en armaturen verduurzaamd. Per jaar worden ca. 230 lichtmasten vervangen door aluminium masten en 300 armaturen door LED-armaturen.

De vervanging van lichtmasten en armaturen heeft in 2017 geen doorgang gevonden in verband met een tijdelijke vacature op de functie van het beheer van de verlichting.

De achterstand wordt in 2018 ingehaald.

Het regulier onderhoud van de verlichting (o.a. vervangen kapotte armaturen) is uitbesteed voor een periode van 4 jaar. De aanbesteding heeft in regionaal verband plaats gevonden. De onderhoudsperiode loopt tot en met 2019.

Jaarlijks wordt een bedrag van € 11.750 gestort in een voorziening straatverlichting t.b.v. groot onderhoud schilderwerk.

De rioleringsstelsels in de gemeente

Beheerplan: Zie aan het eind van deze paragraaf

Budget: € 609.712

Voor onderhoud aan rioolgemalen, (correctief) onderhoud en onderzoek aan het rioolstelsel zijn binnen de exploitatiebegroting jaarlijkse budgetten beschikbaar. Voor toekomstige renovaties van rioolstelsels is een voorziening beschikbaar die jaarlijks wordt gevoed ten laste van de exploitatiebegroting. In 2018 wordt € 600.000 in deze voorziening gestort. De storting is gebaseerd op gegevens uit het rioolbeheerpakket en het kostendekkingsplan uit het GRP en wordt jaarlijks aangepast.

Het uitvoeren van verbetermaatregelen aan het bestaande rioolstelsel wordt gedaan op basis van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Noodzakelijke investeringen worden meerjarig ingepland en de kapitaallasten komen ten laste van de exploitatiebegroting. Het huidige GRP is vastgesteld door de gemeenteraad voor de periode van 2016 tot en met 2020.

De kosten voor het rioolstelsel worden voor 100% gedekt door de rioolheffing waarbij het principe "de vervuiler betaalt" wordt gehanteerd.

Renovatie en vervanging van riolen in 2018	
Rioolvervangingen & verbetermaatregelen:	
Rioolvervanging: o.a. Vondellaan, Lorentz- van der Waal- en JH van t Hoffstraat & vervanging/relining op nog nader te bepalen locaties	€ 609.712
Verbetermaatregel: afkoppelen Eerbeekse Enk	€ 310.000
Vervanging gemalen	€ 19.352
Vervanging drukriolering-minigemalen	€ 522.315
Milieumaatregelen	
Aanleg infiltratieriool in combinatie met rioolvervanging	€ 50.000

Het onderhoud van bermen en sloten

Het maaien van bermen en sloten is uitbesteed op basis van een bestek. Gewerkt wordt volgens de Gedragscode bestendig beheer groenvoorzieningen. Om budgettaire redenen worden de bermen geklepeld op een enkele locatie met bijzondere vegetatie na. Op deze locaties met een bijzondere vegetatie wordt, ten gunste van de aanwezige bijzondere soorten, de vegetatie gemaaid en afgevoerd. Het vrijkomende slotenmaaisel wordt afgevoerd. Ca. 80 % van dit maaisel wordt lokaal als structuurverbeteraar verwerkt op landbouwgrond.

Het openbaar groen in de gemeente

Het inrichtingsniveau en het onderhoud van het openbaar groen in de gemeente heeft haar basis in het beleid zoals dat is vastgesteld in de groenstructuurplannen. Het onderhoud wordt sinds 2008 uitgevoerd op basis van beeldkwaliteit. Het onderhoudsniveau van onkruidbestrijding in het openbaar groen vindt sinds 2013 plaats op een laag en sober niveau (C-niveau van de CROW kwaliteitcatalogus). Gemeentelijke bomen worden volgens de wettelijke normen geïnspecteerd. Het boomonderhoud vindt, uit financiële overwegingen, op een laag onderhoudsniveau plaats. Het onderhoud richt zich vooral op het voorkomen van gevaarlijke situaties en schade. Bewoners wordt de mogelijkheid gegeven om zelf een bijdrage te leveren aan een fraaiere woonomgeving.

Geconstateerd wordt dat na jaren van een laag onderhoudsniveau en het uitstellen van benodigde snoei- en renovatiewerkzaamheden een groot deel van de gemeentelijke beplantingen er verwaarloosd bij ligt en voor overlast en ergernis zorgt. Omdat een onverzorgd uiterlijk niet past bij de gewenste uitstraling van onze kernen is per september 2016 het onderhoud op de toegangswegen en in de centra van Brummen en Eerbeek verhoogd naar een B-niveau.

De begraafplaatsen

Op de begraafplaatsen zijn veel oude graven aanwezig waarvan geen rechthebbenden (meer) bekend zijn. Het onderzoek om rechthebbenden te achterhalen op de begraafplaats in Eerbeek liep tot juni 2017. Begin 2018 worden de grafmonumenten verwijderd van de graven waarvoor zich geen rechthebbenden hebben gemeld en de grafrechten op naam van de gemeente zijn gesteld. Het onderhoudsniveau op de begraafplaatsen vindt plaats op B-niveau (CROW kwaliteitcatalogus).

Speeltoestellen

De gemeentelijke speeltoestellen worden conform de wettelijke eisen structureel gecontroleerd op gebreken (5x per jaar). Gebreken worden waar mogelijk gerepareerd. Onveilige en niet te repareren speeltoestellen worden verwijderd. In samenspraak met de buurt wordt bekeken of en hoe het speeltoestel vervangen moet worden. Leidraad hierbij is het koersdocument Jeugd- en Jongerenbeleid.

Sportvelden

De sportvelden worden door de gemeente dusdanig onderhouden dat ze voldoen aan de bespelingseisen van de sportbonden. Elk jaar vindt er groot onderhoud plaats aan één of meerdere velden. Door het afblazen van de privatisering van de sportvelden zijn de door de Eerbeekse boys aangelegde hybridevelden ook in beheer bij de gemeente gekomen. De toplaag van het kunstvoetbalgrasveld op sportpark De Hazenberg is in 2018 afgeschreven. De toplaag vertoont slijtage en naar verwachting dient de toplaag in de zomer van 2018 vervangen te worden. Gezien de (blijvende) discussie over het gebruik van rubbergranulaat als infill voor de kunstgrasmat wordt voorafgaand aan de vervanging van de toplaag samen met de voetbalvereniging een voorstel voor de nieuwe toplaag opgesteld.

Het onderhoud van gemeentelijke gebouwen

Beheerplan: Zie aan het eind van deze paragraaf
Budget: € 159.133

Voor periodiek- en groot onderhoud is een voorziening beschikbaar die jaarlijks wordt gevoed ten laste van de exploitatiebegroting. Hiermee is in 2018 een bedrag gemoeid van € 156.692. Uit de voorziening moet het onderhoud worden bekostigd van alle gebouwen die bij de gemeente in eigendom zijn. Gelet op de meerjarige ontwikkeling van de onderhoudskosten moet er vanaf 2019 structureel € 50.000 extra aan de voorziening gebouwen worden toegevoegd. Hiermee wordt in de begroting rekening gehouden.

Het onderhoud van schoolgebouwen is uitgezonderd. Het onderhoud valt onder de schoolbesturen. Alleen nieuwbouw, uitbreiding en zeer groot onderhoud valt nog onder de gemeente. Aanvragen daarvoor lopen via de huisvestingsverordening voor het onderwijs. Budgetten die hiervoor nodig zijn worden jaarlijks aangevraagd en via investeringslijst op de begroting gebracht.

In 2018 is o.a. groot onderhoud van de kerktorens ingepland.

Herijking reserves en voorzieningen

Voor alle kapitaalgoederen waarbij voor het onderhoud en/of renovatie wordt gewerkt met een voorziening geldt dat de toereikendheid jaarlijks getoetst moet worden aan het beleid dat is vastgelegd in de notitie reserves en voorzieningen.

Actualiteit van beheers- en beleidsplannen

Beheersplan	Actueel	Financiële gevolgen verwerkt
Beheerplan gemeentelijke gebouwen	t/m 2018	Ja
Beheerplan wegen	t/m 2020	Ja
Uitvoeringsplan gladheidbestrijding	Ja (tot najaar 2018)	Ja
Beheerplan groenvoorzieningen	Nee	N.v.t.
Openbare verlichting	t/m 2020	Ja
Beheerplan riolen	t/m 2020	Ja
Beleidsplannen		
Beleidsplan gemeentelijke gebouwen	t/m 2018	Ja
Beleidsplan Wegen	t/m 2020	Ja
Gladheidsbestrijding	Actualiseren in 2017	Ja
Groenstructuurplan Brummen	April 2003	Ja, echter grotendeels teruggedraaid
Groenstructuurplan Eerbeek	Nov. 2003	Ja, echter grotendeels teruggedraaid
Landschapsbeleidsplan	Mei 2008	Ja op het huidige niveau
Openbare verlichting	t/m 2020	Ja
Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)	t/m 2020	Ja
Afvalbeleidsplan	2013-2017	Ja

Algemeen

De uitgangspunten van de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) zijn het bevorderen van een solide financiering en kredietwaardigheid van de decentrale overheden en het beheersen van renterisico's. Om dit te bereiken worden in de Wet FIDO diverse regels gesteld.

Randvoorwaarden

Het aangaan van leningen en het uitzetten van middelen is alleen toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. Uitzetting van tijdelijk overtollige middelen moet een voorzichtig karakter hebben en mag niet gericht zijn op het genereren van extra inkomsten door het lopen van overmatige risico's. Uit deze beide randvoorwaarden komt naar voren dat bankieren, zoals bijvoorbeeld het bewust aantrekken van gelden om deze uit te lenen met als doel het genereren van inkomen, niet is toegestaan.

Activiteiten op het gebied van Treasury

In het Treasurystatuut is vastgelegd op welke wijze geldstromen en financiële vermogenswaarden en de hieraan verbonden risico's worden beheerst. Het Treasurystatuut is in 2016 geactualiseerd.

Bij het aantrekken van (vaste) geldleningen wordt, overeenkomstig het statuut, rekening gehouden met de nodige functiescheiding. Voor het tijdig aantrekken of uitzetten van middelen (vooral voor de lange termijn) is een liquiditeitsplanning van belang. In de liquiditeitsplanning wordt van elke investering- en inkomensstroom de invloed op de liquiditeiten geraamd om zodoende een goed inzicht te verkrijgen in de geldstromen.

Bij het opstellen van de begroting wordt een liquiditeitsplanning "in grove lijn" gemaakt. Hierin wordt op de huidige begroting doorgegaan. Daardoor is de te verwachten te betalen rente voor eventueel aan te trekken financieringsmiddelen beter in te schatten.

Om een zo laag mogelijk risicoprofiel te hebben en te houden wordt ook aandacht besteed aan een zogenaamde rentevisie, die aan moet geven wat de verwachte renteontwikkelingen op korte, middellange en lange termijn zijn. Deze rentevisie is belangrijk voor een anticiperend en actief financieringsbeleid (versneld of vertraagd aantrekken van financieringsmiddelen). Dit uiteraard in samenhang met de liquiditeitsplanning. Kenmerkend voor de renteontwikkeling is dat deze zich lastig laat voorspellen, op dit onderdeel sluiten wij in principe aan bij de visie van de BNG. Er wordt naar gestreefd om bij de aangetrokken leningen zoveel mogelijk het "ideaalcomplex" na te streven. Dit houdt in dat de leningen zoveel mogelijk gespreid over de jaren vervallen. Dit in verband met de renterisico-norm. Daarnaast wordt ook gekeken naar de liquiditeitsplanning om te kijken hoe de liquiditeitsbehoefte in de komende jaren zich zal ontwikkelen.

Risicobeheer

Bij het risicobeheer gold dat de gemeente geen nieuwe leningen of garanties aan derden verstrekt uit hoofde van haar publieke taak. De gemeente kan wel middelen uitzetten uit hoofde van de Treasury-functie. Deze uitzettingen hebben dan een voorzichtig karakter en zijn niet gericht op het genereren van inkomsten door het lopen van overmatig risico. Het voorzichtige karakter van uitzettingen wordt gewaarborgd door regels zoals opgenomen in het Treasurystatuut en de Wet FIDO:

- het kopen van aandelen en derivaten is niet toegestaan
- kasgeldlimiet en renterisiconorm mogen niet worden overschreden.

In de raadsvergadering van 22 september 2016 is het Treasurystatuut ten aanzien van het verstrekken van leningen of garanties op leningen als volgt aangepast:

De gemeente mag alleen leningen verstrekken of garanties afgeven als er in de uitvoering van een publieke taak een gemeentelijke samenwerking met derden plaatsvindt of als er in de uitvoering van een publieke taak een substantieel publiek belang wordt gediend waarbij vooraf informatie wordt ingewonnen over de financiële positie en kredietwaardigheid van de betreffende partij

Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO)

Renterisiconorm

Het doel van de *renterisiconorm* is het beheersen van het renterisico bij herfinanciering. De renterisiconorm houdt in, dat de leningen waarvoor in dat jaar het rentepercentage wordt herzien, niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

Kasgeldlimiet

De bewaking van de *kasgeldlimiet* is in het kader van het reguliere begrotingstoezicht geplaatst. De informatie over de kasgeldlimiet wordt opgenomen in de financieringsparagraaf bij de begroting en het jaarverslag. Verzoeken om een ontheffing, bij een overschrijding van de kasgeldlimiet van langer dan twee kwartalen, moeten bij de toezichthouder worden ingediend.

Gemeentefinanciering

Financieringen voor een periode van één jaar en langer worden alleen aangetrokken ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak. De financiering met externe financieringsmiddelen wordt zoveel mogelijk beperkt door vooral de beschikbare interne financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen) te gebruiken om het renteresultaat te optimaliseren.

Toegestane instrumenten bij het aantrekken van financieringen zijn alleen onderhandse leningen. Er worden offertes opgevraagd bij minimaal 3 instellingen alvorens een lening wordt aangetrokken. Eén offerte wordt in ieder geval bij de NV Bank Nederlandse Gemeenten gevraagd.

De huidige leningenportefeuille bestaat uit leningen aangegaan met de NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), de Nederlandse Waterschapsbank, Triodos Bank en het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP) in Heerlen. Ten aanzien van de Renterisiconorm blijven we binnen de norm van bovengenoemde 20%.

Kasbeheer

De behoefte aan extra geldmiddelen wordt zoveel mogelijk beperkt door de geldstromen op gemeentenniveau op elkaar af te stemmen. Hierbij wordt erop toegezien dat de liquiditeitspositie voldoende is om te garanderen dat de verplichtingen tijdig worden nagekomen. Het betalingsverkeer wordt vrijwel uitsluitend elektronisch uitgevoerd bij de NV Bank Nederlandse Gemeenten.

Toegestane instrumenten bij het aantrekken van kortlopende middelen zijn daggeld, kasgeldleningen en kredietlimiet op rekening-courant. Bij het uitzetten van gelden voor een periode korter dan één jaar zijn dit rekening-courant, daggeld en deposito's.

De gemeentelijke kaspositie verandert per dag. Om de saldi optimaal te beheren wordt gebruik gemaakt van het pakket voor geïntegreerde dienstverlening op het terrein van betalingsverkeer en kredietverlening van de NV Bank Nederlandse Gemeenten. De zogenoemde "Raamovereenkomst met de BNG". Op basis van dit arrangement trekt de bank voor de gemeente daggeden aan bij een schuld in rekening-courant en de bank zet voor ons zichtdeposito's uit bij een tegoed in rekening-courant. Het voordeel hiervan is dat de tarieven van daggeld en zichtdeposito's gunstiger zijn dan de tarieven voor rekening-courant.

Schatkistbankieren

Het Schatkistbankieren heeft op 1 januari 2014 zijn beslag gekregen. Hierbij moeten de gemeentes hun overtollige geldmiddelen bij de Nederlandse Staat stallen. Gezien onze manier van financieren, met de bovengenoemde RC overeenkomst van de BNG, komt het maar zeer sporadisch tot afroaming. Rente voor-of nadeel is hierbij bijna niet meer van belang gezien de historisch lage rente op dit moment. De bedoeling van het Schatkistbankieren is om de gelden van de totale overheid zolang onder de centrale overheid te houden totdat ze besteed moeten worden voor een collectief doel. In de tussentijd is het voor de totale sector niet efficiënt dat de ene overheid over heeft, stalt bij een bank, en de andere tekort komt en leent bij de bank.

Kasgeldlimiet

Wettelijk is er een maximum gesteld aan het bedrag van de netto vlottende schuld van gemeenten. Dit maximum wordt de kasgeldlimiet genoemd. De vlottende schuld mag deze limiet niet overschrijden. De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het dienstjaar. In geld betekent dit voor 2018 een limiet van afgerond € 3,673 miljoen. De gemiddelde netto vlottende schuld blijft hier naar verwachting elk kwartaal onder, zodat aan de kasgeldlimiet wordt voldaan.

Bij een eventuele overschrijding van de kasgeldlimiet moet een vaste (=langlopende) geldlening worden aangetrokken. Wanneer de overschrijding gedurende een langere periode dan 2 kwartalen wordt verwacht, moet er een verzoek om ontheffing worden ingediend bij de toezichthouder ic. de provincie Gelderland. Bij onze liquiditeitsplanning werken we ernaar te allen tijde binnen de norm te blijven.

Het saldo van de Economisch Monetaire Unie (EMU)

Het EMU saldo is het verschil tussen de inkomsten en uitgaven van de overheid op kasbasis. Op basis van de geldende regelgeving wordt het EMU-saldo vanaf 2008 weergegeven over zowel het vorige, het lopende als het eerstvolgende begrotingsjaar. Het EMU-saldo is het saldo van de collectieve sector als het gaat om bestedingen en ontvangsten. Het is het totale begrotingstekort dan wel -overschot van alle Nederlandse overheden en de sociale fondsen. De benadering van het begrotingstekort is een andere dan in gemeenteland gebruikelijk is. Dit heeft vooral te maken met het verschil in boekhoudmethode tussen de rijks- en de gemeentelijke overheid. Het rijk hanteert het kasstelsel terwijl gemeenten verplicht zijn te werken met het stelsel van lasten en baten.

Meestal wordt het EMU-saldo weergegeven in procenten van het bruto binnenlands product (BBP). Gemeenten zijn verplicht via de begroting inzicht te geven in het EMU-saldo van het vorige jaar, het begrotingsjaar en de jaren daarna.

Jaar	EMU-saldo Brummen
2017.....	€ 2.549.000 N
2018.....	€ 1.621.000 N
2019.....	€ 183.000 N
2020.....	€ 431.000 V
2021.....	€ 567.000 V

Wet Houdbare Overheidsfinanciën (HOF)

De wet HOF is per 1 januari 2014 ingegaan. Volgens de Europese Unie mogen de lidstaten met hun begrotingstekort de 3% niet overschrijden. Dit begrotingstekort wordt berekend op basis van het kasstelsel. Dus wat wordt er ontvangen en uitgegeven. Nu de wet HOF van kracht is, worden ontvangsten en uitgaven van gemeenten, provincies en waterschappen samengeteld en mogen deze gezamenlijk niet boven hun aandeel in het begrotingstekort uitkomen.

Gemeenten zijn wettelijk verplicht om bij het voeren van de administratie uit te gaan van het stelsel van baten en lasten en dreigen nu te worden afgerekend op basis van het kasstelsel, zoals de Rijksoverheid dat hanteert. In jaren waarin grote investeringen gedaan worden, komen de gemeenten daardoor in de problemen. Deze investeringen drukken bij het kasstelsel op dat ene jaar, terwijl de lasten normaliter uitgesmeerd worden over de exploitatieduur, zoals dat bij het stelsel van baten en lasten gebeurt. Vooral kleinere gemeenten ondervinden hiervan de meeste hinder, omdat de investeringen daar door de jaren heen eerder schoksgewijs zullen verlopen. Grotere gemeenten benaderen met hun activa sneller een "ideaalcomplex", waarbij de jaarlijkse uitgaven nagenoeg gelijk zijn aan de jaarlijkse lasten.

Rente-risiconorm

Het doel hiervan is om tot een zodanige opbouw van de leningenportefeuille te komen dat het renterisico uit hoofde van renteaanpassing en herfinanciering van leningen in voldoende mate wordt beperkt. Indien een leningenportefeuille gelijkmatig is opgebouwd, zal ook het renterisico over de vaste schuld in de tijd gelijkmatig zijn verspreid. De geldleningen die zijn afgesloten ten behoeve van de gemeente hebben rente percentages die variëren van -0,30% tot 5,86%. De gemiddelde rente die in 2018 moet worden betaald over het totaal van de afgesloten gemeentelijke leningen bedraagt naar raming 1,5%.(exclusief

eventueel nieuw aan te trekken lening in 2018). Ten aanzien van de toetsing aan de renterisiconorm is het zo dat we binnen de norm van 20% blijven.

Balansprognose

De begrotingsvoorschriften geven aan dat een prognose van de balans in de begroting moet worden opgenomen. Tot nu toe was het zo, dat de balans alleen in de jaarstukken een plaats kreeg.

Hieronder de prognose, met als basis de jaarstukken over 2016.

Geprognoteerde balans - bedragen x € 1.000						
Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
	realisatie	prognose	prognose	prognose	prognose	prognose
ACTIVA						
<u>Vaste activa</u>						
Materiële vaste activa	46.757	47.000	47.000	47.000	47.000	47.000
Financiële vaste activa	2.306	2.197	2.086	1.977	1.866	1.755
Totaal vaste activa	49.062	49.197	49.086	48.977	48.866	48.755
<u>Vlottende activa</u>						
Voorraden	15.476	16.932	15.907	14.807	14.007	13.007
Uitzettingen met een rente typische looptijd van < 1 jaar	4.528	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500
Liquide middelen	10	10	10	10	10	10
Overlopende activa	2.406	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Totaal vlottende activa	22.420	21.942	20.917	19.817	19.017	18.017
TOTAAL ACTIVA	71.482	71.139	70.003	68.794	67.883	66.772
PASSIVA						
<u>Vaste passiva</u>						
Eigen vermogen	9.970	8.482	7.995	7.811	7.897	8.165
Voorzieningen	4.574	3.995	3.701	3.158	2.644	2.325
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van > 1jaar	31.519	31.303	30.922	28.531	26.138	23.743
Totaal vaste passiva	46.064	43.780	42.618	39.500	36.679	34.233
Totaal vlottende passiva	25.418	27.359	27.385	29.294	31.204	32.539
TOTAAL PASSIVA	71.482	71.139	70.003	68.794	67.883	66.772

Financieringsbehoefte in 2018

In 2018 verwachten wij de volgende mutaties in onze leningenportefeuille, waarbij o.a. rekening gehouden is met het investeringsniveau in 2018.

Onderdeel	1 januari	Opname	Aflossing	31 december
Leningen t.b.v. de gemeente	€ 30.925.841	€ 5.000.000	€ 5.367.339	€ 30.558.502
Lening t.b.v. S.W.B.	€ 377.264		€ 14.038	€ 363.226
<i>Totalen</i>	€ 31.303.105	€ 5.000.000	€ 5.381.377	€ 30.921.728

Specifieke ontwikkelingen t.a.v. investeringen

De financiering van de projecten wordt geïntegreerd in de bedrijfsfinanciering. Moeilijkheid hierbij is dat de doorlooptijd van de diverse projecten niet altijd even goed is te voorspellen. Daarnaast is het een voordeel dat de rente zich al geruime tijd op een zeer laag niveau bevindt en er op dit moment geen aanwijzingen zijn dat zich grote renteontwikkelingen zullen voordoen.

Naar verwachting zal er in 2017 voor ongeveer € 5,0 mln. tekort zijn in liquiditeiten, veroorzaakt voornamelijk door hoge aflossingen van lopende leningen. Dit wordt opgevangen door gecontroleerd "rood" staan bij BNG, aangaan van een kasgeldlening of door het aangaan van een vaste geldlening.

Er zal op een zodanige manier gefinancierd worden, dat de leningen de financieringsbehoefte zoveel mogelijk volgen.

Rente-lasten en rente-resultaat (art. 13 BBV)

Inclusief ramingen voor rente ten behoeve van nog aan te trekken leningen is in de begroting 2018 een bedrag van afgerond € 567.000 opgenomen voor rentelasten.

Op basis van het bestaande beleid werden producten, werkgebieden en daarmee programma's tot en met 2017 met rente belast volgens de hieronder beschreven methode. Elke investering werd gedurende de gehele looptijd belast met een *vast rentepercentage*. Dit percentage kwam overeen met het gemiddelde rentepercentage van vaste financieringsmiddelen in het jaar waarin de investering was gepleegd. Dat maakte dat investeringen die in verschillende jaren waren gerealiseerd, ook met een verschillende percentages werden belast.

Bij de grondexploitatie geldt een afwijkende methodiek. Aan de verschillende complexen in exploitatie moet een rente (percentage) worden toegerekend, die gerelateerd is aan de werkelijk te betalen rente over het vreemd vermogen (de leningen). Voor de complexen in exploitatie leidt dit tot een rentebelasting van 1,9%. Voor complexen waar afspraken met derden zijn gemaakt worden andere percentages gehanteerd. Lombok PPS 6% en het project Eertbeek 4%.

Bovenstaande methodieken hebben er toe geleid dat er door de jaren heen een verschil is ontstaan tussen de werkelijk te betalen rente en de rente die aan investeringen en de grondexploitatie wordt toegerekend. Het zogenoemde financieringsresultaat. Tot en met 2017 was dit positieve financieringsresultaat (meer toegerekend dan te betalen) opgelopen tot een bedrag van ruim € 1.658.000. Dit resultaat werd verantwoord op het programma "Bedrijfsvoering en Financiering".

Vanaf 2018 zijn de begrotingsvoorschriften (BBV) gewijzigd. De toerekening van rente aan producten moet nu worden berekend op basis van de zogenoemde "*rente-omslag*". Dit houdt in dat de totale rentelast moet worden omgeslagen over de boekwaarde van de relevante investeringen op basis van de berekening van een "gemiddeld" rentepercentage. Specifieke rentepercentages hanteren voor individuele investeringen is niet meer toegestaan. Ten aanzien van de bouwgrondexploitatie en afspraken met derden (zie hierboven) verandert er niets. Gevolg van deze exercitie is in feite dat het positieve financieringsresultaat van 2017 ad. € 1.658.000 wordt verdeeld over alle producten en raadsprogramma's en niet meer onverdeeld als één bedrag terecht komt in programma 5 Bedrijfsvoering en Financiering.

Het beeld voor 2018 is dat het merendeel van de rentelasten die voor 2018 zijn berekend, op basis van afspraken met derden etc. aan de bouwgrondexploitatie kunnen worden toegerekend. Er resteert ruim € 14.000 die moet worden omgeslagen over alle investeringen, niet zijnde de bouwgrondexploitatie. Een rentepercentage van 0%. Dit betekent dat de investeringen niet met rente worden belast en kosten van producten daarmee programma's lager worden. Tegenover dit positieve resultaat staat een negatief effect op programma 5, omdat daar het positieve financieringsresultaat van 2017 is komen te vervallen (€ 1.658.000).

De waardevermindering van activa/investeringen wordt tot uitdrukking gebracht via "afschrijving". Op basis van de Brummense systematiek doen we dat op basis van "annuïteiten", hetgeen leidt tot een jaarlijks wisselende/oplopend afschrijvingsbedrag. Ook onder de werking van de nieuwste begrotingsvoorschriften mag worden afgeschreven op basis van annuïteiten. Afschrijving berekend op basis van een annuïteit berekend met 0% rente is in de praktijk echter hetzelfde als lineair (jaarlijks eenzelfde bedrag) afschrijven met 0% rente.

In deze begroting is qua afschrijving uitgegaan van de annuïteitsgewijze afschrijving op basis van de bestaande Brummense regeling, die ook in gehanteerd bij het opstellen van de Perspectiefnota. In het voorjaar van 2018 zal worden bekeken of aanleiding is over te gaan naar lineaire afschrijving en welke effecten dit heeft voor onze begrotingspositie in de komende jaren.

Vennootschapsbelasting

De gemeenten hebben per 1-1-2016 te maken gekregen met de vennootschapsbelasting. De daarvoor benodigde wetswijzigingen zijn inmiddels definitief.

Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat de gemeente Brummen niet door de ondernemerspoort komt en daarom niet vennootschapsbelasting plichtig is. Voor de begrotingspositie van de gemeente Brummen zal dit naar verwachting dus waarschijnlijk weinig impact hebben.

Algemeen

Het realiseren van doelstellingen is mede afhankelijk van een goede interne bedrijfsvoering. In deze paragraaf gaan we in op actuele ontwikkelingen binnen de bedrijfsvoering van de gemeente.

1. Planning en Control

Als vertegenwoordiging van de inwoners van onze gemeente heeft de raad een sturende en controlerende rol. De vraag welke doelen de gemeente nastreeft en welke maatregelen en middelen daarvoor beschikbaar zijn wordt beantwoord in deze begroting. De controle op de uitvoering vindt plaats via de bestuursrapportages en de jaarrekening.

Om de tussentijdse aanpassingen zo gering mogelijk te laten zijn, is in de tweede helft van 2017 ingezet op verbeteringen in het budgetbeheer. Aangezien de conceptbegroting 2018 toen al was opgesteld, is de verwachting dat de eerste effecten hiervan vanaf de perspectiefnota 2019-2022 merkbaar gaan worden.

Vernieuwing programmabegroting

Vanaf 2016 werken het college en de auditcommissie vanuit de raad samen aan de vernieuwing van de programmabegroting. In 2017 heeft dit geleid tot een perspectiefnota die qua lay-out de programmabegroting volgt. In 2018 worden de bestuursrapportages eveneens in een herkenbaar format gepresenteerd. Na de verkiezingen kan de auditcommissie namens de raad in nieuwe samenstelling de richting aangeven voor de sturingsinstrumenten in de periode 2018-2022.

Rechtmatigheid

Jaarlijks stelt het college een controleprotocol op dat aangeeft met welke diepgang en op welke (rechtmatigheids)aspecten de accountant zijn werkzaamheden uitvoert. Het streven is er op gericht jaarlijks een goedkeurende verklaring van de accountant te ontvangen, voor de jaarrekening 2016 is dit gelukt.

2. Kwaliteitszorg

Het borgen van een goede kwaliteit doen we zoveel mogelijk door kwaliteitstoetsen te verankeren in de werkprocessen. Vanuit de houding van continu verbeteren werken we aan het verminderen van fouten die kunnen optreden in de werkprocessen. Daarnaast vinden er gedurende het jaar interne controles plaats door eigen medewerkers, de uitkomsten van deze interne controles worden door de accountant gebruikt bij de controle van de jaarstukken.

3. Personeelsbeleid

Organisatiebrede sturing op inzet & ontwikkeling van medewerkers door HR

Wij streven naar professionals met passie voor hun vak, die van buiten naar binnen kunnen denken. Vanuit de kernwaarden bewust, dichtbij, samen en aandacht zijn medewerkers er dagelijks op gericht optimale dienstverlening te bieden. Integraal werkend en vanuit een organisatie breed overzicht. HR ontwikkelt zich meer en meer als spil in de inzet en ontwikkeling van medewerkers. Door over het totaal van de 170 medewerkers heen te kijken. Door de collega's te kennen en te stimuleren zichzelf te ontwikkelen. In 2018 wordt de volgende stap gezet, meer planning en pro activiteit. 'HR in verbinding' en 'Inzicht in HR financiën' zijn de 2 hoofdthema's voor het HR proces.

Wendbaarheid door meerjarige formatieplanning

De vraag vanuit de Samenleving, Raad en Rijk is aan verandering onderhevig. Flexibiliteit van de organisatie is daarom een belangrijk uitgangspunt in de organisatieontwikkeling "Wij werken voor Brummen".

Het is noodzakelijk om continu goed te peilen welke ontwikkeling in wettelijke taken, ambities, afspraken uit het bestuursakkoord op ons afkomen. En deze te vertalen naar benodigde uren om de gevraagde kwaliteit te leveren. Het is de kunst om dit toekomstgericht te doen, meer jaren vooruit te kijken en aannames te doen.

De meerjarige formatieplanning wordt tegen de natuurlijk verwachte uitstroom van de gemeente Brummen gehouden. Deze is 19 medewerkers tot en met 2021 op basis van pensionering. In 2018 willen we grote stappen maken om vanuit deze analyse toekomstgericht medewerkers te ontwikkelen en flexibiliteit weer een stap verder te brengen.

Strategisch HRM beleid

Strategisch HRM is het creëren van verbinding tussen de organisatiedoelstellingen enerzijds en het menselijk kapitaal anderzijds. We kijken naar welke keuzes we nu en in de toekomst binnen het HR werkgebied moeten maken om de gestelde organisatiedoelen te bereiken.

Het heeft als doel om gerichte keuzes te maken binnen het HR beleid om zo te kunnen voldoen aan de missie en visie van de gemeente Brummen.

Het strategisch HRM beleidsplan wordt door ons in 2017 vastgesteld.

In 2018 gaan we het beleidsplan verder uitrollen en uitwerken aan de hand van de volgende HR thema's uit het beleidsplan.

- ❖ Juiste mens op de juiste plek
- ❖ Aanmoedigen van talent
- ❖ Stimulerende werksetting

Belangrijk daarbij is om de uitrol in samenhang met de doorontwikkeling van de organisatie te blijven zien. De weg naar de organisatie die we willen zijn wordt niet alleen bereikt door het opstellen en implementeren van HR beleid. Dit is slechts één van de onderdelen die van belang zijn. Er bestaat een grote samenhang tussen strategie, structuur en cultuur van de organisatie.

De formatie en de loonsom

De ontwikkeling van de formatie (in aantal fte's) in de afgelopen jaren ziet er als volgt uit:

Omschrijving	1-1-2016	1-1-2017	1-1-2018
Griffie	1,36	1,36	1,36
Gemeentesecretaris	1,00	1,00	1,00
Ambtelijke organisatie	-	143,97	150,77
Overbezetting	-	1,30	0,30

In de onderstaande tabel zijn de personeelslasten en overige kerncijfers over de organisatie opgenomen.

Onderdeel	Werkelijk 2016	Raming 2017 nw	Raming 2018
Loonsom ambtelijke org. (incl griffie, secr en management)	€ 8.376.236	€ 9.858.049	€ 10.287.555
Aantal personeelsleden	165	172	170
Percentage mannen in dienst	49%	49%	49%
Percentage vrouwen in dienst	51%	51%	51%
Ziekteverzuimpercentage, totaal (excl zwangerschap)	5,81%	5,22%	4,80%

De ramingen 2017 (na wijziging) en 2018 zijn gebaseerd op het in juli 2017 gesloten principeakkoord tussen de VNG en de vakorganisaties, rond een nieuwe cao, geldend vanaf augustus 2017 voor het gemeentepersoneel.

Het feit dat de loonkosten 2016 zoveel lager zijn uitgevallen dan de raming 2017 na wijziging is veroorzaakt doordat bestaande vacatures tijdens de omvorming van de ambtelijke organisatie, gedurende een periode van ruim een half jaar tot 9 maanden, met inhuurkrachten zijn ingevuld. Dit leidde tot lagere salariskosten van de ambtelijke organisatie, maar hogere kosten voor inhuur.

Algemeen

Deze paragraaf gaat in op de doelstellingen, activiteiten en de mate van de financiële betrokkenheid van de samenwerkingsverbanden, waarin onze gemeente deelneemt en verder een bepaalde bestuurlijke invloed kan uitoefenen.

Besluit Begroting en Verantwoording

Een “verbonden partij” is een privaot- of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk **en** financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: “zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht”.

Het financiële belang: “indien een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt”.

De BBV voorschriften geven aan dat in de begroting in een aparte paragraaf tenminste aandacht moet worden geschonken aan de visie, welke onze gemeente heeft op de verbonden partijen in relatie tot de uitvoering van de gemeentelijke doelstellingen. Wat willen we met deze partijen? Hoe past de uitvoering van de taken binnen onze gemeentelijke programma's? Hoe dragen zij bij aan het uitvoeren van het door gemeente gewenste beleid? Ook moeten de beleidsvoornemens van de partijen zelf aan de orde komen. Vanaf 2015 zijn de eisen aan deze paragraaf aangescherpt. Opgenomen zijn de laatst beschikbare cijfers over vermogens en resultaten. Omdat de begrotingen van sommige verbonden partijen nog niet beschikbaar zijn, konden niet alle gegevens in deze paragraaf worden opgenomen.

Analyse samenwerkingsverbanden

In de begroting 2017 is de meerwaarde van de verbonden partijen geanalyseerd aan de hand van de volgende vier criteria:

1. We willen minimaal dezelfde kwaliteit als nu het geval is;
2. We willen maximaal dezelfde kosten als bij uitvoering in eigen beheer;
3. We willen een oplossing bieden voor kwetsbaarheden waarmee een organisatie te maken heeft;
4. We willen kansen bieden voor de medewerkers van de gemeente Brummen.

Deze analyse heeft niet geleid tot wijzigingen in het aantal verbonden partijen.

De verbonden partijen van onze gemeente zijn:**I – Deelname in vennootschappen;**

1. Bank Nederlandse Gemeenten;
2. Vereniging Nederlandse Gemeenten;
3. Circulus-Berkel B.V.
4. Waterbedrijf Vitens;
5. NUON/Vattenfalls.

II – Deelname in gemeenschappelijke regelingen

6. Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG);
7. Regio Stedendriehoek / Cleantech Regio;
8. Sociaal Werkvoorzieningsschap Regio Zutphen (Delta);
9. Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Noord en Oost Gelderland;
10. Omgevingsdienst Veluwe IJssel (OVIJ);
11. Vervoerscentrale PlusOv.

III – Overige samenwerkingsvormen

12. Regionaal Archief Zutphen;
13. Stichting Archipel;
14. PPS constructie Lombok II Eerbeek;
15. Leisure Lands;
16. Samenwerkingsovereenkomst (SOK) in kader centrumplan Eerbeek.

Informatie per verbonden partij

1. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van de overheid en voor het maatschappelijk belang. De BNG voorziet in zo goedkoop mogelijke financiële dienstverlening en biedt zo toegevoegde waarde aan haar aandeelhouders en de Nederlandse publieke sector. Volgens de statuten is de BNG 'bankier ten dienste van overheden', zoals gemeenten, provincies, gemeenschappelijke regelingen, politieregio's en met overheden verbonden instellingen en bedrijven op het terrein van volkshuisvesting, openbaar nut, onderwijs en gezondheidszorg. De missie en de strategie van de BNG zijn vertaald in de volgende strategische doelstellingen:

- a. Behoud van substantiële marktaandelen in de Nederlandse publieke sector en semi-publieke domein.
- b. Behalen van een redelijk rendement voor aandeelhouders.

Voorwaardenscheppend hiervoor zijn het handhaven van de excellente kredietwaardigheid, het behoud van een scherpe inkooppositie en het realiseren van klantenpartnerschap op een zo effectief en efficiënt mogelijk wijze.

Brummen vraagt altijd bij de BNG een offerte bij het willen aangaan van een nieuwe lening (zie paragraaf D).

Brummen heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op aandelen die de gemeente in bezit heeft.

Het financiële belang

De gemeente bezit 702 aandelen van € 2,50 per stuk, wat een waarde van € 1.755 vertegenwoordigt. Dit aantal is 0,00126% van het totaal aantal aandelen dat de BNG heeft uitgegeven. In de begroting 2018 wordt met een dividenduitkering rekening gehouden van € 1.000. De werkelijke ontvangst in 2016 bedraagt € 1.151,-. In 2015 is € 400,- ontvangen, in 2014 € 892,- en de bate in 2013 lag net boven de € 1.000.

Het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar

(bedragen * miljoen)		31-12-2016		31-12-2015
Eigen vermogen	€	4.486	€	4.163
Vreemd vermogen	€	149.494	€	145.317
Achtergestelde schulden	€	31	€	31

Over 2016 realiseerde BNG Bank een nettowinst na belastingen van € 369 miljoen (2015: € 226 / 2014: € 126).

Ontwikkelingen

Sinds eind 2013 zijn gemeenten verplicht rentedragende liquide middelen in de schatkist onder te brengen. Dit beperkt de BNG in de (bedrijfsmatige) mogelijkheden binnen het bankverkeer.

2. Vereniging Nederlandse Gemeenten

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Belangenbehartiging van alle gemeenten bij andere overheden. Tweede Kamer, Kabinet en maatschappelijke organisaties zijn belangrijke gesprekspartners. Dienstverlening: advisering aan alle leden over actuele ontwikkelingen (pro actief) en advisering aan individuele leden (op verzoek). De platformfunctie wordt uitgeoefend via de VNG-commissies, Provinciale afdelingen, congressen, studiedagen en ledenraadplegingen.

Vanuit de VNG, vestigingsplaats Den Haag, wordt regelmatig overlegd met besluitvoorbereiders van departementen en provincies. Zo vindt in een vroeg stadium beïnvloeding, in voor gemeenten gunstige zin, van wet- en regelgeving plaats. Deze belangenbehartiging zet zich voort in het gehele proces van besluitvorming bij de rijksoverheid en provincies. De VNG initieert bestuurlijk overleg waarbij een delegatie van VNG-bestuurders en directieleden onderhandelt namens de gemeenten met ministers en staatssecretarissen. De VNG-belangenbehartiging richt zich ook op Tweede en Eerste Kamer en belangrijke maatschappelijke organisaties. De soms tegenstrijdige belangen van grote en kleine gemeenten en de rol van de VNG daarbij is regelmatig punt van aandacht binnen de VNG.

Het financiële belang

De bijdrage van onze gemeente wordt in 2018 geraamd op € 29.487, met daarnaast een bijdrage aan de VNG, afdeling Gelderland van € 1.050. De definitieve hoogte van de financiële bijdrage (contributie) wordt in de Buitengewone Algemene Leden Vergadering door de leden van de VNG bepaald.

Geconsolideerde balans van de VNG per ultimo

(bedragen x € 1.000)		2015		2016
Vaste Activa	€	68.906	€	69.897
Vlottende Activa	€	82.213	€	76.880
Groepsvermogen	€	64.156	€	65.548
Voorzieningen	€	2.363	€	1.499
Kortlopende schulden	€	84.601	€	79.730

Ontwikkelingen

Geen specifieke ontwikkelingen.

3. Circulus-Berkel B.V.

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Circulus-Berkel B.V. verzorgt de inzameling van al het huishoudelijk afval voor o.a. de gemeente Brummen. Niet alleen de lediging van groene en grijze containers, maar ook de inzameling van onder meer papier, glas, chemisch afval, snoeiafval, kunststoffen en grof huishoudelijk afval. Verder houdt Circulus-Berkel zich ook actief bezig met ongediertebestrijding en beheert de afvalbrengpunten in Brummen.

Het financiële belang

De gemeente is aandeelhouder van Circulus Berkel B.V. De waarde van deze deelneming in de balans is gebaseerd op de historische inbrengwaarde in de voorloper van deze BV en is toen bepaald op € 37.210. Procentueel heeft de gemeente 4,61% van de aandelen in haar bezit. Een schatting van de actuele waarde zou dan kunnen uitkomen op 4,61% van € 11,6 miljoen (is eigen vermogen ultimo 2016) is € 534.760.

Op basis van een jaarlijkse dienstverleningsovereenkomst wordt de hoogte van de bijdrage van onze gemeente bepaald. In 2018 gaat het daarbij om een bedrag van afgerond € 1.125.000 (incl. meerwerk). Aan uit te keren dividend is een bedrag van € 28.000 geraamd.

(bedragen x miljoen euro)		2015		2016
Netto Omzet	€	42,473	€	43,648
Bedrijfsresultaat	€	2,333	€	2,598
Balanstotaal Eigen Vermogen	€	10,4	€	11,6
Balanstotaal Voorzieningen	€	2,4	€	2,4
Balanstotaal	€	33,2	€	37,9
Kostprijs van de Omzet	€	28,522	€	29,267
Gem. debiteurensaldo	€	0,931	€	0,700
Gemiddeld crediteurensaldo	€	4,988	€	5,984

Ontwikkelingen

Circulus heeft in 2014 de nieuwe strategie voor de periode 2015-2020 vastgesteld. Deze strategie borduurt voort op de vorige, maar heeft een aantal nieuwe elementen.

Circulus-Berkel wil bijdragen aan twee belangrijke veranderingen in de samenleving.

- De eerste is het verder terugdringen van afval en zoveel mogelijk producten en materialen die vrijkomen hergebruiken of omzetten in grondstoffen. Dat is goed voor het milieu, schept regionaal arbeidsplaatsen én stimuleert de economie.
- De tweede is het bijdragen aan het verbeteren van de leefomgeving in de regio. Een omgeving waarvan bewoners en passanten gebruikmaken en waarvan zij de kwaliteit waarderen en willen verbeteren.

Deze elementen sluiten goed aan op ons gemeentelijk beleidsplan "van afval naar grondstof" wat in 2018 wordt geëvalueerd. Doelstelling hierin is o.a. het terugdringen van het huishoudelijk afval per inwoner tot 100 kg.

4. Waterbedrijf Vitens

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

De vennootschap, vestigingsplaats Utrecht, heeft ten doel de uitoefening van een publiek (drink)waterbedrijf, daaronder begrepen de winning, productie, transport, verkoop en distributie van water en het verrichten van alles wat met de publieke waterwinning verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn in de ruime zin van het woord.

Het financiële belang

Tot en met 2005 was de gemeente aandeelhouder via het in bezit hebben van zowel gewone- als preferente aandelen. Op 26 januari 2006 besloot de gemeenteraad de preferente aandelen aan het waterbedrijf te verkopen voor een bedrag van € 1.432.200. Om de aankoop te financieren heeft Vitens op hetzelfde moment een zogenaamde "achtergestelde" lening van de gemeente ontvangen. Deze lening, die in 15 jaar wordt afgelost, levert in 2018 een geraamde rentebaten op van € 21.006.

Elke daadwerkelijke aflossing met € 95.480 per jaar verkleint het risico dat aan een achtergestelde lening zit. Bij een faillissement zal de uitbetaling van het dan nog uitstaande bedrag aan lening de minste kans van slagen op verhaal hebben.

Het jaarlijkse dividend op de 21.364 "gewone" aandelen wordt geraamd op € 52.769.

Balansgegevens.

(bedragen x miljoen euro)		2015		2016		2017 verwacht		2018 verwacht
Bedrijfsopbrengsten	€	390,7	€	384,3	€		€	
Bedrijfskosten	€	297,4	€	301,6	€		€	
Bedrijfsresultaat	€	93,3	€	82,7	€		€	
Netto Resultaat	€	55,4	€	48,5	€	48,5	€	13,0
Balanstotaal Eigen Vermogen	€	471,7	€	489,1	€	526,3	€	525,7
Balanstotaal Vreemd Vermogen	€	1.242,7	€	1.249,2	€	1.223,8	€	1.233,9

Ontwikkelingen

Geen specifieke ontwikkelingen.

5. NUON/Vattenfall

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Nuon draagt bij aan het verduurzamen van de energievoorziening en werkt aan een betrouwbare, betaalbare en zo duurzaam mogelijke energielevering.

De verbondenheid met NUON beperkt zich tot een achtergestelde lening ad € 846.660.

Het financiële belang

Door het vaste percentage van 10% over de uitstaande belegging bedraagt de renteopbrengst per jaar € 84.666.

Risico op het (deels) niet uitbetalen van rente wordt als klein beschouwd. Het rentepercentage van 10% kan als ongekend hoog worden beschouwd. Het feit dat er van aflossing op de uitstaande lening geen sprake is, betekent bij een faillissement wel dat terugbetaling een geringe kans van slagen heeft. Ook zal er dan geen sprake meer zijn van rentebetalingen.

Equity attributable to Nuon shareholders (bedragen x miljoen euro)				
		2015		2016
Share Capital	€	684	€	684
Share Premium	€	2,797	€	2,797
Reserve for cash flow hedge	€	-/- 137	€	56
Currency translation reserve	€	5	€	-/- 17
Other reserves	€	-/- 722	€	-/- 763
Result of the year	€	44	€	1
Total	€	2,671	€	2,758

Ontwikkelingen

Geen specifieke ontwikkelingen.

6. Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG)

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Op grond van de bepalingen in de Wet Veiligheidsregio's 2010 is deze gemeenschappelijke regeling belast met de regionale (verlengd lokale) brandweertaken. Hieraan wordt invulling gegeven door de samenwerking van verschillende diensten en besturen.

Er wordt samengewerkt op het gebied van brandweertaken, rampenbestrijding en crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening bij rampen en handhaving van de openbare orde en veiligheid.

Het financiële belang

De gemeentelijke bijdrage aan de regio, inclusief de GHOR, wordt voor 2018 geraamd op € 939.264, oplopend tot € 960.100 in 2021.

		2015		2016
Nog te bestemmen resultaat	€	1.103.644	€	-/- 211.500
Algemene Reserve	€	0	€	627.896
Bestemmingsreserve	€	5.214.943	€	969.435
Totaal Eigen Vermogen	€	6.318.587	€	1.385.831
Totaal Vreemd Vermogen	€	34.615.668	€	45.692.439

Ontwikkelingen

Voor de financiering van de Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG) geldt vanaf 2017 een andere verdeelsleutel dat is gebaseerd op de algemene uitkering uit het gemeentefonds voor het cluster openbare orde en veiligheid / brandweer en rampenbestrijding. Omdat bij het toepassen van het nieuwe

verdeelmodel zogenoemde voor- en nadeel gemeenten ontstaan wordt voor de invoering een overgangs-termijn aangehouden. Vanaf 2021 betalen alle gemeenten voor 100% volgens de nieuwe verdeelsleutel. De gevolgen van de nieuwe systematiek voor Brummen zijn beperkt, mede doordat de bekostiging van het brandweercluster IJsselstreek ook al via de gemeentefonds systematiek gebeurde.

7. Regio Stedendriehoek / Cleantech Regio

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

De gemeenschappelijke regeling Regio Stedendriehoek coördineert en faciliteert de samenwerking van de zeven deelnemende gemeenten.

Daarnaast ondersteunt het regiobureau met een beperkte formatie de Regioraad en het Dagelijks Bestuur van de regio op het gebied van communicatie, lobby, Europese subsidies en bedrijfsvoering. Andere inhoudelijke activiteiten worden verricht door gedetacheerde medewerkers uit de deelnemende gemeenten.

Samen met de stichting Strategische Board Stedendriehoek (van overheden, bedrijfsleven, onderwijs en onderzoek samen) wordt vanuit de gemeenschappelijke regeling onder de noemer Cleantech Regio gewerkt aan gedeelde belangen op thema's als leefbaarheid, arbeidsmarktbeleid en mobiliteit.

De gezamenlijke agenda heeft als thema's:

- innovatie
- sociaal kapitaal beter benutten
- blijven werken aan bereikbaarheid
- leefomgeving met kwaliteit versterken

Het begrip Cleantech is het centrale perspectief en verbindende thema voor samenwerking in de regio en profilering van het gebied. Cleantech verwijst naar schone technologie, duurzame productie, verantwoorde consumptie, meer innovatie, nieuwe werkgelegenheid, circulaire economie, energieneutraliteit en een schone toekomst.

Waar mogelijk benutten we de kansen die zich op regionaal niveau voordoen, daarmee is Brummen partner in de netwerksamenwerking van de Cleantech Regio Stedendriehoek en de provincie Gelderland.

Het financiële belang

De gemeentelijke bijdrage aan de regio is afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente. Voor 2018 is een bijdrage geraamd van € 65.940. Dit bedrag is inclusief een euro bijdrage per inwoner voor het Strategische Board. Het weerstandsvermogen van de regio stedendriehoek is niet groot. Indien onverhoopt op enig moment de regio niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen moet teruggevallen worden op de deelnemende gemeenten.

Eigen Vermogen		2016		2015		2014
Algemene reserve	€	0	€	0	€	0
Bestemmingsreserve	€	239.000	€	213.000	€	223.000
Nog te bestemmen resultaat	€	6.000	€	17.000	€	22.000
Totaal	€	245.000	€	230.000	€	245.000

Ontwikkelingen

De provincie zet de komende jaren in op de gebiedsopgaven uit de Gelderse omgevingsvisie. Wij maken deel uit van de gebiedsopgave Cleantech Regio Stedendriehoek. Dit betekent dat onze samenwerking met de provincie steeds meer gebeurt binnen de regio. In de Omgevingsagenda Cleantech Regio Stedendriehoek worden projecten opgenomen die moeten helpen bij het halen van de ambities.

Deze agenda heeft als speerpunten:

- cleantech regio development;
- energietransitie;
- duurzame arbeidsmarkt;
- cleantech icoon A1;
- toekomstbestendige binnensteden en kernen;
- schone en duurzame mobiliteit.

8. Gemeenschappelijke Regeling Delta

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

De gemeenschappelijke regeling Delta, vestigingsplaats Zutphen, geeft uitvoering aan de Wet Sociale Werkvoorziening in opdracht van de gemeenten Bronckhorst, Brummen, Lochem, Voorst en Zutphen. Er wordt werk geboden aan zo'n 1.000 medewerkers met een arbeidsbeperking van verstandelijke, lichamelijke of psychische aard. Er wordt gezorgd voor werk, arbeidsontwikkeling van het individu en de bevordering van de geschiktheid van mensen voor de reguliere arbeidsmarkt.

Het financiële belang

Het financieel beleid van Delta is gericht op een sluitende exploitatie zonder een bijdrage van de deelnemende gemeenten. Bedrijfseconomische risico's moeten afgedekt zijn door adequate reserves en voorzieningen. In de praktijk draait Delta als geheel sinds enige jaren met verlies, wat nog opgevangen kan worden uit gevormd Eigen Vermogen door positieve resultaten in de jaren ervoor. In 2017 zullen de gemeenten van de GR Delta voor de eerste keer moeten gaan bijdragen aan het negatieve exploitatieresultaat. Daarnaast is binnen de GR Delta ook afgesproken dat gemeenten vanaf 2018 de daadwerkelijke cao-personeelsloonkosten aan Delta betalen en niet meer de Rijksbijdrage WSW.

De bijdrage voor 2018 bedraagt € 2.037.900 inclusief € 9.900 aan bestuurskosten. De rijksuitkering is geraamd op € 1.919.633. Dit levert een nadeel op van € 118.267.

		2016		2015		2014
Totaal Eigen Vermogen	€	1.987.000	€	3.361.000	€	3.724.000
Algemene Reserve	€	2.337.000	€	2.383.000	€	2.579.000
Bestemmingsreserve	€	851.000	€	1.024.000	€	1.341.000
Resultaat	€	-/- 1.201.000	€	-/- 46.000	€	-/- 196.000
Vlottende Schuld	€	2.304.000	€	2.980.000	€	3.244.000
Overlopende Passiva	€	370.000	€	168.000	€	247.000

Ontwikkelingen

De voorgenomen integratie van Delta en Het Plein is niet door gegaan. Binnen de gemeenschappelijke regeling Delta wordt gesproken over de vraag 'hoe' de vijf gemeenten de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening willen en kunnen vorm geven.

Op verzoek van de Raad van Brummen (raadsbesluit) werkt het College een tweetal scenario's uit en biedt deze ter besluitvorming aan de Raad van de gemeente Brummen in november 2017 aan.

Scenario 1: Gezamenlijke opheffing van de GR Delta door de 5 gemeenten en conform beleid van de gemeente Brummen het zo veel mogelijk lokaal inrichten van de uitvoeringstaken van de Wet sociale werkvoorziening;

Scenario 2: Uittreding uit de GR Delta en conform beleid van de gemeente Brummen het zo veel mogelijk lokaal inrichten van de uitvoeringstaken van de Wet sociale werkvoorziening;

9. Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Noord en Oost Gelderland.

Noord- en Oost-Gelderland

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

GGD Noord- en Oost-Gelderland is de gezondheidsdienst van 22 gemeenten. De GGD biedt actief 'Een gezond houvast' en bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de inwoners binnen de regio, met speciale aandacht voor jeugd en risicogroepen. De GGD voert de Wet Publieke Gezondheid (WPG) uit. Zij wil zich profileren als een herkenbare en laagdrempelige organisatie en als een leverancier van betrouwbare en vakkundige zorg aan haar klanten.

Het financiële belang

De bijdrage van Brummen is in 2018 geraamd op € 149.560 voor de Algemene Gezondheidszorg en € 143.617 voor de Jeugdgezondheidszorg. Deze bijdragen zijn conform afspraak via een bijdrage per

inwoner over de deelnemende gemeenten verdeeld. Uit de jaarstukken 2016 blijkt dat wij € 20.661,- terugontvangen. Daarnaast heeft de GGD nog producten die op basis van afname met de vragende gemeenten worden afgerekend. Voor Brummen betreft dit laatste vooral de kosten voor toezicht op de kwaliteit van de kinderopvang en peuterspeelwerk geraamd € 12.682,-.

De GGD heeft in 2016 negatief gedraaid, € 53.000. In 2015 en 2014 waren de resultaten positief € 224.000 en € 238.000.

(bedragen x € 1.000)		2016		2015		2014
Algemene reserve	€	1.648	€	1.474	€	1.474
Bestemmingsreserve	€	1.230	€	1.250	€	1.433
Resultaat	€	-/ 53	€	224	€	238
Voorzieningen	€	337	€	355	€	487
Crediteuren	€	877	€	725	€	1.362
Overlopende passiva	€	2.351	€	1.962	€	2.175

Ontwikkelingen

De GGD is volop bezig om de bedrijfsvoering meer flexibel mogelijk vorm te geven en in te richten. Dit om meer en beter te kunnen anticiperen op veranderende omstandigheden en nieuwe ontwikkelingen. In opdracht van de gemeenten zal de GGD meer SMART haar begroting, indicatoren en rapportages aan gemeenten gaan inrichten. Dit mede met oogmerk om gemeenten maximaal hun eigen beleid te laten voeren op de diverse taken, ook als dit zou leiden tot het weghalen (uitnemen) van niet wettelijk bij de GGD neergelegde taken. Bij uitnemen krijgen de uitnemende gemeenten dan wel dezelfde rekening van frictiekosten voorgelegd als dat ook bij uittreden al het geval zou zijn. De gemeente Apeldoorn heeft al te kennen gegeven de taken van de Jeugdgezondheidszorg bij de GGD weg te willen halen om deze dan aan te haken bij de plaatselijke Centrum voor Jeugd en Gezien (CJG)-kantoren. Als dit doorgaat verkleint dit de omzet van de GGD met circa 20% (aandeel Apeldoorn) van 40% (aandeel JGZ in totale begroting GGD). Bij teveel uitnamen komt de discussie over de minimale schaalgrootte van de GGD aan de orde. Qua jaarlijkse indexering van de begroting gaat de GGD afstemming zoeken met de VNOG, die voor dezelfde 22 gemeenten werkzaam is.

De GGD moet aan dezelfde BBV-eisen voldoen als de gemeenten.

10. Omgevingsdienst Veluwe IJssel (OVIJ).

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Binnen de oprichting van de regionale uitvoeringsdienst maakt Brummen deel uit van de omgevingsdienst Veluwe/IJssel (OVIJ), vestigingsplaats Apeldoorn. De OVIJ bestaat uit de gemeenten Apeldoorn, Brummen, Epe, Voorst en de provincie Gelderland. De OVIJ is ingesteld voor de behartiging van de belangen van de deelnemers op het punt van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht ten aanzien van milieu. Onder de belangen van de deelnemers wordt ook verstaan, het belang van een goede samenwerking tussen de Gelderse Omgevingsdiensten (GO).

Het financiële belang

In de begroting van 2018 is een bedrag ad € 318.827 opgenomen voor bijdrage voor OVIJ.

Balansgegevens:

		2016		2015		2014
Algemene Reserve	€	150.000	€	150.000	€	150.000
Bestemmingsreserves	€	106.402	€	73.627	€	120.000
Resultaat	€	80.551	€	229.365	€	100.527
Voorzieningen	€	124.916	€	153.134	€	137.068
Kortlopende schulden	€	760.864	€	1.146.994	€	737.738

Ontwikkelingen

In de wet Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving worden eisen gesteld ten aanzien van de kwaliteit en kwantiteit van de uit te voeren werkzaamheden op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Ook de OVIJ moet hieraan voldoen waarbij wordt gewerkt aan de hand van het in 2014 opgestelde verbeterplan. Daarbij wordt ook gekeken naar verschillende vormen van regionale samenwerking. Qua risico's beperken die zich bij de OVIJ tot de normale bedrijfsvoering risico's.

In het najaar 2016 zijn de voorbereidingen gestart om de huidige inputfinanciering (bijdrage op basis van inbreng fte) om te zetten naar outputfinanciering (bijdrage op basis van afname producten). Deze maatregel van de OVIJ vloeit voort uit een analyse en evaluatie van het eigen functioneren. Bij de jaarstukken 2016 is hiervoor een bedrag van € 80.000,- gereserveerd.

11. Vervoerscentrale PlusOv

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd.

Vanaf 9 maart 2016 hebben negen gemeenten, bestaande uit Apeldoorn, Brummen, Deventer, Epe, Hattem, Heerde, Lochem, Voorst en Zutphen het collectief vraagafhankelijk vervoer overgenomen van de Provincie. Hiervoor is een gemeenschappelijke regeling tussen deze gemeenten afgesloten.

De negen gemeenten hebben vervolgens de Vervoerscentrale PlusOv in het leven geroepen en daarbij een Bedrijfsvoeringsovereenkomst vastgesteld.

Vanaf 1 januari 2017 wordt voor alle negen gemeenten het vraagafhankelijk vervoer door PlusOv verzorgd. Vanaf 22 augustus 2017 wordt ook het route gebonden vervoer (leerlingenvervoer, vervoer in kader van jeugdwet en vervoer Wmo dagbesteding) door Vervoercentrale PlusOv verzorgd.

Het financiële belang

Voor 2018 verzorgt PlusOv alle bovengenoemde vervoersstromen (vraagafhankelijk en route gebonden). De totaal geraamde kosten bedragen € 763.311,-.

Ontwikkelingen

Vanaf 2020 wordt een verhoging van de kosten voorzien in verband met het wegvallen van de provinciale subsidie.

12. Regionaal Archief Zutphen.

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd.

Het Regionaal Archief Zutphen, vestigingsplaats Zutphen is een openbare archiefdienst met enkele wettelijke taken. Voor de gemeenten Brummen, Lochem en Zutphen bewaart het RAZ historisch informatie en stelt deze beschikbaar.

Het financiële belang

Sinds de verzelfstandiging tot Regionaal Archief Zutphen heeft de relatie de vorm van een inkooprelatie, waarbij vanuit inkoopcriteria er zich geen alternatief voordoet. In de begroting 2018 is een budget van € 40.500 beschikbaar. De aard van de verbondenheid brengt met zich mee dat informatie over de hoogte van het Eigen Vermogen van het Regionaal Archief Zutphen hier niet hoeft te worden vermeld.

13. Stichting Archipel.

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Stichting Archipel, vestigingsplaats Zutphen, behartigt vanaf 1 januari 2006 de belangen van het openbaar onderwijs in de gemeenten Brummen, Voorst en Zutphen.

Het financiële belang

De stichting voert de taak van bevoegd gezag uit en ontvangt hiervoor doeluitkeringen van het rijk. Binnen deze doeluitkeringen moeten alle kosten worden opgevangen. Er is geen aanspraak op een (jaarlijkse) bijdrage van Brummen. De gemeente blijft financieel wel eindverantwoordelijk.

		2015		2014		2013
Algemene Reserve	€	3.035.000	€	3.203.000	€	3.154.000
Bestemmingsreserves	€	827.000	€	1.105.000	€	1.573.000
Resultaat	€	-/- 445.975	€	-/- 418.396	€	416.233
Voorzieningen	€	149.000	€	147.000	€	153.000
Kortlopende schulden	€	1.118.000	€	1.633.000	€	1.508.000
Overlopende passiva	8	1.298.650	€	649.000	€	764.000

De verliezen van 2014 en 2015 zijn ten laste van de bestemmingsreserves gekomen. Zie de achteruitgang van het volume van bestemmingsreserves.

Ontwikkelingen

De afname van het aantal leerlingen is minder dan verwacht, maar zet wel door. Dit heeft bij Archipel al geleid tot het verminderen van het aantal medewerkers en tot minder locaties. Archipel is waakzaam ten aanzien van het sluitend houden van de begroting en doet dit in goed overleg met de gemeenten. Hiermee wordt het risico op negatieve exploitaties maximaal beperkt. Het verder beperken van het aantal scholen binnen het gehele gebied van Archipel is dan ook denkbaar. In de gemeente Brummen zijn twee scholen die al meerdere jaren onder de opheffingsnorm zitten.

14. PPS constructie Lombok II Eerbeek.

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd.

De gemeente, vestigingsplaats Brummen, heeft de uitvoering van het complex Lombok in de bouwgrondexploitatie uitgewerkt via een PPS-constructie, dus samen met een marktpartij. Hierbij gaat het om Rotij Grondontwikkeling Oost BV. Het aandeel van de gemeente in het exploitatieresultaat is 36%.

Het financiële belang

De verwachting is dat de constructie een financiële omvang heeft van € 11,7 miljoen. De administratie van de PPS wordt door de gemeente gevoerd. De PPS is onderdeel van de gemeentelijke balans.

Ontwikkelingen

Het risico voor de gemeente op negatieve afwikkeling van de PPS is onderdeel van de "voorziening risico's bouwgrond" zoals die op de balans van de gemeente is opgenomen. Voor de ontwikkeling Lombok worden in het kader van Ruimte voor Eerbeek onderhandelingen gevoerd met marktpartijen. De nadere uitwerking hiervan is nog niet bekend.

15. Leisure Lands

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd.

Deze holding, vestigingsplaats Arnhem, behartigt de privaatrechtelijke belangen van de deelnemende gemeenten, waaronder Brummen, voor de recreatieve en toeristische ontwikkelingen binnen het betreffende gebied. Sinds 4 maart 2015 is dit de statutaire naam van de voormalige RGV Holding BV.

Het financiële belang

Als aandeelhouder van de holding heeft Brummen een beperkt belang van 4.305 aandelen met een nominale waarde van € 1. De aandelen mogen na 2020 verhandeld worden. De aandelen staan voor nul euro op de balans van de gemeente.

Het Eigen Vermogen van de holding bedraagt per 31 december 2016 € 56.279.000. (2015 € 55.004.000, 2014: € 52.383.000, 2013: € 49.903.000).

Ontwikkelingen

Geen. Risico's zijn niet aanwezig. De overname van RAL kende een waarde van € 124 per aandeel RGV Holding. Dit bedrag als uitgangspunt nemend zou de waarde van de aandelen van Brummen theoretisch op € 533.820 te berekenen zijn.

De waarde die de huidige aandelen vertegenwoordigen is echter niet de waarde die bij verkoop zal worden uitbetaald. Momenteel zal hooguit de boekwaarde worden uitgekeerd. Kortom: verkoop levert onvoldoende op.

16. Samenwerkingsovereenkomst (SOK) in kader centrumplan Eerbeek.

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd.

De gemeenteraad Brummen, vestigingsplaats Brummen, heeft bepaald dat de gemeente een maatschappelijk belang heeft bij het aanpakken van het centrum Eerbeek. Dit vertaalt zich financieel in een eenmalige bijdrage van € 4,7 miljoen aan de 3 deelnemende partijen, zijnde Rotij, Bouwfonds en Sprengenland. Op 6 juli 2011 is de samenwerkingsovereenkomst (SOK) getekend. De administratie van het bouwcomplex centrumplan Eerbeek wordt door de gemeente verzorgd. Dit betekent ook dat de gronden formeel in eigendom zijn van de gemeente.

Het financiële belang

De € 4,7 miljoen bijdrage is in de administratie verwerkt. De provincie wil 50% hiervan afdekken. Daarvoor moet de uitvoering wel voldoen aan de eisen van de provincie. Het is in het financiële belang van de gemeente dat de uitvoerende partijen met deze eisen rekening houden. Verder brengt de gemeente bezit in. De SOK is onderdeel van de gemeentelijke balans. Van een zelfstandig Eigen Vermogen is daarmee geen sprake. Gezien de huidige ontwikkelingen zijn er bij dit project aanzienlijke risico's. Het gemeentelijk risico van deze bestaande overeenkomst is onderdeel van de gemeentelijke weerstandreserve.

Ontwikkelingen

Voor het centrumplan Eerbeek worden in het kader van Ruimte voor Eerbeek onderhandelingen gevoerd met marktpartijen. De nadere uitwerking hiervan is nog niet bekend.

Visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting

Het grondbeleid van de gemeente is vastgelegd in de nota Grondbeleid. Op 30 juni 2016 is deze nota door de gemeenteraad vastgesteld. De hoofdlijnen van deze nota zijn:

- Het grondbeleid is dienend aan het ruimtelijk beleid voor wonen, werken en recreëren;
- Er wordt een regisserend grondbeleid gevoerd;
- Er worden marktconforme prijzen gehanteerd.

Door de invoering van de Wet ruimtelijke ordening zijn de mogelijkheden om ruimtelijke ontwikkelingen te faciliteren, zonder een actief grondbeleid te voeren, vergroot. De mogelijkheden die de Wet ruimtelijke ordening hiervoor biedt, worden dan ook benut.

Aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert

De Wet ruimtelijke ordening (Wro) biedt gemeenten verschillende mogelijkheden om invloed uit te oefenen op gebiedsontwikkelingen. De Wro kent hiervoor een privaatrechtelijk spoor (de anterieure overeenkomst) en een publiekrechtelijk spoor (het exploitatieplan).

In beide sporen kan de gemeente naast de eisen in het bestemmingsplan, ook kwaliteitseisen stellen ten aanzien van de woningcategorieën (sociale huurwoningen, sociale koopwoningen en particulier opdrachtgeverschap) en eisen stellen ten aanzien van de uitvoering, bijvoorbeeld duurzaamheidsvereisten. Binnen de gemeente Brummen wordt er zoveel mogelijk gebruik gemaakt van anterieure overeenkomsten waarin de afspraken met initiatiefnemers worden vastgelegd. Waar dat nodig is, wordt ook het exploitatieplan ingezet om invloed uit te kunnen oefenen op de gebiedsontwikkeling.

Woningbouw

In 2013 heeft de gemeenteraad besloten om de bestemmingsplannen Elzenbos en Lombok te herzien. Voor de grondexploitatie Elzenbos is er in de loop van 2015 overeenstemming bereikt met de ontwikkelaars. Op basis hiervan is de oorspronkelijke grondexploitatie Elzenbos gesplitst in drie delen, I, II en III. Deel I is eind 2015 afgesloten. De grondexploitaties van deel II en III zijn eind 2015 vastgesteld, waarbij in totaal 45 woningen en een zorgcomplex worden gerealiseerd tot en met 2025. Voor de ontwikkeling van onder andere Centrumplan Eerbeek en Lombok worden in het kader van Ruimte voor Eerbeek onderhandelingen gevoerd met marktpartijen. De nadere uitwerking hiervan is nog niet bekend. De gemeenteraad heeft in 2017 via de Meerjaren Prognose Grondexploitaties 2017 (MPG 2017) de geactualiseerde grondexploitaties vastgesteld voor deze complexen. Andere grondcomplexen ten behoeve van de ontwikkeling van woningbouw zijn eind 2014 afgesloten en zijn verantwoord op de post "Gronden en Landerijen".

Bedrijventerrein

In 2013 is door de gemeenteraad de grondexploitatie voor de uitbreiding van het bedrijventerrein Hazenberg vastgesteld. Het complex is "in exploitatie" en er worden verkooponderhandelingen gevoerd met partijen.

Actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie

Voor de complexen Lombok en de Hazenberg worden vooralsnog lichte positieve resultaten verwacht. Voor het complex Elzenbos wordt een negatief resultaat verwacht. Bij vaststelling van de jaarrekening over het verslagjaar 2011 in 2012 is een voorziening getroffen voor de afdekking van de risico's binnen alle grondexploitaties. In totaal is per eind 2016 een voorziening beschikbaar van € 4.913.961.

De uitkomst van de discussie rondom de woningprogrammering heeft ook invloed op het resultaat van het complex Lombok. Het resultaat van het complex is daarnaast mede afhankelijk van de onderhandelingen met de marktpartijen, het aantal woningen, het woningsegment en de fasering. Tevens worden er onderhandelingen gevoerd met marktpartijen over de ontwikkeling Centrumplan Eerbeek in het kader van Ruimte voor Eerbeek. Nadat de uitkomst hiervan bekend is, worden de grondexploitaties geactualiseerd en kunnen de financiële gevolgen inzichtelijk worden gemaakt. Voor het complex Elzenbos zijn de financiële gevolgen inzichtelijk gemaakt en verwerkt in de Meerjaren Prognose Grondexploitaties 2017.

Per 1 januari 2016 wordt de belastingplicht voor ondernemingen van overheden voor de vennootschapsbelasting (VpB) ingevoerd. Dit betekent dat de gemeente in principe vennootschapsbelasting zal moeten betalen over werken en diensten die zij uitvoert als ondernemer. In die zin zullen naar verwachting ook de gemeentelijke grondexploitaties worden belast met vennootschapsbelasting.

Door de VNG wordt overlegd met de Fiscus over de manier waarop de gemeenten in het algemeen en in het bijzonder voor de grondexploitaties belast zullen worden. De gevolgen voor Brummen zullen naar verwachting eind 2017 duidelijk zijn. Voorsnog wordt het uitgangspunt gehanteerd dat op basis van het negatieve totaal resultaat op de grondexploitaties in het MPG 2017 er geen winstoogmerk is en er derhalve geen Vpb afdracht noodzakelijk is.

Indien er duidelijkheid is over de gevolgen van de VpB zullen de grondexploitaties hierop worden aangepast en zullen ter vaststelling worden aangeboden aan de gemeenteraad.

Onderbouwing van de geraamde winstneming

Het beleid is om alleen bij het afsluiten van een complex de eventuele winst te “nemen”. Aan tussentijdse winstneming wordt daarom niet gedaan.

Beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken

De gronden niet in exploitatie zijn eind 2014 over gegaan naar de post “Gronden en Landerijen”. Daarom is hiervoor geen verliesvoorziening getroffen.

Financiële overzichten

Totaaloverzicht van baten en lasten per programma in 2018

2018

2021

Hieronder een overzicht van de uitkomsten per programma. Voor een juist inzicht in de begrotingspositie wordt een onderscheid gemaakt in het resultaat voor bestemming (exclusief de mutaties in reserve) en het resultaat na bestemming (inclusief de mutaties in reserves).

Programma	Voor bestemming			Bestemmingsvoorstellen			Saldo na bestemming
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
1. Bestuur en Veiligheid	€ 4.183	€ 485	-€ 3.698	€ 0	€ 0	€ 0	-€ 3.698
2. Ruimtelijke Ontwikkeling en Beheer	€ 8.389	€ 5.141	-€ 3.248	€ 0	€ 425	€ 425	-€ 2.823
3. Sociaal Domein	€ 20.082	€ 15.572	-€ 4.510	€ 1.405	€ 1.557	€ 152	-€ 4.358
4. Samenleving	€ 3.660	€ 875	-€ 2.786	€ 0	€ 7	€ 7	-€ 2.779
5. Bedrijfsvoering en Financiering	€ 7.032	€ 20.787	€ 13.755	€ 234	€ 136	-€ 97	€ 13.658
TOTALEN	€ 43.346	€ 42.859	-€ 487	€ 1.639	€ 2.126	€ 487	€ 0

Het resultaat van de begroting komt tot stand nadat alle lasten en baten (uitgaven en inkomsten) van de programma's en het overzicht van financierings- en algemene dekkingsmiddelen zijn verwerkt. Hierbij kan een onderscheid worden gemaakt in een tweetal groepen:

- Lasten en baten die voortkomen uit het normale bestedingspatroon van de gemeente;
- Lasten en baten die te maken hebben met buitengewone ontwikkelingen.

Het saldo na verwerking van de onderdelen a en b wordt het resultaat voor bestemming genoemd.

Vervolgens wordt in onderdeel c een overzicht gegeven van de voorgestelde onttrekkingen en toevoegingen aan reserves. Als hiermee wordt ingestemd ontstaat na verwerking van deze mutaties het uiteindelijk ke saldo van de begroting. Dit bedrag wordt dan verrekend met de vrije reserve.

<i>A. Saldo van de begroting 2018, exclusief incidentele baten en lasten en voor bestemming</i>		-€ 202 N
<i>B. Incidentele lasten</i>		
Incidentele kosten wisseling raad/college 2018	-€ 5	
Parkeeronderzoek kernen 2018	-€ 25	
Verkeersonderzoeken 2018	-€ 20	
Kompensatie afbouw regionaal subsidie verkeerseducatie	-€ 10	
Audit BAG 2018	-€ 6	
Cleantech Regio Development	-€ 16	
Regionale veiligheidsscan	-€ 13	
Centrumplan Brummen (motie 23 perspectiefnota)	-€ 50	
Wet Milieubeheer (motie 11 perspectiefnota)	-€ 5	
Gelders Energie akkoord (motie 11 perspectiefnota)	-€ 16	
Project circulair bermgras (uit reserve)	-€ 6	
Bijdrage laadpalen	-€ 8	
Gebiedsgericht grond(water)beheer (uit reserve)	-€ 10	
Actualiseren archeologiebeleid	-€ 10	
Verwijderen grafzerken begraafplaats Eerbeek	-€ 14	
Opstart proces opstellen Omgevingsplan	-€ 25	
Inrichting sportkoepel	-€ 13	
Project Jongeren op Gezond Gewicht	-€ 30	
Herdruk promotiefolder	-€ 8	
Totaal incidentele lasten	-€ 290 N	
<i>B. Incidentele baten</i>		
Bijdrage provincie Gelders Energie akkoord (motie 11 perspectiefnota)	€ 5	
Totaal incidentele baten	€ 5 V	
Begrotingssaldo, inclusief buitengewone baten en lasten en voor bestemming	-€ 487 N	
<i>C. Voorgestelde onttrekkingen aan reserves tgv. de exploitatie</i>		
Bestemmingsreserve Sociaal Domein	€ 1.309	
Bestemmingsreserve Afvalstoffenheffing	€ 228	
Bestemmingsreserve Duurzaamheid/Ligt op Groen	€ 36	
Bestemmingsreserve WMO 2007	€ 383	
Bestemmingsreserve Plan Eerbeek	€ 3	
Bestemmingsreserve Toerisme en Recreatie	€ 167	
Totaal onttrekkingen aan reserves	€ 2.126 V	
<i>C. Voorgestelde toevoegingen aan reserves tlv. de exploitatie</i>		
Vrije reserve voor begrotingssaldo	-€ 66	
Bestemmingsreserve Sociaal Domein	-€ 1.222	
Bestemmingsreserve WMO 2007	-€ 183	
Bestemmingsreserve Toerisme en Recreatie	-€ 168	
Totaal toevoegingen aan reserves	-€ 1.639 N	
Te realiseren resultaat 2018	€ 0 V	

In onderstaande tabel een totaaloverzicht van de uitkomsten voor en na bestemming in de verschillende jaren, inclusief inzicht in de incidentele baten en lasten.

Totaal van de Programma's						
	Realisatie 2016	Begroting 2017 nw.	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten						
Incidenteel	€ 1.841	€ 1.618	€ 290	€ 218	€ 100	€ 21
Structureel (incl. organisatie)	€ 46.673	€ 43.785	€ 43.057	€ 42.990	€ 43.012	€ 42.907
Totale lasten (excl. bestemming)	€ 48.514	€ 45.403	€ 43.346	€ 43.209	€ 43.112	€ 42.928
Baten						
Incidenteel	€ 2.599	€ 752	€ 5	€ 5	€ 0	€ 0
Structureel	€ 47.934	€ 42.554	€ 42.854	€ 43.019	€ 43.198	€ 43.196
Totale baten (excl. bestemming)	€ 50.533	€ 43.306	€ 42.859	€ 43.024	€ 43.198	€ 43.196
Saldo excl. bestemmingen	€ 2.019	-€ 2.097	-€ 487	-€ 184	€ 86	€ 268
Bestemmingen						
Toevoeging aan reserves	€ 2.610	€ 1.296	€ 1.639	€ 2.132	€ 2.600	€ 2.890
Onttrekking aan reserves	€ 1.796	€ 2.738	€ 2.126	€ 2.316	€ 2.514	€ 2.622
Bestemmingen per saldo	-€ 814	€ 1.442	€ 487	€ 184	-€ 86	-€ 268
Saldo incl. bestemmingen	€ 1.205	-€ 655	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

voordelig nadelig nadelig nadelig nadelig nadelig

In de kolom 2016 zijn de cijfers van de jaarstukken 2016 opgenomen. De cijfers in de kolom 2017 zijn gebaseerd op de vastgestelde begroting 2017 en de uitkomsten van de 1^e Bestuursrapportage 2017.

Bijlagen

Via het raadsbesluit van 26 januari 2012 heeft de gemeenteraad een geactualiseerde versie van het "Investerings- en afschrijvingsbeleid" vastgesteld.

In deze nota zijn formele kaders vastgelegd waardoor er op een eenduidige manier met gemeentelijke investeringen wordt omgegaan. De kaders hebben te maken met de keuzes op het gebied van o.a. investeringsbevoegdheden, waarderingsgrondslagen, afschrijvingsmethodieken, afschrijvingstermijnen e.d.

Via de vaststelling van de nota is het beleid rond het *vaststellen* en *vrijgeven* van investeringsbudgetten bepaald. In principe worden alle budgetten via de begroting vastgesteld en vrijgegeven, tenzij de gemeenteraad aangeeft dat er nog een aanvullende onderbouwing noodzakelijk is voordat tot vrijgave kan worden overgegaan.

Omschrijving programma en investering	Afs. term.	Hoofdsom	Rente	Afschrijving	Lasten
<i>Bedragen x € 1.000</i>					
Programma 2 - Ruimtelijke Ontwikkeling en Beheer					
Fiets/voetbrug over N348	40 ann.	€ 500	€ 0	€ 8	€ 8
Vervanging zoutstrooier	15 ann.	€ 30	€ 0	€ 2	€ 2
Vervanging zoutstrooier op tandemaster	15 ann.	€ 21	€ 0	€ 1	€ 1
Vervanging masten	40 ann.	€ 100	€ 0	€ 2	€ 2
Vervanging armaturen	20 ann.	€ 170	€ 0	€ 7	€ 7
GRP gemalen	15 aan.	€ 19	€ 0	€ 1	€ 1
GRP minigemalen	20 ann.	€ 522	€ 0	€ 21	€ 21
Afkoppelmaatregelen riolering	40 ann.	€ 310	€ 0	€ 5	€ 5
Milieumaatregelen riolering 2018	40 ann.	€ 50	€ 0	€ 1	€ 1
Programma 4 - Samenleving					
Verduurzamen sporthal de Bhoele	15 ann.	€ 225	€ 0	€ 13	€ 13
Verduurzamen zwembad Rhienderoord	15 ann.	€ 50	€ 0	€ 3	€ 3
Vervanging kunstgrasveld Spcl. Brummen	10 ann.	€ 250	€ 0	€ 23	€ 23
Renovatie veld 1 sportcomplex de Hazenberg	15 ann.	€ 21	€ 0	€ 1	€ 1
Huisvestingsvoorziening de Lans	15 ann.	€ 112	€ 0	€ 6	€ 6
Programma 5 - Bedrijfsvoering en Financiering					
Verduurzamen gemeentehuis	15 ann.	€ 22	€ 0	€ 1	€ 1
Vervanging 1 Piaggio Kipper	6 ann.	€ 32	€ 0	€ 5	€ 5
Vervanging Sprinter (open laadbak)	8 ann.	€ 61	€ 0	€ 7	€ 7
Vervanging kleine tuinbouwtractor Brummen	8 ann.	€ 30	€ 0	€ 3	€ 3
Vervanging ipads	3 ann.	€ 99	€ 0	€ 32	€ 32
Vervanging thin clients	6 ann.	€ 63	€ 0	€ 10	€ 10
Vervanging beeldschermen	6 ann.	€ 25	€ 0	€ 4	€ 4
Totaal		€ 2.712	€ 0	€ 156	€ 156

Vanaf het begrotingsjaar 2012 wordt in deze bijlage het subsidieplafond per beleidsterrein als bedoeld in artikel 3, lid 1, van de Algemene Subsidieverordening Gemeente Brummen (vastgesteld op 17 december 2009, RB09.038) beschreven. Conform het bepaalde in artikel 5, lid 1 van diezelfde subsidieverordening worden de subsidieplafonds vastgesteld bij de vaststelling van de programmabegroting van de gemeente Brummen. Binnen de plafonds stelt het college vervolgens het definitieve subsidie vast voor de individuele instellingen.

In het onderstaande overzicht staat voor het jaar 2018 de verdeling per beleidsveld en een recapitulatie van de totaalbedragen naar de 5 programma's van de begroting.

Beleidssterrein	Plafond 2017	Plafond 2018	Prog.
1. Veiligheidsbeleid			
Stg. Halt Nederland	€ 5.576	€ 5.576	1
Plafond Veiligheidsbeleid	€ 5.576	€ 5.576	
2. Ruimtelijk economisch beleid			
Niet van toepassing	€ 0	€ 0	
Plafond Ruimtelijk economisch beleid	€ 0	€ 0	
3. Technologie			
Niet van toepassing	€ 0	€ 0	
Plafond Technologie	€ 0	€ 0	
4. Midden- en kleinbedrijf			
Niet van toepassing	€ 0	€ 0	
Plafond Midden- en kleinbedrijf	€ 0	€ 0	
6. Natuur- en landschapsbeleid			
Landschapscontract	€ 80.000	€ 84.469	2
Plafond Natuur- en landschapsbeleid	€ 80.000	€ 84.469	
7. (Openlucht)recreatie en toerisme			
Toerisme Veluwe, Lokaal gastheerschap en Evenementen subsidie	€ 137.400	€ 145.400	2
Plafond (Openlucht)recreatie en toerisme	€ 137.400	€ 145.400	
8. Cultuurhistorie			
Open monumentendag	€ 2.400	€ 2.400	2
Plafond Cultuurhistorie	€ 2.400	€ 2.400	
10. Arbeidsverhoudingenbeleid			
Niet van toepassing	€ 0	€ 0	
Plafond Arbeidsverhoudingenbeleid	€ 0	€ 0	
11. Maatschappelijk beleid			
Maatschappelijke adviesraad	€ 11.688	€ 11.794	3
Plafond Wmo-beleid	€ 11.688	€ 11.794	

Beleidssterrein	Plafond 2017	Plafond 2018	Prog.
12. Sociale cohesie			
Buurtbus	€ 783	€ 791	2
Stg. Vrijwillige Hulpdienst Handsaam	€ 2.580	€ 2.604	3
Wijk- en dorpsraden	€ 23.125	€ 23.333	3
Projecten sociale veiligheid	€ 1.490	€ 1.490	3
Stimenz (algemene taken en Discriminatie)	€ 7.851	€ 7.922	3
Stichting Welzijn Brummen Structureel contract	€ 795.530	€ 802.690	3
Stg. J.O.C. Eerbeek	€ 2.810	€ 2.836	4
Plafond Sociale cohesie	€ 834.169	€ 841.666	
13. Lokaal onderwijsbeleid			
Kinderopvang/peuterwerk	€ 56.660	€ 34.405	4
Plafond Lokaal onderwijsbeleid	€ 56.660	€ 34.405	
15. Sport- en cultuurbeleid			
Stg. Rhienderoord Zwem & Sportplezier	€ 557.666	€ 562.685	4
Stg. Rhienderoord Zwem & Sportplezier, oprichting Sportkoepel		€ 13.000	4
Schoolsportdagen	€ 1.000	€ 1.000	4
Stg. Bibliotheek gemeenten Brummen en Voorst	€ 376.776	€ 380.167	4
Kosten Lokale omroep	€ 11.721	€ 11.827	4
Culturele Stichting gemeente Brummen	€ 27.859	€ 28.110	4
Muziekverenigingen	€ 16.205	€ 16.351	4
Plafond Sport- en cultuurbeleid	€ 991.227	€ 1.013.140	
16. Gezondheidsbevordering			
Preventie middelengebruik	€ 14.550	€ 14.550	3
Stg. Slachtofferhulp Nederland Regio Oost	€ 5.643	€ 5.694	3
Plafond Gezondheidsbevordering	€ 20.193	€ 20.244	
Totaal generaal plafonds	€ 2.139.313	€ 2.159.094	
Totaal generaal toegedeeld naar programma's in de begroting			
Programma 1	€ 5.576	€ 5.576	
Programma 2	€ 220.583	€ 233.060	
Programma 3	€ 862.457	€ 870.077	
Programma 4	€ 1.050.697	€ 1.050.381	
Totaal generaal alle programma	€ 2.139.313	€ 2.159.094	

Algemeen

Het beleid rond reserves en voorzieningen wordt gevoerd en geëvalueerd via de Nota Reserves en Voorzieningen. Op basis van artikel 12.3 van de “verordening uitgangspunten financieel beleid en beheer” (artikel 212 Gemeentewet) wordt deze nota periodiek geactualiseerd. Elke reserve en voorziening wordt dan opnieuw beoordeeld op onderdelen als relevantie, toereikendheid en toekomstige inzetbaarheid. Op basis van de bevindingen worden voorstellen gedaan. De meest recente nota is op 18 juni 2015 door de gemeenteraad vastgesteld.

Hieronder het overzicht van het geraamde verloop van de reserves in de komende jaren, terwijl op de volgende bladzijde het overzicht van de voorzieningen is opgenomen.

Aard van de reserve bedragen x € 1.000	Saldo 31-12-2016	Saldo 31-12-2017	Saldo 31-12-2018	Saldo 31-12-2019	Saldo 31-12-2020	Saldo 31-12-2021
Algemene reserve						
Weerstandsreserve	€ 1.675	€ 1.959	€ 1.959	€ 1.959	€ 1.959	€ 1.959
Vrije reserve	€ 324	€ 1.101	€ 1.167	€ 1.759	€ 2.792	€ 4.039
Rekeningsresultaat 2016	€ 1.205	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
<i>Totaal algemene reserve</i>	€ 3.204	€ 3.060	€ 3.126	€ 3.718	€ 4.751	€ 5.998
Bestemmingsreserves						
Toerisme en recreatie	€ 333	€ 286	€ 287	€ 298	€ 309	€ 320
Bovenwijkse voorzieningen	€ 14	€ 14	€ 14	€ 14	€ 14	€ 14
Jeugdvoorzieningen	€ 8	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Duurzaamheidsprojecten, vanaf eind 2016 ook LOG	€ 372	€ 201	€ 165	€ 149	€ 138	€ 127
Integraal Huisvesting Plan	€ 112	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)	€ 750	€ 680	€ 481	€ 280	€ 99	€ 0
Afvalstoffenheffing	€ 1.923	€ 1.830	€ 1.602	€ 1.235	€ 741	€ 119
Gemeentelijk VVE/GOA	€ 150	€ 150	€ 150	€ 150	€ 150	€ 150
Sociaal Domein (3D's)	€ 2.749	€ 2.062	€ 1.975	€ 1.774	€ 1.506	€ 1.250
Reserve Plan Eerbeek	€ 356	€ 199	€ 196	€ 193	€ 190	€ 187
<i>Totaal bestemmingsreserves</i>	€ 6.767	€ 5.422	€ 4.870	€ 4.093	€ 3.147	€ 2.167
<i>Totaal eigen vermogen</i>	€ 9.971	€ 8.482	€ 7.996	€ 7.811	€ 7.898	€ 8.165

Aard van de voorziening bedragen x € 1.000	Saldo 31-12-2016	Saldo 31-12-2017	Saldo 31-12-2018	Saldo 31-12-2019	Saldo 31-12-2020	Saldo 31-12-2020
Voorzieningen						
Verplichtingen, verliezen, risico's						
Pensioenaanspraken wethouders	€ 1.562	€ 1.488	€ 1.414	€ 1.340	€ 1.266	€ 1.266
Afloopkosten complex Elzenbos	€ 453	€ 49	€ 49	€ 49	€ 49	€ 49
	€ 2.015	€ 1.537	€ 1.463	€ 1.389	€ 1.315	€ 1.315
Onderhoud egalisatie						
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	€ 147	€ 168	€ 165	€ 31	€ 82	€ 141
Wegenonderhoud	€ 368	€ 314	€ 259	€ 204	€ 148	€ 92
Straatverlichting	€ 47	€ 59	€ 71	€ 82	€ 94	€ 106
Rioolrenovaties	€ 660	€ 618	€ 608	€ 598	€ 589	€ 623
Rioolrechten	€ 1.337	€ 1.300	€ 1.135	€ 854	€ 417	€ 48
	€ 2.559	€ 2.458	€ 2.238	€ 1.769	€ 1.329	€ 1.010
<i>Totaal vreemd vermogen</i>	€ 4.574	€ 3.996	€ 3.702	€ 3.159	€ 2.644	€ 2.325
TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN	€ 14.545	€ 12.478	€ 11.698	€ 10.970	€ 10.542	€ 10.490

De inhoud van deze bijlage

Hieronder staan in tabelvorm de financiële uitgangspunten die zijn gehanteerd bij het opstellen van de programmabegroting.

Uitgangspunten	Programmabegroting 2018-2021
Uitgaven	
Prijsstijging 2018 (inflatie)	Uitbestedings- en subsidiebudgetten zijn, waar dat aan de orde is, meerjarig geïndexeerd met een percentage van 0,9% per jaar.
Gemeenschappelijke regelingen	Op basis van de meest recente gegevens over het verloop van de gemeentelijke bijdrage.
Salarissen	De ramingen 2018 zijn gebaseerd op de nieuwste cao. Deze heeft een looptijd van 1 mei 2017 tot 1 januari 2019. Daarnaast is voor de jaren 2019 tot en met 2021 rekening gehouden met een loonkostenontwikkeling van 1% per jaar.
Kapitaallasten	Op basis van de staat van activa en het meerjarige investeringsplan vanuit de Perspectienota 2018-2021 die in het voorjaar is opgesteld.
Rentelasten	Op basis van de leningenportefeuille tot en met 2017 en de ontwikkeling financieringsbehoefte. In de raming 2018-2021 is rekening gehouden met een rentelast van € 25.000 per jaar voor nog aan te trekken leningen.
Rente over activa	Op basis van de begrotingsvoorschriften wordt vanaf 2018 gewerkt met de zogenoemde renteomslag. De totale rentelast wordt via een gemiddeld percentage omgeslagen over de boekwaarde van de activa.
Eigen financieringsmiddelen	Hierover wordt geen rente berekend.
Opbrengsten	
Onroerende zaakbelastingen	Jaarlijkse inflatiecorrectie. Daarnaast jaarlijks een opbrengststijging van € 15.000 vanwege verbouwactiviteiten etc. De inflatiecorrectie die voor 2018 van toepassing is bedraagt 0,9%.
Toeristenbelasting	€ 1,35 per overnachting.
Rioolrechten	100% kostendekkend.
Afvalstoffenheffing	100% kostendekkend.
Grafrechten	Inflatiecorrectie met 0,9%.
Leges	Beleidsmatig uitgangspunt is 100% kostendekking.

<i>Uitgangspunten</i>	<i>Programmabegroting 2018-2021</i>
Rente verstrekte leningen	Op basis van de bestaande leningenportefeuille.
Overige uitgangspunten	
Onvoorziene uitgaven	€ 20.000.
Algemene uitkering gemeentefonds	Op basis van de circulaire van mei 2017.
Aantal inwoners	Voor de berekening van de algemene uitkering is uitgegaan van een inwoneraantal van 20.850 voor de jaren 2018 t/m 2021.
Aantal woningen	Voor de berekening van de algemene uitkering is uitgegaan van de volgende aantallen: 2018 – 9.274 2019 – 9.299 2020 – 9.324 2021 - 9.349

Alle gemeenten zijn verplicht om de lasten en baten toe te rekenen naar identieke eenheden. Deze eenheden worden vanaf 2017 “taakvelden” genoemd, tot 2017 was de benaming “functies”. Vanaf 2017 is het verplicht de toedeling naar taakvelden zichtbaar te maken in de programmabegroting. Dit gebeurt nu via onderstaand overzicht. De gemeenten zijn vervolgens vrij in de manier waarop de lasten en baten aan programma’s toegeedeeld worden. In Brummen doen we dit vanaf 2017 via de aanduiding “werkgebieden”.

Bedragen x € 1.000		Lasten	Baten	Saldo 2018
0 - Bestuur en Ondersteuning				
0.1	Bestuur	€ 1.262	€ 90	-€ 1.171
0.2	Burgerzaken	€ 873	€ 385	-€ 488
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	€ 74	€ 26	-€ 48
0.4	Overhead	€ 6.726	€ 61	-€ 6.666
0.5	Treasury	€ 14	€ 159	€ 145
0.61	OZB woningen	€ 235	€ 2.368	€ 2.133
0.62	OZB niet woningen	€ 70	€ 1.274	€ 1.204
0.63	Parkeerbelasting	€ 0	€ 0	€ 0
0.64	Belastingen, overig	€ 0	€ 0	€ 0
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	€ 6	€ 27.300	€ 27.295
0.8	Overige baten en lasten	€ 76	€ 52	-€ 25
0.10	Mutaties reserves	€ 1.639	€ 2.126	€ 487
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	€ 0	€ 0	€ 0
1 - Veiligheid				
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	€ 1.085	€ 0	-€ 1.085
1.2	Openbare orde en veiligheid	€ 438	€ 14	-€ 424
2 - Verkeer, vervoer en waterstaat				
2.1	Verkeer en vervoer	€ 1.970	€ 43	-€ 1.927
2.2	Parkeren	€ 3	€ 2	-€ 1
2.3	Recreatieve havens	€ 0	€ 0	€ 0
2.4	Economische havens en waterwegen	€ 0	€ 0	€ 0
2.5	Openbaar vervoer	€ 1	€ 0	-€ 1
3 - Economie				
3.1	Economische ontwikkeling	€ 53	€ 0	-€ 53
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	€ 0	€ 0	€ 0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	€ 43	€ 44	€ 1
3.4	Economische promotie	€ 162	€ 664	€ 502
4 - Onderwijs				
4.1	Openbaar basisonderwijs	€ 0	€ 0	€ 0
4.2	Onderwijshuisvesting	€ 531	€ 0	-€ 531
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	€ 853	€ 192	-€ 661

Bedragen x € 1.000		Lasten	Baten	Saldo 2018
5 - Sport, cultuur en recreatie				
5.1	Sportbeleid en activering	€ 258	€ 0	-€ 258
5.2	Sportaccommodaties	€ 1.213	€ 534	-€ 679
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	€ 87	€ 0	-€ 87
5.4	Musea	€ 95	€ 0	-€ 95
5.5	Cultureel erfgoed	€ 27	€ 0	-€ 27
5.6	Media	€ 394	€ 0	-€ 394
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	€ 1.535	€ 36	-€ 1.499
6 - Sociaal Domein				
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	€ 1.701	€ 153	-€ 1.549
6.2	Wijkteams	€ 980	€ 0	-€ 980
6.3	Inkomensregelingen	€ 5.581	€ 4.045	-€ 1.535
6.4	Begeleide participatie	€ 2.038	€ 0	-€ 2.038
6.5	Arbeidsparticipatie	€ 731	€ 0	-€ 731
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	€ 352	€ 0	-€ 352
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	€ 4.328	€ 430	-€ 3.898
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	€ 3.324	€ 0	-€ 3.324
6.81	Geescaleerde zorg 18+	€ 159	€ 0	-€ 159
6.82	Geescaleerde zorg 18-	€ 348	€ 0	-€ 348
7 - Volksgezondheid en milieu				
7.1	Volksgezondheid	€ 790	€ 0	-€ 790
7.2	Riolering	€ 1.524	€ 2.747	€ 1.224
7.3	Afval	€ 1.286	€ 1.553	€ 267
7.4	Milieubeheer	€ 496	€ 5	-€ 491
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	€ 170	€ 92	-€ 78
8 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
8.1	Ruimtelijke Ordening	€ 781	€ 0	-€ 781
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	€ 175	€ 75	-€ 100
8.3	Wonen en bouwen	€ 499	€ 515	€ 16
TOTAAL GENERAAL		€ 44.985	€ 44.985	€ 0

Werkgebieden x € 1.000	2016 Realisatie			2017 Na wijziging			2018			2019			2020			2021		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Bestuur en Dienstverlening	€ 3.738	€ 778	-€ 2.960	€ 2.369	€ 497	-€ 1.873	€ 2.279	€ 476	-€ 1.803	€ 2.304	€ 438	-€ 1.867	€ 2.257	€ 399	-€ 1.858	€ 2.277	€ 411	-€ 1.867
Veiligheid, Handhaving en Toezicht	€ 2.075	€ 11	-€ 2.064	€ 1.877	€ 10	-€ 1.868	€ 1.904	€ 9	-€ 1.895	€ 1.906	€ 7	-€ 1.899	€ 1.917	€ 7	-€ 1.910	€ 1.928	€ 8	-€ 1.921
Totaal 1 Bestuur en veiligheid	€ 5.813	€ 789	-€ 5.024	€ 4.247	€ 507	-€ 3.740	€ 4.183	€ 485	-€ 3.698	€ 4.210	€ 445	-€ 3.766	€ 4.174	€ 406	-€ 3.768	€ 4.205	€ 419	-€ 3.788
Werkgebieden x € 1.000	2016 Realisatie			2017 Na wijziging			2018			2019			2020			2021		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Ruimte voor Eerbeek	€ 281	€ 0	-€ 281	€ 476	€ 26	-€ 450	€ 433	€ 0	-€ 433	€ 433	€ 0	-€ 433	€ 433	€ 0	-€ 433	€ 433	€ 0	-€ 433
Centrum Brummen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 13	€ 0	-€ 13	€ 50	€ 0	-€ 50	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Duurzame Energie	€ 0	€ 0	€ 0	€ 87	€ 52	-€ 35	€ 122	€ 29	-€ 93	€ 183	€ 21	-€ 161	€ 97	€ 11	-€ 86	€ 88	€ 11	-€ 77
Klimaatmaatregelen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Landgoederen en Cult. Erfgoed	€ 1.778	€ 1.553	-€ 225	€ 201	€ 80	-€ 121	€ 163	€ 53	-€ 110	€ 107	€ 0	-€ 107	€ 107	€ 0	-€ 107	€ 107	€ 0	-€ 107
Natuur en Landschap	€ 446	€ 63	-€ 383	€ 347	€ 0	-€ 346	€ 342	€ 0	-€ 342	€ 328	€ 0	-€ 328	€ 328	€ 0	-€ 328	€ 329	€ 0	-€ 329
Openbare Ruimte en Afval	€ 9.271	€ 7.380	-€ 1.891	€ 7.741	€ 5.508	-€ 2.233	€ 6.130	€ 4.684	-€ 1.446	€ 6.199	€ 4.702	-€ 1.497	€ 6.275	€ 4.769	-€ 1.506	€ 6.138	€ 4.610	-€ 1.529
Verkeer en Vervoer	€ 466	€ 9	-€ 457	€ 316	€ 36	-€ 280	€ 258	€ 15	-€ 242	€ 205	€ 15	-€ 190	€ 208	€ 15	-€ 192	€ 210	€ 15	-€ 195
Wonen	€ 1.336	€ 950	-€ 386	€ 1.286	€ 1.367	€ 82	€ 633	€ 594	-€ 39	€ 555	€ 572	€ 18	€ 509	€ 536	€ 26	€ 379	€ 414	€ 35
Economie, Recr. en Toer.	€ 348	€ 149	-€ 199	€ 344	€ 256	-€ 89	€ 258	€ 190	-€ 68	€ 258	€ 190	-€ 68	€ 258	€ 190	-€ 68	€ 258	€ 190	-€ 67
Totaal 2 Ruimtelijke ontwikkeling en beheer	€ 13.926	€ 10.103	-€ 3.823	€ 10.811	€ 7.325	-€ 3.485	€ 8.389	€ 5.565	-€ 2.823	€ 8.268	€ 5.500	-€ 2.766	€ 8.215	€ 5.521	-€ 2.694	€ 7.942	€ 5.240	-€ 2.702
Werkgebieden x € 1.000	2016 Realisatie			2017 Na wijziging			2018			2019			2020			2021		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Arbeidsparticipatie	€ 8.493	€ 6.722	-€ 1.771	€ 8.163	€ 6.741	-€ 1.422	€ 8.416	€ 6.537	-€ 1.878	€ 8.457	€ 6.504	-€ 1.952	€ 8.473	€ 6.438	-€ 2.034	€ 8.473	€ 6.444	-€ 2.029
Jeugdzorg	€ 4.548	€ 4.700	€ 152	€ 3.867	€ 3.808	-€ 59	€ 4.097	€ 4.009	-€ 88	€ 4.097	€ 4.009	-€ 88	€ 4.097	€ 4.036	-€ 61	€ 4.097	€ 4.057	-€ 39
Wet Maatschappelijke Ondersteuning	€ 9.544	€ 6.837	-€ 2.707	€ 9.211	€ 6.800	-€ 2.411	€ 8.975	€ 6.583	-€ 2.392	€ 8.965	€ 6.613	-€ 2.352	€ 9.065	€ 6.700	-€ 2.365	€ 9.160	€ 6.751	-€ 2.409
Totaal 3 Sociaal Domein	€ 22.585	€ 18.259	-€ 4.326	€ 21.240	€ 17.349	-€ 3.891	€ 21.488	€ 17.129	-€ 4.358	€ 21.519	€ 17.126	-€ 4.392	€ 21.635	€ 17.174	-€ 4.460	€ 21.730	€ 17.252	-€ 4.477
Werkgebieden x € 1.000	2016 Realisatie			2017 Na wijziging			2018			2019			2020			2021		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Maatschappelijke Voorz. en Welzijn	€ 2.483	€ 669	-€ 1.814	€ 2.414	€ 669	-€ 1.745	€ 2.167	€ 690	-€ 1.477	€ 2.220	€ 691	-€ 1.529	€ 2.212	€ 693	-€ 1.519	€ 2.239	€ 694	-€ 1.545
Onderwijs en Kinderopvang	€ 1.804	€ 156	-€ 1.647	€ 2.054	€ 207	-€ 1.847	€ 1.494	€ 192	-€ 1.302	€ 1.512	€ 192	-€ 1.320	€ 1.552	€ 192	-€ 1.360	€ 1.559	€ 192	-€ 1.367
Totaal 4 Samenleving	€ 4.287	€ 826	-€ 3.461	€ 4.469	€ 876	-€ 3.592	€ 3.661	€ 882	-€ 2.779	€ 3.732	€ 883	-€ 2.849	€ 3.764	€ 885	-€ 2.879	€ 3.798	€ 886	-€ 2.912
Werkgebieden x € 1.000	2016 Realisatie			2017 Na wijziging			2018			2019			2020			2021		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Bedrijfsvoering	€ 3.513	€ 605	-€ 2.908	€ 6.946	€ 183	-€ 6.763	€ 6.632	€ 197	-€ 6.435	€ 6.630	€ 165	-€ 6.465	€ 6.631	€ 117	-€ 6.514	€ 6.549	€ 118	-€ 6.432
Financiering en Overig	€ 1.000	€ 21.748	€ 20.748	-€ 1.013	€ 19.804	€ 20.817	€ 634	€ 20.726	€ 20.093	€ 982	€ 21.219	€ 20.238	€ 1.294	€ 21.609	€ 20.315	€ 1.592	€ 21.904	€ 20.311
Totaal 5 Bedrijfsvoering en Financiering	€ 4.514	€ 22.353	€ 17.839	€ 5.933	€ 19.986	€ 14.054	€ 7.266	€ 20.923	€ 13.658	€ 7.612	€ 21.384	€ 13.773	€ 7.925	€ 21.726	€ 13.801	€ 8.141	€ 22.022	€ 13.879

Uitkomst begroting 2018-2021 tov Perspectiefnota 2018-2021		
bedragen x € 1.000	2018	V/N
Uitkomst Perspectiefnota 2018-2021, jaarschijf 2018	21	V
Aangenomen moties Raadsvergadering Perspectiefnota 2018	-170	N
Overige mutaties t.o.v.Perspectiefnota 2018-2021, jaarschijf 2018	215	V
Uitkomst Programmabegroting 2018-2021, jaarschijf 2018	66	V
Aangenomen moties Raadsvergadering Perspectiefnota 2018		
Motie 11: Verduurzamen gebouwen / Gelders Energieakkoord	-33	N
Motie 18: Openbare Ruimte	-100	N
Motie 23: Centrum Brummen	-37	N
Totaal	-170	N
Overige mutaties		
Bestuur, correctie onkostenvergoeding	58	V
Nieuwe taak beperking woonoverlast	-10	N
Bouwgrond, hogere rentebate	224	V
Kompensatie afbouw regionaal subsidie verkeerseducatie	-10	N
Riolering, lagere toerekening overhead	-47	N
Afval, lagere toerekening overhead	-20	N
Leerlingenvervoer, PlusOV	88	V
WMO Algemene Voorziening, Plus OV	-33	N
Gezondheidszorg	-25	N
Organisatie, ontwikkeling loonkosten CAO juli 2017	-161	N
Algemene Uitkering gemeentefonds, meicirculaire	399	V
Stimuleringsregeling duurzaamheid	-5	N
Parkeeronderzoek kernen	-25	N
Verkeersonderzoeken	-20	N
Positieve integrale gezondheidszorg	-25	N
Project Jongeren op Gezond Gewicht	-30	N
Vervangen kunstgrasveld voetbal de Hazenberg	-23	N
Exploitatiekosten automatisering	-100	N
Overige mutaties	-20	N
Totaal	215	V

Nr.	Prog.	Niet opgenomen onderwerpen	S/I	Investering	2018	V/N	2019	V/N	2020	V/N	2021	V/N
<u>Ontwikkelingen in beheer van de openbare ruimte</u>												
1	2	Vervanging bomen vanwege essentaksterfte	I				€ 15.000	N				
2	2	Hogere storting in onderhoudvoorziening wegen	S		pm.		pm.		pm.		pm.	
<u>Ontwikkelingen in Recreatie en Toerisme</u>												
3	2	Vervangen en verbreden fietspad Imboschweg	S	€ 420.000	€ 24.287	N	€ 24.772	N	€ 25.268	N	€ 25.773	N
<u>Ontwikkelingen in programma Ruimte voor Eerbeek</u>												
4	2	Co-financieringen binnen programma Ruimte voor Eerbeek	S		pm.	N	pm.	N	pm.	N	pm.	N
<u>Ontwikkelingen natuur en landschap</u>												
5	2	Voortzetting landschapscontract na 2018	S				pm.	N	pm.	N	pm.	N
<u>Ontwikkelingen in programma Samen Goed voor Elkaar</u>												
6	3	Gevolgen ontwikkelingen Delta Zutphen	I		pm.							
7	3	Budget Sociaal Domein voor nieuwe initiatieven	S		pm.		pm.		pm.		pm.	
<u>Ontwikkelingen Welzijn</u>												
8	4	Hoger subsidiebudget bibliotheek	S		€ 30.000	N	€ 30.000	N	€ 30.000	N	€ 30.000	N
<u>Integratie SW-medewerkers in buitendienst</u>												
9	5	Buitendienst 2.0 incidentele kosten 2018-2020	I		pm.		pm.		pm.			
10	5	Buitendienst 2.0 structurele extra kosten	S		pm.		pm.		pm.		pm.	
11	5	Buitendienst 2.0 inhuur projectleider	I		pm.							
Totaal					€ 54.287	N	€ 69.772	N	€ 55.268	N	€ 55.773	N

Gemeente Brummen

Postbus 5, 6970 AA Brummen, tel. (0575) 56 82 33, fax (0575) 56 82 88

www.brummen.nl, e-mail: gemeente@brummen.nl